

STORTINGET

Innst. 535 L

(2024–2025)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger og tre representantforslag som omhandler strømpriser og strømstøtte

Prop. 148 L (2024–2025), Dokument 8:82 S (2024–2025),
Dokument 8:136 S (2024–2025) og Dokument 8:166 S (2024–2025)

Innhold

	Side
1. Sammen drag	1
1.1 Prop. 148 L (2024–2025)	1
1.2 Dokument 8:82 S (2024–2025)	2
1.3 Dokument 8:136 S (2024–2025)	2
1.4 Dokument 8:166 S (2024–2025)	2
2. Komiteens behandling	2
3. Komiteens merknader	2
4. Forslag fra mindretall	21
5. Komiteens tilråding	23

Vedlegg

STORTINGET

Innst. 535 L

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 148 L (2024–2025), Dokument 8:82 S (2024–2025), Dokument 8:136 S (2024–2025)
og Dokument 8:166 S (2024–2025)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger og tre representantforslag som omhandler strømpriser og strømstøtte

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Prop. 148 L (2024–2025)

Regjeringen vil gi norske husholdninger økt trygghet og forutsigbarhet i en tid med volatile og tidvis svært høye strømpriser. Energidepartementet fremmer i denne proposisjonen forslag til en ny lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger. Lovforslaget har sin bakgrunn i departementets høringsnotater, som ble sendt på høring 10. mars og 31. mars 2025.

Formålet med loven er å etablere ordninger for økonomisk stønad og forutsigbare strømpriser og fjernvarmepriser til husholdnings- og fritidsboligforbruk. Loven viderefører strømstønad for husholdningskunder, etablerer strømstønad for husholdningskunder som bruker fjernvarme, og etablerer Norgespris som en forutsigbar strøm- og fjernvarmepris for husholdnings- og fritidsboligkunder.

For strøm er strømstønadsordningen for husholdninger innrettet slik at hvis spotprisen i enkelttimer overstiger en terskelverdi per kWh, dekker strømstønadsordningen en gitt prosentandel av spotprisen over dette nivået. For fjernvarme foreslås en tilsvarende ordning basert på fjernvarmekundens månedlige energi-

forbruk og differansen mellom terskelverdi og gjennomsnittlig månedlig spotpris for strøm.

Norgespris foreslås innrettet som en statlig finansiert ordning for sikring av strømpris og fjernvarmepris for husholdnings- og fritidsboligkunder. Norgespris for strøm innebærer at den enkelte nettkunde avregnes mot en fast pris per kWh (referansepris) time for time, med utgangspunkt i spotprisen for strøm. Norgespris for fjernvarme foreslås innrettet tilsvarende, men med utgangspunkt i gjennomsnittlig månedlig spotpris for strøm.

Det foreslås at ordningene administreres av nettselskapene og fjernvarmeselskapene, som skal forestå inn- og utbetalinger til sine kunder og sørge for at alle kunder får mulighet til å inngå avtale om Norgespris. Ansvar for å forvalte ordningene for strømkundene foreslås lagt til Reguleringsmyndigheten for energi (RME), som også vil føre nødvendig tilsyn med ordningene. Departementet vil utpeke en aktør til å forvalte ordningene for fjernvarme, og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) vil føre tilsyn.

Siktemålet er at Norgespris-ordningen for strøm- og fjernvarmeforbruk og strømstønadsordningen for husholdninger som bruker fjernvarme, skal tre i kraft med virkning fra og med 1. oktober 2025. Det foreslås at Norgespris-ordningene og strømstønadsordningene for husholdninger løper frem til og med 31. desember 2029. Departementet arbeider parallelt med forskriftsregulering av ordningene. Forskriftene vil være gjenstand for egen høring.

I lovproposisjonen omtales ordningene for strømkundene og ordningene for fjernvarmekundene i egne kapitler. Videre er det i proposisjonens kapittel 6 gjort rede for de økonomiske og administrative konsekvensene av lovforslaget.

1.2 Dokument 8:82 S (2024–2025)

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at også næringslivet og organisasjonslivet får tilbud om norgespris, ikke bare husholdninger.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

1.3 Dokument 8:136 S (2024–2025)

I dokumentet fremmes følgende forslag:

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en strømstøtteordning utformet som en flat utbetaling til alle husstander i prisområdene NO1, NO2 og NO5, som erstatning for dagens strømstøtte. Strømstøtten skal utbetales over nettleien som i dag.
2. Stortinget ber regjeringen skrinlegge planene om Norgespris.
3. Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for hvordan det kan bli enklere for husholdninger å velge fastpriskontrakter på markedsmessige vilkår, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.
4. Stortinget ber regjeringen utrede og foreslå tiltak for å redusere pristoppene i prisområde NO2, for eksempel prisutjevning mellom prisområder i de dyreste timene, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

1.4 Dokument 8:166 S (2024–2025)

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om en nasjonal makspris for hva kraftselskapene kan selge strømmen for innenlands. Nivået bør være på 35 øre/kWt i 2025. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med detaljene om hvordan dette kan se ut, i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.
2. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om redusert el-avgift for alle, med en særlig stor reduksjon om vinteren. Regjeringen bes også innarbeide en luksustakst på el-avgiften som gjør el-avgiften større for ekstra høyt forbruk, det vil si over det dobbelte av gjennomsnittet for boligtypen.
3. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til en ny nettleiemodell, med statlige maksimaltakster for nettleie for husholdninger, fritidsboliger og vanlige bedrifter med strømforbruk under 100 000 kWt / 0,1 GWt årlig forbruk, med et progressivt flerpris-system som gjør nettleien lavere for dem med lavt forbruk og høyere for dem med høyt forbruk sam-

menlignet med snittet for boligtypen. Regjeringen bes også utrede hvordan en slik modell kan innføres for store forbrukskunder.

4. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om redusert moms på både strøm og nettleie, med reduksjon fra 25 prosent til 15 prosent.
5. Stortinget ber regjeringen så snart som mulig gjennomføre nødvendige forskriftsendringer som sørger for at unntaket i forskrift til skatteloven for langsiktige kontrakter for kraft til standard fastprisaftaler i sluttbrukermarkedet også skal gjelde kontrakter med variabelt volum. Om nødvendig bes regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag for å sørge for dette.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

2. Komiteens behandling

Komiteen holdt muntlig høring om Prop. 148 L (2024–2025) den 28. mai 2025. I forbindelse med saksbehandlingen har komiteen stilt totalt 42 spørsmål til Prop. 148 L (2024–2025) til Energidepartementet ved statsråden. Fem svarbrev fra statsråden er vedlagt innstillingen.

Komiteen har i brev til Energidepartementet ved statsråd Terje Aasland bedt om en vurdering av de tre representantforslagene som også behandles i denne innstillingen. Statsrådens uttalelse følger av vedlagte brev datert 25. februar 2025, 4. april 2025 og 12. mai 2025.

Komiteen har invitert til skriftlig høring av de tre representantforslagene.

Både høringsinnspill og statsrådens vurdering av representantforslagene er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, lederen Ingvild Kjerkol, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal og Sigurd Kvammen Rafaelsen, fra Høyre, Jan Tore Sanner, Charlotte Spurkeland, Michael Tetzschner og Bård Ludvig Thorheim, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, Lisa Marie Ness Klungholm og Gro-Anita Mykjåland, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til Prop.

148 L (2024–2025) Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger samt Representantforslag 82 S (2024–2025) fra stortingsrepresentantene Geir Pollestad, Trygve Slagsvold Vedum og Gro-Anita Mykjåland om Norgespris til næringsliv og organisasjonsliv, Representantforslag 136 S (2024–2025) fra stortingsrepresentantene Sigrid Zurbuchen Heiberg, Une Bastholm og Rasmus Hansson om rettferdig strømstøtte som stimulerer til strømsparing, og Representantforslag 166 S (2024–2025) fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug, Seher Aydar, Mimir Kristjánsson og Tobias Drevland Lund om makspris på strøm, avgiftskutt og mer rettferdig nettleie.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at kraftprisene fra og med andre halvår 2021 i sørlige deler av Norge har vært på et høyere nivå enn noen gang tidligere. Kraftprisene avhenger av mange faktorer og kan variere mellom sesonger og år. Den viktigste forklaringen på de høye kraftprisene de senere årene er energisituasjonen som oppsto i Europa som følge av Russlands angrep på Ukraina, samtidig med pågående energiomlegging i Europa.

Flertallet viser til at dette har ført til høye strømpriser for husholdningene, men at strømstøtten regulert gjennom strømstøndsloven har bidratt til å begrense husholdningenes utgifter.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti, viser til at formålet med lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger er å etablere ordninger for økonomisk stønad og forutsigbare strøm- og fjernvarmepriser til husholdnings- og fritidsboligkunder. Det foreslås etablering av Norgespris som en forutsigbar strøm- og fjernvarmepris for husholdningskunder og fritidsboligkunder.

Et tredje flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, merker seg at strømstønad til husholdninger videreføres, og at det foreslås at strømstøndsordningen for husholdninger utvides til også å omfatte fjernvarmekunder. Videre merker dette flertallet seg at bortsett fra at forbrukstaket reduseres fra 5 000 til 4 000 kWh per måned per målepunkt, foreslås innretningen for strømstøndsordningen opprettholdt.

Komiteen registrerer at Norgespris foreslås innrettet som en statlig finansiert ordning for sikring av strømpris og fjernvarmepris for husholdnings- og fritidsboligkunder. Norgespris for strøm innebærer at den enkelte nettkunde avregnes mot en fast pris per kWh (referansepris) time for time, med utgangspunkt i spot-

prisen for strøm i kundens prisområde. Norgespris for fjernvarme foreslås innrettet tilsvarende, men med utgangspunkt i gjennomsnittlig månedlig spotpris for strøm i kundens prisområde.

Komiteen understreker at regjeringen i Prop. 148 L (2024–2025) foreslår at Norgespris innføres som et valgfritt alternativ til dagens strømstøndsordning.

Komiteen viser til muntlig høring 28. mai 2025 med 22 organisasjoner. Høringen reflekterer hørings svarene departementet har mottatt til lovforslaget. Komiteen viser til at Longyearbyen lokalstyre i høringen tok opp de særskilte forholdene for energiforsyningen på Svalbard. Komiteen merker seg at lov om Norgespris og strømstønad for husholdninger har virkeområde i Fastlands-Norge. Komiteen viser til at Stortinget har vedtatt ekstraordinære bevilgninger grunnet økte energikostnader i Longyearbyen.

Komiteen presiserer at det er et mål at rimelig strøm skal være et konkurransefortrinn for industri og næringsliv i Norge og et gode for husholdningene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Miljøpartiet De Grønne deler regjeringens intensjon om trygghet for strømregningen med forutsigbar og rimelig strømpris for folk. Disse medlemmer mener derimot at regjeringens forslag til Norgespris er en dårlig måte å ivareta denne intensjonen på. Norgespris vil gjøre kraftsystemet mindre effektivt og kan dermed innebære skjulte skatteøkninger, gi økte kostnader for forbrukere og næringslivet og virke mot andre mål i klima- og energipolitikken.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at Høyre og Venstre har fremmet egne forslag som vil sikre at folk som ønsker det, skal kunne kjøpe strøm til fastpris, og at folk skal få tilbake penger på strømregningen når staten tjener ekstra på høye strømpriser.

Disse medlemmer foretrekker velregulerte, men markedsbaserte løsninger. Det gir oftest bedre tjenester og mer effektiv ressursbruk for skattebetalerne og samfunnet som helhet. Disse medlemmer mener overordnet at kraftmarkedet fungerer godt og effektivt. Samtidig vil det nordiske og europeiske energisystemet de nærmeste årene preges av utfasingen av russisk gass og en omstilling til mer fornybar kraft som ikke følges raskt nok opp med mer nett, energilagringssystemer og ny produksjon. Problemet tiltakene bør forsøke å løse, er fordelingsvirkningen mellom statlige inntekter og private kostnader i perioder med høye strømpriser og et kraftsystem med stadig større prisvariasjon, hvor norske husholdninger og bedrifter eksponeres direkte for svingningene i kraftmarkedet.

Disse medlemmer fremmer forslag til løsninger og tiltak med mål om å løse problemene med at hus-

stander eksponeres direkte for tidvis høye, ustabile og ujevne priser, og samtidig bevare markedsprinsippene i stort og dermed effektiviteten i systemet. Det gir mindre sløsing av ressurser og dermed lavere priser over tid for alle. Samtidig reduserer det behovet for dyr utbygging og unødig nedbygging av natur, som et mindre effektivt system raskt vil kreve.

Disse medlemmer foreslår følgende tiltak:

- Tryggpris, hvor strømselskapene skal tilby fastprisavtaler til hus- og hytteeiere og til bedrifter. Tilgangen på fastprisavtaler økes ved at skatterisikoen ved å selge kraft til fastpris tas bort. Kraftselskapene skal kunne betale skatt etter markedsmessig salgspris og ikke bare spotpris som i dag. Kundene velger selv om de vil binde prisen på hele eller deler av strømforbruket. Strømsstøtten videreføres som i dag. Tilbudet av fastprisavtaler for bedrifter blir utvidet og gjort mer fleksibelt. Bedre tilgang på fastpris vil skjerme strømkunder som har behov for å sikre seg mot ustabile priser.
- Folkeutbytte: I år hvor strømprisen er høyere enn normalt, skal staten tilbakeføre inntekter fra sitt ekstraordinære overskudd til personkunder i områder hvor strømmen er dyrest. Dette blir en utbetaling på strømregningen. Dette gjør at tidvis høye strømpriser ikke betyr en stor, indirekte innbetaling til staten. Dette kommer i tillegg til strømsstøtten.
- Kabelkompensasjon: Overskudd fra flaskehalsinntekter benyttes til å kutte nettleien for folk og bedrifter i områdene med høyest pris. For tiden er dette Sørvest-Norge (NO2). Dette vil bidra til å jevne ut priser mellom regioner.
- Støtte energisparing og omstilling av bedrifter på Sørvest-Norge (NO2). Det vises til forslag fra disse medlemmer ved behandlingen av statsbudsjettet for 2025 om å sette av økte ENØK-midler til formålet.

Disse medlemmer påpeker at deres forslag dermed ikke griper direkte inn i markedet og fastsetter en politisk bestemt pris, men sørger for at strømutgiftene til bedrifter og folk ellers blir holdt nede, begrenser økingen i nettleien og har mindre kostnader generelt.

Disse medlemmer viser i denne sammenheng til merknader fra finanskomiteens medlemmer fra Høyre og Venstre i innstillingen om revidert nasjonalbudsjett 2025.

Disse medlemmer påpeker også at en rapport fra Thema (Kilde: «Folkebonus som alternativ til Norgespris», en rapport fra THEMA Consulting Group, publisert den 4. juni 2025) viser at folk kommer minst like bra ut med folkeutbytte, gitt lik bevilgning. Disse medlemmer understreker at ifølge Themas rapport vil de fleste husstander altså komme bedre ut økono-

misk med disse medlemmers forslag enten de tegner Norgespris eller ikke, og at forskjellen blir særlig stor økonomisk dersom man gjør energisparingstiltak i boligen med disse medlemmers løsning. For næringslivet vil det for flere små og mellomstore bedrifter være store økonomiske besparelser ved at Norgespris ikke innføres, og at en annen løsning velges.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om en ordning kalt folkeutbytte, hvor statlige merinntekter fra høye strømpriser benyttes til å gi utbetaling til privatkunder basert på kriterier som er uavhengige av løpende strømforbruk.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om en ordning kalt tryggpris, som gjør det lettere å tilby gode fastprisavtaler på strøm til privatkunder og mindre bedrifter, herunder ved å la kraftprodusenter skatte basert på markedsmessig fastpris og gjøre nødvendige endringer i annen regulering.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om en ordning kalt kabelkompensasjon, der mer av flaskehalsinntektene benyttes til å redusere nettleien i områder med høy strømpris.»

Komiteens medlem fra Venstre støtter en ordning med folkeutbytte, og understreker at utbetalingen til privatkunder bør være uavhengig av strømforbruk og utbetales som en flat sum.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser videre til statsrådens svar på spørsmål fra komiteen den 30. mai og 2. juni 2025. Disse medlemmer viser også til svar på spørsmål i forbindelse med revidert statsbudsjett. Disse medlemmer mener at svarene for det første viser at forslaget om Norgespris er dårlig utredet og lite faglig forankret, og for det andre ikke klarer å tilbakevise viktige usikkerhetsmomenter ved forslaget.

Disse medlemmer viser til at statsråden ikke var i stand til å gi komiteen en uttalelse fra Finansdepartementet om hvorvidt Norgespris er utredet i tråd med utredningsinstruksen. Statsråden svarer at de ikke har gjort beregninger av fordelingsvirkningen av Norgespris, men bekrefter at det er de husholdningene som bruker mest strøm, som vil få mest støtte, og som også typisk har de høyeste inntektene. Statsråden vedgår også at de ikke har regnet på den samfunnsøkonomiske kostnaden ved Norgespris. Regjeringen har ikke gjort beregninger av mulig økning i forbruk ved ulik prisfølsomhet og hvilken påvirkning det i så fall kan ha. Regjeringen vil ikke presentere beregninger for andre mulige modeller som ikke påvirker energiforbruket. Disse medlemmer mener dette i sum godt illustrerer at

ordningen Norgespris ikke er grundig utredet, og viser til at regjeringen hastig innfører en ordning uten å overskue konsekvensene.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser i denne sammenheng til regjeringens uheldige historikk når det kommer til kraftmarkedsfeltet, med innføringen av et høyprisbidrag som hadde betydelige negative konsekvenser for kraftmarkedet og satte store investeringer i kraft på vent. Disse medlemmer mener prisreguleringen er en inngripen i markedet og ikke et fornuftig tiltak.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at statsråden heller ikke kunne legge frem regnemethoden for hvordan regjeringen har kommet frem til referanseprisen på 40 øre før avgifter mv., og innrømmer at de først har tenkt å legge frem en endelig metode for hvordan referanseprisen skal justeres, ved fremleggelse av statsbudsjettet for 2027. Regjeringen skal tilsynelatende justere referanseprisen først og fremst basert på forventede priser fremover ved å se til terminkontrakter, men forklarer ikke hvorfor historiske kraftpriser ikke er like relevant ved en fremtidig justering som da de satte den første referanseprisen på 40 øre. Disse medlemmer vil med dette påpeke at regjeringen ikke har klargjort alle detaljene i sitt opplegg, til tross for betydelig tid til utredning og utarbeidelse i departementene siden forslaget først ble presentert i januar 2025.

Disse medlemmer viser til at regjeringen ikke vil klargjøre om den økte nettleien som følger av Norgespris, skal dekkes av alle kunder eller bare av kundene som tegner avtale om Norgespris. Regjeringen vedgår at de ikke har gjort konkrete beregninger av hva sluttbrukerprisen inkl. mva. vil være for folk som tegner en Norgespris-avtale. Regjeringen vil heller ikke love at ordningen faktisk blir innført den 1. oktober 2025, da det er risiko for at utvikling og integrasjon av systemene som skal håndtere ordningen, ikke er klare innen tiden. Disse medlemmer mener dette viser at det fortsatt er usikkerhet om hva innføringen av Norgespris vil bety, og merker seg at regjeringen ikke konkret kan si hva ordningen betyr for den totale strømkostnaden for den enkelte.

Disse medlemmer viser til at regjeringen ønsker å innføre en hjemmel til å kunne oppheve Norgespris på grunn av kraftsituasjonen, uten at folk som har tegnet avtalene, blir kompensert. Regjeringen svarer ikke på hvordan Norgespris vil påvirke disponering av magasinert vannkraft i en situasjon med kraftmangel og høye strømpriser. Disse medlemmer mener det er bekymringsfullt at regjeringen ikke har vurdert effekten Norgespris vil ha for kraftsystemet i en presset kraftsitu-

asjon, og antar man ønsker en slik hjemmel fordi man mistenker at Norgespris vil ha en betydelig negativ påvirkning på kraftsystemet ved kraftmangel og høye priser. Disse medlemmer frykter at regjeringen kan bli tvunget til å oppheve hele ordningen i en situasjon med svært høye priser. Norgespris blir dermed en falsk trygghet for folks økonomi.

Disse medlemmer viser til at regjeringen ikke kan redegjøre for hvordan Norgespris vil påvirke tilgangen og prisen på andre typer fastpriskontrakter til industri og næringsliv. Regjeringen vil heller ikke beskrive hvilke mulige virkninger Norgespris kan ha for engrosmarkedet. Disse medlemmer er bekymret for om Norgespris vil drive opp prisene i de delene av strømmarkedet som ikke har tilgang til ordningen. Dette gjelder både næringslivet og sårbare husholdninger som ikke har sikret seg. Mange industribedrifter tegner i dag såkalte langsiktige kraftkjøpsavtaler (Power Purchase Agreement, PPA). Disse medlemmer frykter at innføringen av Norgespris ikke bare vil gi økte priser i engrosmarkedet for øvrig, men at den kan smitte over i høyere priser og mindre tilgjengelighet for slike kraftkjøpsavtaler som industrien er avhengig av. Det vises i denne sammenheng til advarsler om virkningen på konkurransekraften for norske industri i høringsinnspillene fra blant annet NHO og Yara.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet har merket seg at flere partier mener Norgespris burde ha blitt utredet mer. Samtidig foreslår de samme partiene egne alternative modeller til Norgespris. Disse medlemmer ser ikke at disse modellene er utredet, eller at partiene vurderer sine egne modeller opp mot EØS-avtalens bestemmelser.

Disse medlemmer viser til at alternative modeller med en flat kompensasjon slik medlemmene fra Høyre og Venstre foreslår, ikke hensyntar den faktiske strømregningen folk sitter igjen med på slutten av måneden. Slike modeller er dermed lite treffsikre sammenlignet med strømsønadsordningen og Norgespris, som tar utgangspunkt i den enkeltes husholdnings faktiske forbruk og strømutgifter. I komiteens behandling av lovforslaget mener disse medlemmer at folks trygghet i hverdagen og mulighet til å skjermes mot høye og ustabile strømpriser må veie tungt.

Disse medlemmer er opptatt av å gi strømkundene økt forutsigbarhet – det mener disse medlemmer at Norgespris vil gjøre.

Disse medlemmer deler ikke andre partiers bekymringer for at Norgespris vil bidra til økt forbruk, økte strømpriser og økt nettleie, og viser til at departementet i flere sammenhenger har gjort rede for dette.

Disse medlemmer viser til at Høyre i sin argumentasjon mot Norgespris legger til grunn at norske husholdninger vil øke sitt strømforbruk dramatisk der-

som de gir mulighet til en fast pris på 40 øre/kWh pluss mva. (en Norgespris). Dette framstår som lite sannsynlig med tanke på at de faktiske kraftprisene i gjennomsnitt har vært under 40 øre/kWh i alle de norske prisområdene fra 2010 og fram til energikrisen høsten 2021. En innføring av Norgespris fra 1. oktober 2025 har som formål å gi folk forutsigbare og stabile strømpriser med utgangspunkt i den reelle historiske kraftprisutviklingen. Disse medlemmer viser til at gjennomsnittlig kraftpris i NO4 hittil i år er om lag 7 øre/kWh. Samtidig er forbruket i husholdningene i NO4 det laveste siden 2021. Dette illustrerer at forbruket i husholdningene i hovedsak drives av oppvarmingsbehov og annet nødvendighetsforbruk, til tross for lave strømpriser.

Disse medlemmer viser til forslaget fra Høyre og Venstre om å bruke flaskehalsinntekter fra mellomlandsforbindelser til å redusere nettleien i områder med høy strømpris. Disse medlemmer gjør oppmerksom på at regjeringen innførte en slik ordning allerede i 2022. Ordningen omfatter flaskehalsinntektene fra innenlandsk nett og forbindelsen til Storbritannia og har så langt bidratt med om lag 10 mrd. kroner i redusert nettleie for husholdninger og bedrifter i områder med høy strømpris.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Norgespris også bør omfatte næringsliv og organisasjoner. Disse medlemmer har fremmet forslag om dette. Å inkludere næringslivet i en slik ordning kan være til fordel for bedriftene, særlig i de delene av landet hvor strømprisen allerede er en stor utfordring.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Senterpartiet viser til at en rekke forhold ved Norgespris er dårlig utredet og egnet til å skape usikkerhet. I proposisjonen tas det forbehold om at alle systemer for håndtering av Norgespris ikke vil være klare til 1. oktober 2025.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at reduksjon av elavgiften og fjerning av Enova-avgiften er budsjettmessige spørsmål. Det samme gjelder spørsmålet om å inkludere næringslivet i en ordning med Norgespris. Disse medlemmer kan vanskelig se at det er mulig å skille lovproposisjonen fra drøftinger om budsjettvirkninger. Disse medlemmer vil på denne bakgrunn ikke kunne gi sin støtte til lovproposisjonen uten at budsjettspørsmålene er avklart.

Komiteens medlem fra Rødt viser til forslaget fra Høyre og Venstre om «tryggpris», det vil si fastprisavtaler på markedsmessige vilkår. Dette vil altså si avtaler kraftselskaper kan inngå for å sikre seg en fast inntjening. Høyre og Venstre foreslår at kraftprodusen-

ter skal skatte basert på inngått fastpris. Dette medlem viser til at en slik ordning allerede eksisterer og ble innført 1. januar 2023. Prisene på disse fastprisavtalene har vist seg å være høye. Etter innspill fra kraftbransjen har regjeringen valgt å ikke åpne for at disse avtalene har variabelt volum, det må være et fast avtalt volum for angitte tidspunkter. Dette medlem fremmer forslag i denne innstillingen som ber regjeringen åpne for variabelt volum. Men så lenge avtalene er avtalt på markedsmessige vilkår, er det kraftbransjens mening at disse avtalene vil bli dyre og ikke konkurransedyktige. Dette medlem ser ikke hva som er substansielt nytt i forslaget fra Høyre og Venstre, annet enn at det åpner for dyre og lite attraktive avtaler. Dette medlem understreker at det vil være kraftbransjens mål å tjene mer på summen av fastprisavtalene de inngår over tid, enn de ville tjent på å selge samme mengde kraft til spotpris, og at kraftbransjens mål altså er at strømkundene i sum taper på slike avtaler.

Dette medlem viser også til forslaget fra Høyre og Venstre om «kabelkompensasjon». Det er fint at disse partiene endelig vil kompensere for de enorme ulempeene som de to utenlandskablene de fikk bygd til Storbritannia og Tyskland, har medført. Dette medlem registrerer at forslaget er å bruke mer av flaskehalsinntektene til å redusere nettleien. Høyre har selv bidratt til å legge strenge begrensninger på hva Norge kan bruke flaskehalsinntektene til, gjennom at de dannet flertall med Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne for å slutte Norge til EUs tredje energimarkedspakke. I dag brukes flaskehalsinntekter fra alle utenlandskabler og innenlands handel på tvers av prisområder til å redusere Statnetts tariffer i hele landet. I tillegg har Norge en midlertidig forskrift om bruk av flaskehalsinntekter (FOR-2022-10-27-1806). Denne brukes til å kutte nettleien i prisområder med høye priser, det Høyre sier de vil gjøre mer av. Forskriften gjelder kun flaskehalsinntekter mellom budområder internt i Norge og fra mellomlandsforbindelsen til Storbritannia. Det gjør den ettersom Storbritannia er det eneste landet vi har utenlandskabler til, som ikke er medlem av EØS og ikke har tilsluttet seg EUs tredje energimarkedspakke. Det fremgår tydelig, blant annet fra Dokument nr. 15:589 (2022–2023), at det er grensehandelsforordningen i tredje energimarkedspakke som gjør at flere flaskehalsinntekter ikke inkluderes i ordningen.

Dette medlem tviler derfor på at forslaget fra Høyre og Venstre monner noe særlig om Norge ikke bryter med forordningen.

Dette medlem understreker at med EUs fjerde energimarkedspakke og den nye elektrisitetsforordningen, som Høyre ivrer for å innføre i Norge, blir reglene om bruk av flaskehalsinntekter enda strengere.

ACER skal få fastsette metodikken og kriteriene for hvordan inntektene skal anvendes til de «prioriterte for-

målene», som er tettere tilknytning av strømmettet på tvers av land, ikke å redusere nettleie. ACER skal drive strengere kontroll med landenes bruk av flaskehalsinntekter, og det er kun unntaksvis at de vil tillate bruk av flaskehalsinntekter til redusert nettleie. Dette medlem registrerer at medlemmene fra Høyre og Venstre ikke omtaler sitt eget forslags forhold til EØS-avtalen, samtidig som de tilslutter seg partsinnlegg fra andre aktører om at en ny strømstøtteordning som Norgespris bryter med EØS-avtalen.

Dette medlem registrerer at det eksisterer en særnorsk forestilling, hos Høyre og flere andre, om at vi er avhengige av at husholdninger er eksponert for spotprisene for at vi skal ha et velfungerende strømmarked for industrien og andre aktører.

Gjennomganger av sluttbrukermarkedet for strøm i Norge og europeiske land viser at husholdninger i Norge er mye mer eksponert for strømbørsen enn de er i andre land. I Tyskland er kundene nesten ikke eksponert for spotprisen derfra i det hele tatt.

Når EU og europeiske land diskuterer endringer i strømmarkedet, er det å beskytte strømkundene enda mer fra svingningene på strømbørsen et sentralt element. Der legges det ikke opp til at satsing på energiefektivisering avhenger av at strømkunder betaler spotprisen fra strømbørsen.

Draghi-rapporten, som er mye omtalt, tok til orde for bedre tilgang på fastprisavtaler for industrien, men anbefalte ikke å svekke denne tilgangen for forbrukerne.

Dette medlem mener også at det foregår en dobbeltkommunikasjon fra Høyre, når de både skriver at fastprisavtaler for husholdninger blokkerer tilgangen på slike for industrien, og påstår at de har forslag som vil gi bedre tilgang på fastprisavtaler selv.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener Norgespris er en løsning som vitner om hastverk, med uheldige konsekvenser, og det er flere bekymringsverdige elementer regjeringen ikke har utredet godt nok eller kjenner konsekvensene av.

Disse medlemmer vil påpeke at Norgesprisproposisjonen har kommet svært sent til Stortinget, nærmere 1,5 måned etter fristen, og vil kreve en svært rask og overfladisk behandling. Disse medlemmer stiller seg svært undrende til hvordan regjeringen kan mene at litt over to uker er tilstrekkelig tid til en forsvarlig behandling i Stortinget hvor alle uklarheter avklares.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne følgende forslag:

«Prop. 148 L (2024–2025) sendes tilbake til regjeringen for grundigere bearbeidelse.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for tilstrekkelig saksbehandlingstid av regjeringens proposisjoner og slik sikre forsvarlig saksbehandling på Stortinget.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener målet er å ta krafta tilbake til demokratisk kontroll. Fornybar kraft skal være et felles gode og en strategisk ressurs for å bygge samfunn og industri, ikke en markedsvarer som selges til høystbydende og gir superprofitt til børsmeklere og unyttige strømsalgsselskaper. Staten må ta mye større kontroll over strømmarkedet. Det er på tide å få bukt med jungelen av strømselskaper. Det bør derfor opprettes et statlig foretak for kjøp og salg av strøm. Foretaket skal ha anledning til å kjøpe strøm direkte fra produsenter og spotmarkedet og tilby langsiktige og forutsigbare avtaler til husholdningene, industrien og øvrig næringsliv til en rimelig pris over hele landet. Dette foretaket skal erstatte dagens strømsalgsselskaper.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen opprette et statlig foretak for kjøp og salg av strøm.»

Komiteens medlem fra Rødt mener at det ikke er en mangel på offentlig eide selskaper som kunne tilbudt strømkunder bedre fastprisavtaler om de fikk et annet formål en maksimal inntjening, og ser ikke at enda et nytt selskap er løsningen på problemet om man ikke tar tak i prisfastsettelsen.

Dette medlem mener at det bør gjennomføres tiltak i engrosmarkedet, og ikke bare sluttbrukermarkedet, som begrenser kraftselskaperenes inntjening på fornybar strøm, som stort sett er offentlig eid og rimelig å produsere, i Norge. Det ville heller ikke ført til en pengekarusell, slik strømstøtte og Norgespris gjør.

Rødts egne forslag om makspris, flerprissystem på nettleien og kutt i moms og avgifter vil gi en enda rimeligere strømmregning til både folk og bedrifter i Norge og faktisk få total strømkostnad ned mot 1 kr/kWh, som man var vant til før strømpriskrisen. Makspris utsetter ikke strømkundene for den samme risikoen som fastpris gjør.

Dette medlem vil likevel støtte ny lov om strømstøtte og Norgespris og forslag om å utvide Norgespris til flere, som kommuner, vanlig næringsliv og industri.

Dette medlem understreker likevel at en fastpris også er en minimumspris. Med en slik modell vil strømkundene ende opp med å betale ekstra til staten i timeprisen er lav og det er mye kraft tilgjengelig.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne har merket seg at et klart flertall av høringsinstansene er sterkt negative til innføring av Norgespris slik regjeringen skisserer den. Disse medlemmer har spesielt merket seg følgende avsnitt

i WWF Verdens naturfonds høringsinnspill om Norgespris, som oppsummerer mange av innvendingene fra høringsrunden:

«Alt i alt mener WWF Verdens naturfond at Norgespris er et oppsiktsvekkende lite gjennomtenkt tiltak som hindrer en effektiv samfunnsøkonomisk utnyttelse av kraftsystemet og som vil medføre både økte klimautslipp og nedbygging av mer natur. Når man i tillegg inkluderer de negative konsekvensene for næringslivet og de negative fordelingseffektene for husholdninger, så er det ingen tvil om at forslaget om Norgespris burde vært lagt i skuffen og at man heller gjør en bedre og mindre forhastet gjennomgang av alternative muligheter for å begrense de negative effektene av høye strømpriser for husholdningene.»

Disse medlemmer slutter seg til WWFs vurdering. Ordningen vil mest sannsynlig presse markedsprisen på strøm opp, noe som vil ramme næringsliv og offentlig sektor, herunder skoler, barnehager og breddeidrettsanlegg. Norgespris svekker incentivene til å redusere strømforbruket kraftig og fjerner stimulansen til å fordele strømforbruket ut over døgnet (for eksempel ved å lade elbilen om natten når belastningen på strømnettet er mindre).

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne registrerer videre at fordelingseffekten av Norgespris er svært problematisk. Enhver strømstøtte som følger forbruk, enten det er makspris, Norgespris eller dagens strømstøtte, vil favorisere folk med god økonomi, siden strømforbruk korrelerer sterkt med inntekt. Siden Norgespris også inkluderer fritidsboliger, blir fordelingseffekten enda verre enn med dagens strømstøtte.

Dette medlem viser til at regjeringens uttalte mål med Norgespris er «å gi trygghet og skape forutsigbarhet for folks strømavgifter». Hvis det virkelig var hensikten, finner dette medlem det merkelig at regjeringen ikke har klart å utvikle en modell som er mer omfordelende – for eksempel en flat strømstøtte, slik representanter fra Miljøpartiet De Grønne foreslår i Representantforslag 136 S (2024–2025). En slik ordning vil hjelpe dem som trenger det, mens regjeringens Norgespris først og fremst hjelper husholdninger med god økonomi, som i liten grad trenger hjelp til å betale strømregningen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at flere høringsinstanser påpeker at innføring av Norgespris svekker incentiver til energisparing, og at målet om 10 TWh energieffektivisering i bygg vil bli langt dyrere å nå hvis Norgespris innføres.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener primært at regje-

ringens forslag om Norgespris bør trekkes tilbake. Hvis ordningen likevel innføres, vil det være behov for å styrke statlige subsidier til energieffektivisering betydelig med mindre man skal gå bort fra 10 TWh-målet.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en strømstøtteordning som skjermer forbrukerne fra de verste pristoppene, og som samtidig stimulerer til å investere i viktige energisparingstiltak i egen bolig.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om årlig å bevilge minimum like mye midler til energitiltak som fremmer energieffektivisering og lokal energiproduksjon i husholdninger, som de samlede midlene som avsettes til Norgespris og strømstøtte.»

Komiteens medlem fra Rødt registrerer at både Høyre og Miljøpartiet De Grønne foreslår modeller hvor statens hovedinnsats for reduserte strømregninger er flate utbetalinger. Kraftbransjens lobbyorganisasjon Fornybar Norge har også tatt til orde for å erstatte strømstøtten med en slik ordning. Forslaget går ut på at strømkunder bare bør betale prisen som settes på den internasjonale børsen uansett, men at husholdningene skal få en større del av kraftselskapenes overskudd tilbake flatt.

Hvordan dette skal finansieres, virker uklart. Bransjen fikk panikk da de måtte betale ekstra skatt når prisen gikk over 70 øre. Miljøpartiet De Grønne, som ønsker en flat utbetalingsordning, var også mot en slik skatt. Så fra de som ønsker en slik modell, virker det ikke å være vilje til å kreve inn mer skatt når prisene er veldig høye, eller øke noen skatter generelt. De siste årene har også vist at økte skatter på kraftbransjen gir færre inntekter til staten enn forventet. Med andre ord må en slik ordning finansieres fra inntektene staten allerede tar inn. Det begrenser hvor mye høyere utbetalinger det kan gis.

I tillegg medfører modellen at en person som bor i et gammelt hus hun ikke har hatt råd til å pusse opp, skal måtte betale en spotpris som kan gå helt opp til 13 kroner. Men hun skal få like lite tilbake som en som bor i et nytt, oppusset hus som er veldig energieffektivt.

De som vil ha en flat utbetaling, påpeker gjerne at strømstøtten er usosial, ettersom de som bruker mest strøm, tjener mest og får mest strømstøtte tilbake. Men når Statistisk sentralbyrå har gjennomgått dette, viser det seg at sammenhengen ikke er så enkel. Det er en enorm variasjon i strømforbruket hos de som tjener

mye, og hos de som tjener lite. En forutsigbar makspris treffer mye bedre.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti finner det krittikkverdig at regjeringen har brukt tre og et halvt år, med vedvarende uro rundt strømprisen, og først nå fremmer forslaget om Norgespris.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti ved gjentatte anledninger har fremmet forslag om en støtteordning der staten kompenserer 100 pst. av strømprisen over 50 øre per kWh. Dette medlem mener en slik modell vil være mer hensiktsmessig og treffsikker enn den foreslåtte Norgespris. En slik strømstøtteordning vil fortsatt gi insentiv til å flytte forbruk, som lading av elbil, bort fra forbrukstopper, samtidig som husholdningene vil kunne dra nytte av lavere strømpriser i perioder med lavere etterspørsel, slik som om sommeren.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag om en nasjonal strømstøtteordning der husholdninger og fritidsboliger kompenseres fullt ut for strømpriser over 50 øre per kWh.»

Referansepris

Norgespris foreslås som en statlig finansiert ordning som innebærer at nettkunden avregnes mot en fast pris per kWh, referansepris. Komiteen merker seg at det for siste kvartal 2025 og for hele 2026 er foreslått en referansepris på 40 øre/kWh ekskl. mva., og at departementet i tiden fram til framleggelse av statsbudsjettet for 2027 vil arbeide med en metode for prisjustering. Komiteen viser til at departementet vil fastsette referanseprisen i forskrift.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at en styrking av dagens strømstøtteordning vil være en bedre løsning enn Norgespris. På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre en strømstøtte på 100 pst. over 50 øre/kWh inkl. mva. for husholdninger og fritidsboliger med en begrensning på 5 000 kWh i måneden totalt.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til at både Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti foreslår en slags makspris, som er en forsterket strømstøtte, til husholdningene. Fremskrittspartiet har tidligere tatt til orde for en makspris som også gjelder næringslivet og industrien, men dette medlem registrerer at partiet tilsynelatende har gått vekk fra dette. Dette er en form for strømstøtte hvor staten dekker alt over et visst be-

løp. Kraftselskapene får fortsatt betalt det samme som uten noen slik ordning, og på sett og vis blir det en subsidie til kraftselskapene som tillater at de tar seg veldig godt betalt. Det er en ordning som er politisk ustabil og gjør alle til klienter av staten.

Kraftselskapenes skyhøye inntjening på å selge kraft som er rimelig å produsere til norske husholdninger og bedrifter, har de brukt til imperiebygging. Dette medlem mener at dette er lett å observere: Antall ansatte har skutt i været, Europower rapporterte nylig at de fire største kraftselskapene i Norge har økt antall ansatte med 37 pst., tilsvarende 5 500 årsverk, i årene med strømpriskrise. Det foretas store investeringer i datasentre, telekom og batterifabrikker. Det gjøres risikable investeringer i havvind og andre kraftformer både i Norge og utlandet, og kraftbransjen har generøse bonusordninger. Dette medlem mener at det er denne utviklingen som velsignes ved å kun innføre «strømstøtte» som beskytter kraftselskapenes høye priser.

Dette medlem viser til at Rødt, i gjentatte representantforslag, har foreslått kraftfulle tiltak for lavere strømpriser, som regjeringen har gått mot. Strømpriskrisen, som ikke skyldes mangel på kraft i Norge, har satt et stort preg på denne stortingsperioden.

Dette medlem viser til at representanter fra Rødt dagen etter åpningen av det 166. storting den 11. oktober 2021 fremmet Representantforslag 3 S (2021–2022) om å bremse krafteksport, med tiltak mot den krisen som var i gang, med økende priser samtidig som vannmagasinene ble tappet ned for eksport fordi kraftselskapene ville tjene gode penger. Det ble også foreslått å utsette oppstarten av drift på kabelen North Sea Link til Storbritannia, som olje- og energiministre fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Høyre sto bak. Samme dag foreslo representanter fra Rødt i Representantforslag 11 S (2021–2022) å kutte i strømregningen til dem med dårlig råd. Det var to måneder før regjeringen kom med en strømstøtteordning. I desember 2021 foreslo dette medlem i Representantforslag 44 S (2021–2022) også å stanse veksten i nettleien samt å tilbakebetale statens store strøminntekter i Representantforslag 49 S (2021–2022).

Dette medlem viser til at det ikke var før 11. desember 2021 at regjeringen lanserte sin strømstøtteordning, som innebar at husholdninger skulle dekke prisen opp til 70 øre selv, det dobbelte av gjennomsnittlig pris før strømpriskrisen. Så skulle staten dekke halvparten av prisen over dette. Ordningen var kun for husholdninger.

En måned senere, 11. januar 2022, fremmet dette medlem og andre representanter fra Rødt for første gang sitt forslag om en nasjonal makspris på 35 øre kWh for husholdninger, næringsliv og alle andre, med et toprissystem som gjør luksusforbruk dyrere, i Representantforslag 66 S (2021–2022).

Etter at energiministeren måtte holde en ekstraordinær redegjørelse for Stortinget om kraftsituasjonen i september 2022, og avbrøt Stortingets møtefriperiode for dette, fremmet dette medlem forslag i Innst. 25 S (2022–2023) om å tette hull i strømsøtten, regulere krafteksport, reforhandle avtaler om kraftutveksling og sette en makspris på strøm. Forslagene ble avvist, blant annet av Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

I desember 2022 fremmet representanter fra Rødt en rekke forslag om å ta tilbake den demokratiske kontrollen over kraften i Representantforslag 78 S (2022–2023).

Da Stortinget åpnet igjen i oktober 2023, fremmet representanter fra Rødt forslag om tiltak mot strømpriskrisen, som fortsatt pågikk, i Representantforslag 3 S (2023–2024).

Forslag om bedre fastprisavtaler, som Arbeiderpartiet etter hvert skulle følge opp i 2025, ble nedstemt. Det ble også foreslått økt bruk av flaskehalsinntekter.

I innværende sesjon har representanter fra Rødt fremmet foreslått å stanse nettleiesjokket i Representantforslag 24 S (2024–2025).

Da representanter fra Rødt først foreslo en makspris på 35 øre i Representantforslag 66 S (2021–2022), var dette basert på to ting, for det første den historiske prisen: «Til sammenlikning var den konsumprisindeksjusterte spotprisen på kraft i perioden 2010–2020 33 øre per kWh eksklusiv merverdiavgift i gjennomsnitt», skrev Olje- og energidepartementet i forarbeidet til strømsøttnadsløven.

For det andre var produksjonskostnaden svært lav: Olje- og energidepartementet fastsatte konsesjonskraftprisen, basert på snittpris for stor vannkraft i Norge, for 2022 til 11,57 øre/kWh. I 2025 er den 12,89 øre.

Med andre ord var historisk strømprisnivå på ca. tre ganger produksjonskostnad, i underkant av 35 øre.

Regjeringens nivå på Norgespris, 40 øre, tilsvarer omtrent 35 øre i 2021, KPI-justert.

Dette medlem er glad for at regjeringen endelig delvis lytter til Rødts forslag for å få ned strømprisen til folk.

Dette medlem understreker viktigheten av at prisfastsettelsen etter 2026 tar utgangspunktet i den historiske kraftprisutviklingen og ikke bare hva prisbildet er framover.

Dette medlem viser til at om ordningen også i framtiden skal leve opp til navnet sitt om en «Norgespris», må man i prisfastsettelsen også ta hensyn til at prisfastsettelsen på strøm i Norge har blitt mer og mer frakoblet ressursituasjonen. De siste årene har Norge hatt rekordhøye kraftoverskudd, samtidig som vi har hatt det høyeste prisnivået historisk. Prisen i de ulike prisområdene følger ikke skrivebordsteoriene. Prisområde NO2, som har et svært høyt kraftoverskudd, har hatt de høyeste prisene. Prisområdet NO1, med kraftun-

derskudd, har hatt lavere priser enn NO2. Prisområde NO3, i Midt-Norge, har hatt lavere priser enn NO5 på Vestlandet, selv om kraftbalansen er dårligere i Midt-Norge.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Rødt viser til LOs høringssvar, som påpeker at strømprisen med nettleie og avgifter vil bli rundt 127 øre med regjeringens forslag. Som de skriver, er det ingen grunn til å tro at det vil føre til sløsing i de brede lag av befolkningen. Prisen på 127 øre samlet er også høyere enn prisen før strømpriskrisen, hvor de fleste betalte ca. 100 øre totalt per kWh. Som LO skriver, er det heller ikke alle former for kutt i husholdningenes strømforbruk som er bra. Det kan gå på livskvaliteten løs. Disse medlemmer viser også til Huseiernes høringssvar:

«Norgespris vil ikke lønne seg over hele landet, og det er stor forskjell på hvilke timer og måneder i året det vil være lønnsomt. Noen måneder vil du spare, andre må du overbetale. Fastpris er ikke risikofritt.»

Forbrukstak

Komiteen merker seg at departementet foreslår et forbrukstak på 4 000 kWh per måned per målepunkt for husholdninger omfattet av Norgespris og strømsøttnadsordningen og 1 000 kWh per måned per målepunkt for fritidsboliger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti, merker seg videre at departementet mener dette nivået balanserer insentivene til energieffektivisering, fordelingsvirkninger og formålet med ordningen, som er å sikre forutsigbare og stabile strømpriser med utgangspunkt i den reelle historiske kraftprisutviklingen.

Komiteen viser til at departementet fastsetter forbrukstak i forskrift.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at forbrukstaket er satt ned fra dagens forbrukstak for strømsøtten. Dette medlem viser også til svar på brev fra finanskomiteen til Finansdepartementet, svart ut av Energidepartementet, i forbindelse med revidert nasjonal budsjett. Der kommer det fram at konsekvensene av å redusere forbrukstaket mye mer, til 2 500 kWh, har liten økonomisk virkning. Det ville kun spart 50 mill. kroner i 2025. Dette medlem mener at dette tyder på at det er få personer som har et svært høyt forbruk.

Dette medlem mener også at det reduserte forbrukstaket kan føre til høyere strømregninger for enkelte, og at noen kan komme særlig uheldig ut.

Dette medlem mener derfor at en annen modell enn et likt forbrukstak i hele landet for alle målepunkt ville vært mer rettferdig og effektivt. Det bør tas høyde for bygningens alder, størrelse, lokalt klima og tid på året. Dette medlem foretrekker en modell hvor forbruket, sammenlignet med gjennomsnittet for et slikt type bygg, avgjør prisen på nettleie og elavgift, mens det settes en nasjonal makspris på strøm.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Rødt viser igjen til LOs høringssvar, som helt riktig påpeker at det ikke finnes grunnlag for å tro at det vil komme noen stor vekst i husholdningenes forbruk. Det er godt dokumentert at det ikke er husholdningene som forventes å øke strømforbruket sitt framover.

Komiteens medlem fra Rødt viser også til at historien forteller noe annet enn det advarslene mot Norgespris tilsier. I perioden 2010–2020 var strømprisen i snitt 33 øre og nettleien lavere enn nå. Tallene til SSB viser at energiforbruket i husholdningene og fritidsboligene gikk ned med 18,5 pst. på nettopp disse ti årene, ifølge en artikkel fra desember 2023. I sin høringsuttalelse viser Huseierne til lignende statistikk og framskrivninger.

Dette medlem viser også til Forbrukerrådets høringsuttalelse, som sier at det er vanlig at strømkunder ikke kjenner til Norgespris, nivået på den eller strømprisnivået time for time i det hele tatt. Det er fristende å forholde seg til strømkunden som et perfekt informert og økonomisk rasjonelt individ, som de skriver, men det passer sjelden med realitetene. Dette medlem mener at det er en dårlig idé med flere prissignaler som svinger mye, med både store variasjoner i strømpris og nettleiepris, og mener det er nok at nettleien varierer en del.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at et forbrukstak på 4 000 kWh per måned er svært høyt. Regjeringen skriver i Prop. 148 L (2024–2025) at

«departementet mener dette nivået balanserer insentivene til energieffektivisering, fordelingsvirkninger og formålet med ordningen som er å sikre forutsigbare og stabile strømpriser med utgangspunkt i den reelle historiske kraftprisutviklingen».

På regjeringens egne nettsider med spørsmål og svar om Norgespris framgår det imidlertid at

«kun 9 prosent av alle norske husholdninger [hadde] et forbruk [i 2024] som oversteg 4 000 kWh i én eller flere måneder.»

Dette medlem har vanskelig for å se hvordan en ordning som svekker incentiver til energisparing for 91

pst. av alle husstander i Norge, på noen som helst måte «balanserer insentivene til energieffektivisering» mot andre viktige samfunnshensyn. Dette medlem mener at forbrukstaket, hvis Norgespris innføres, bør ligge i nærheten av gjennomsnittlig månedlig forbruk for husholdningene, som ifølge SSB er omtrent 1 300 kWh per måned.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette forbrukstaket i Norgespris til 1 300 kWh per måned.»

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at fritidsboliger ikke skal omfattes av Norgespris.»

Oppstart og bindingstid

Komiteen merker seg at regjeringen tar sikte på at ordningen med Norgespris skal tre i kraft fra 1. oktober 2025 og vare fram til 31. desember 2029. Det foreslås en bindingstid på inntil ett år av gangen, men at avtaler som inngås fra 1. oktober 2025, varer ut 2026. Komiteen noterer seg også at det foreslås at kundene kan avbestille Norgespris 14 dager etter inngått avtale. Komiteen konstaterer at departementet foreslår at Norgespris knyttes til målepunkt, ikke til strømkunden, og at dette i hovedsak begrunnes med administrative hensyn for nettselskapene.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at regjeringen legger opp til en bindingstid på maksimalt ett år, og at målepunktet bindes, ikke kunden. Detaljer kan regjeringen fastsette i forskrift.

Dette medlem understreker viktigheten av at strømkunder må kunne bestille Norgespris i hele perioden hvor referanseprisen er gjeldende, det vil si hele året.

Dette medlem viser også til at bindingstiden for målepunkter kan bli en kilde til konflikt. En bolig som selges med Norgespris på målepunktet, er ett eksempel. Et annet eksempel er en leietaker som bestiller Norgespris, men på den måten binder utleier. Dette kan medføre at utleier vil kreve erstatning fra leietaker for å ha bundet utleier til en avtale. Dette medlem mener at slike problemstillinger må klargjøres, slik at leietakere som betaler for strøm, også sikres tilgang på Norgespris uten økt risiko.

Dette medlem fremmer følgende forslag.

«Stortinget ber regjeringen sikre gjennom forskrift at strømkunder kan bestille Norgespris hele året fram til referanseprisen løper ut.»

«Stortinget ber regjeringen sikre gjennom forskrift at leietakere har lik rett som andre til å bestille Norgespris uten å måtte avtale med eller være erstatningspliktige overfor utleier.»

Administrasjon og forvaltning

Komiteen merker seg at ansvaret for å forvalte ordningene for strømkundene foreslås lagt til Reguleringsmyndigheten for energi (RME), som også vil føre nødvendig tilsyn med ordningene. Ordningene skal administreres av nettselskapene og fjernvarmeselskapene. Disse skal sørge for at alle kunder får muligheter til å inngå avtale om Norgespris, og administrere innbetalinger fra og utbetalinger til sine kunder. For fjernvarme vil departementet utpeke en aktør til å forvalte ordningene, og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) vil ha ansvar for å føre tilsyn og andre myndighetsoppgaver.

Komiteen vil i likhet med departementet understreke at god informasjon til strømkundene om Norgespris og strømstønad er en forutsetning for kundenes forståelse for ordningene. Komiteen viser til at departementet vil ivareta disse hensynene i forskrift.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at Norgespris vil øke kredittrisikoen for forvaltende selskaper. Dette er problematisert i flere høringsinnspill. Videre vil ordningen også medføre økte administrative kostnader både for myndighetene og for selskaper. Disse medlemmer mener dette kunne vært unngått med en forsterkning av dagens ordning.

Anstrengte kraftsituasjoner

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, viser til at Strømprisutvalget utredet tiltak i både sluttbrukermarkedet og engrosmarkedet. Utvalget pekte på at tiltak i engrosmarkedet krever større regulatorisk omlegging og kan ha negative konsekvenser for kraftsystemet og forsyningssikkerheten. Utvalget konkluderte derfor med at eventuelle tiltak for å sikre strømforbrukerne lavere og mer forutsigbare priser bør gjøres i sluttbrukermarkedet.

Norgespris er en ordning som vil inngå i sluttbrukermarkedet. Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt og Venstre, merker seg at departementet mener virkningene på forsyningssikkerheten forventes å bli vesentlig mindre enn ved tiltak som griper inn i engrosmarkedet.

Komiteen tar til etterretning at lovforslaget inneholder en bestemmelse om at departementet kan fastsette forskrift som justerer eller opphever ordningene av hensyn til kraftsituasjonen.

Et tredje flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, har merket seg at departementet ikke forventer at Norgespris vil bidra til økt sannsynlighet for energiknapphet eller kraftrasjonering, og at det opplyses om

at en svært anstrengt kraftsituasjon ikke har inntruffet i Norge siden etableringen av kraftmarkedet tidlig på 90-tallet. Dette flertallet merker seg også at departementet mener terskelen for at dette skal inntreffe, er høy gitt den store fleksibiliteten i det norske kraftsystemet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Rødt mener det er svært kritikkverdig at regjeringen ikke tar tak i de underliggende utfordringene i strømmarkedet. Disse medlemmer mener at tilknytningen til Europa gjennom de nyeste kablene har ført til økt eksponering overfor et dysfunksjonelt europeisk marked.

EU har, slik komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser det, ført en ukritisk og urealistisk klimapolitikk der det grønne skiftet i sin helhet har bidratt sterkt til de utfordringene man ser. Krigen i Ukraina har også vært en sterk bidragsyter. Disse medlemmer viser til Innst. 198 S (2024–2025) om å ta tilbake kontrollen i kraftpolitikken, og ivareta forsyningssikkerheten, der Fremskrittspartiet kom med en rekke forslag for å ta tak i de underliggende problemene i strømmarkedet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt viser til følgende forslag fra Innst. 198 S (2024–2025):

«Stortinget ber regjeringen snarest iverksette grep med formål om å sikre norsk nasjonal energiforsyningsikkerhet og redusere prissmitte fra europeiske mellomlandsforbindelser.

Stortinget ber regjeringen iverksette dialog og vurdere reforhandlinger om kraftutveksling med motpartsland som har ført og fører en nasjonal energipolitikk som resulterer i ensidig kraftflyt som reduserer norsk forsyningssikkerhet og øker norske strømpriser via mellomlandsforbindelsene.

Stortinget ber regjeringen igangsette en kartlegging og analyse av landets store regulerbare vannmagasiner, hvor minimum fyllingsgrad i henhold til gitte datoer fastsettes – et såkalt eksportminimum.

Stortinget ber regjeringen utarbeide en styringsmekanisme hvor netto krafteksport over en gitt tidsperiode, eksempelvis 7–14 dager, stanses når magasinfylingsgraden er lavere enn eksportminimum. Balansert kraftutveksling eller import av kraft opererer som normalt over den gitte tidsperioden, mens netto krafteksport over den gitte tidsperioden, eksempelvis 7–14 dager, ikke muliggjøres når magasinfylingsgraden i tilknyttede vannmagasiner er lavere enn definert eksportminimum.

Stortinget ber regjeringen innføre modeller der det opprettes egne prispunkter på egnede mellomlandsforbindelser for å separere og avlaste det sørnorske kraftmarkedet for prissmitte fra det europeiske kraftmarkedet.

Stortinget ber regjeringen gi Statnett mandat og ressurser til å operere mellomlandsforbindelser via nye prispunkter, der formålene er å oppnå normale strømpriser i Norge (sett i historisk kontekst), ivareta høy forsynings sikkerhet i Norge og håndtere import og eksport av kraft.»

Disse medlemmer mener de gjengitte forslag ville bidratt til reduksjon av prissmitten fra Europa og bedret situasjonen for norske strømkunder, både husholdninger og næringsliv.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at kraftforbruket i husholdningene i Norge ifølge SSB de siste 30 årene har holdt seg rimelig stabilt, med en variasjon på mellom 35 og 40 TWh. Forbruksvariasjoner har i stor grad sammenfalt med værvariasjoner, men gjennom mange ulike nivåer på kraftprisen, til tross for at antall husholdninger har økt med 600 000, og at det har vært en stor velferdsvekst i samme periode. I denne perioden ble også alternativ oppvarming som olje og parafin fyring utfaset.

Disse medlemmer viser til at utviklingen i kraftprisene framover er svært usikker, men at volatiliteten i kraftprisen er forventet å øke. Disse medlemmer mener usikkerhet knyttet til framtidig kraftpris understøtter behovet for videreføring av strømtønad for husholdninger og innføring av Norgespris. Det norske kraftsystemet er dominert av vannkraft, og derfor er vær-situasjonen er stor usikkerhetsfaktor.

Disse medlemmer viser også til NVEs langsiktige kraftmarkedsanalyse mot 2050, som framskriver at kraftforbruket fra store næringsaktører innen industri, datasenter, hydrogenproduksjon og petroleum vil øke, mens samlet kraftforbruk i husholdninger og tjenesteyting vil gå ned til tross for en forventet prisnedgang på kraft i denne perioden. I NVEs rapport nr. 20:2024, «Norsk og nordisk effektbalanse mot 2035» og 20:2022 «Norsk og nordisk effektbalanse mot 2030» viser direktoratet til at det er den anslåtte veksten i strømforbruket til de store kraftbrukerne innen industri, petroleumssektoren, hydrogenproduksjon, batterifabrikk og datasentre som bidrar mest til oppgangen i effektbehov fremover. Elektrifisering av transport og maskiner er derimot ikke ventet å bidra vesentlig til å øke det maksimale effektforbruket, da NVE antar at de i hovedsak vil fortsette å lade om natten og muligens midt på dagen. Maksimalt effektbehov i husholdninger og tjenesteyting er ventet å gå ned som følge av bedre isolerte hus og bedre oppvarmingsutstyr. NVEs beregninger viser likevel at det maksimale effektforbruket vil oppstå om morgenen på kalde vinterdager frem mot 2030 og 2035. I NVEs effektstudie antas det at det er begrenset hvor mye husholdningene kan redusere sitt forbruk på kort sikt, siden mesteparten av strømb Bruken er knyttet til nødvendighetsbehov som oppvarming. For hushold-

ningenes tilpasning kan det også virke inn at betalingen for strømb Bruken først skjer en måned i etterkant, hvor kraftprisen inngår som en delmengde av en sluttbrukerpris med andre utgifter som avgifter og nettleie. Disse medlemmer vektlegger at norske husholdninger skal ha mulighet til å velge en fast pris i møte med ustabile og tidvis svært høye kraftpriser.

Disse medlemmer viser til at behovet for nettinvesteringer i Norge øker, og at driverne er behov for reinvestering i strømmettet i lys av en aldrende bygningsmasse sammen med etablering av ny kraftkrevende virksomhet og mer kraftproduksjon. Disse medlemmer viser til statsrådets svar på spørsmål fra komiteen 29. mai 2025, hvor det framgår at behovet for nettinvesteringer er sammensatt og vil vurderes ut fra langt flere faktorer enn husholdningsforbruket, herunder etablering av ny kraftkrevende næringsvirksomhet og et aldrende strømmnett med behov for reinvestering. I svaret skriver statsråden at han ikke forventer at behovet for nettinvesteringer vil endre seg som en direkte følge av at en andel av husholdningene går over fra strømtønadsordningen til Norgespris.

Disse medlemmer viser videre til at flere europeiske land har en regulert energipris for egne husholdninger, og at Norge skiller seg klart ut ved at over 90 pst. av befolkningen har avtaler basert på spotpris.

Disse medlemmer viser til at strømtønadsordningen og Norgespris er utformet med formål om å skape trygghet for folks økonomi og forutsigbarhet for husholdningene. Andre modeller er mindre treffsikre sammenlignet med strømtønadsordningen og Norgespris, som tar utgangspunkt i den enkelte husholdnings faktiske forbruk og strømavgifter. Disse medlemmer mener at folks trygghet i hverdagen og mulighet til å skjermes mot høye og ustabile strømpriser må veie tungt, og at dette ivaretas bedre med lovforslaget om Norgespris og strømtønad enn andre modeller.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener at insentivene til å styre energiforbruket til tidspunkter med lave strømpriser svekkes vesentlig dersom Norgespris innføres. Nettleiemodellen ble i 2022 endret slik at det skal foreligge et insentiv til fordeling av strømforbruket utover døgnet. Den nye nettleiemodellen innførte effekttrinn i et forsøk på å styre folks forbruk bort fra periodene med høyest belastning. Disse medlemmer mener Norgespris svekker dette fordelingsinsentivet ved at fastprisen er den samme uansett, og at kunder som bruker mye samtidig strøm, dermed kan risikere vesentlig økt nettleie som totalt sett kan gjøre regningen høyere. Lave strømpriser korrelerer ofte med lav belastning i nettet og kraftoverskudd, hvor det er rom for mer kraftbruk. Disse medlemmer frykter høyere effekttopper med Norgespris

og mener dermed at spotprisen, nettbehovet og nettleien kan komme til å øke med Norgespris. Dette vil gjøre strømmen dyrere for næringslivet, som ikke kan velge Norgespris, og de forbrukerne som ikke har valgt Norge-spris.

Disse medlemmer mener videre at behovet for nettutbygging også kan komme til å øke. Dette gjelder spesielt utfordrende perioder med effektknapphet, hvor høye priser ikke lenger vil fungere som en markedsme-kanisme for å redusere forbruket, og ei heller lavere priser for å styre forbruket dit. En av klausulene for Norgespris er riktignok også at ordningen kan avskaffes ved kraftknapphet eller ved særskilte situasjoner som effektknapphet og for høye priser. Det betyr altså at kunder risikerer at Norgespris fjernes når den trengs som mest. Energiministeren har garantert at dette ikke vil skje, men muligheten ligger der fortsatt, svart på hvitt. Dette anser disse medlemmer som utrygt for forbrukerne.

Komiteens medlem fra Rødt mener at tiltak i engrosmarkedet ville vært klokere og ville begrenset maktkonsentrasjonen og opphopningen av kapital i kraftselskapene. Men dette medlem understreker at det både med og uten inngrep i engrosmarkedet burde innføres tiltak for økt forsynings sikkerhet og redusert eksport ved behov og sannsynlighet for en anstrengt kraftsituasjon fram i tid. Dette er tiltak som ikke velter prisen over på forbruker. Dette medlem viser til forslag og merknader til behandlingen av Prop. 33 L (2023–2024) i Innst. 193 L (2023–2024).

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at et velfungerende kraftmarked, der land utveksler strøm med hverandre, bidrar til mer effektiv bruk av energi og et mer fleksibelt kraftsystem. Disse medlemmer viser videre til at redusert kraftutveksling med Europa ikke bare gjør kraftsystemet mindre fleksibelt, men også gjør det vanskeligere for Norge å dra nytte av strøm produsert i andre land. Disse medlemmer påpeker at mer utveksling vil redusere behovet for nye naturinngrep og kraftutbygging i verdifulle naturområder, mens mindre utveksling vil øke dette behovet. Disse medlemmer viser videre til at mellomlandsforbindelser er avgjørende for Norges forsynings sikkerhet. Kraftutveksling med våre naboland har vært en bærebjelke i norsk energiforsyning i flere tiår. Disse medlemmer understreker at Norge har et værbasert kraftsystem som i tørrår er avhengig av å importere strøm. Vi importerer ikke bare kraft fra Europa i tørrår, men året rundt, time for time for å dekke etterspørselen. Disse medlemmer viser til at det å redusere mulighetene for kraftutveksling vil gjøre kraftsystemet mer sårbart og over tid vil kunne bidra til å øke strømprisene.

Fjernvarme

Om lag 300 000 husholdninger bruker fjernvarme til oppvarming. Fjernvarmeprisen har nær sammenheng med strømpris. Komiteen registrerer at fjernvarme også er inkludert i forslaget om Norgespris, og at dette begrunnes i at uten likebehandling vil fjernvarmekunder ha insentiver til å bytte til en oppvarmings-løsning basert på strøm. Komiteen merker seg at departementet foreslår at fjernvarmekunder får tilgang til en ordning som så langt som mulig tilsvare Norgespris for strømkunder, og at husholdninger som bruker fjernvarme til oppvarming, på lik linje med husholdninger som bruker strøm, skal ha rett til en statlig stønad som tilsvare strøms tønaden, dersom de ikke velger Norgespris. Komiteen merker seg at departementet foreslår samme referansepris for fjernvarme som for strøm. Forbrukstaket for husholdninger foreslås til 3 500 kWh pr måned. Et lavere forbrukstak for husholdninger som bruker fjernvarme enn for de som bruker strøm, begrunnes med at husholdninger som bruker fjernvarme, også bruker strøm til belysning med mer. For fritidsboliger foreslås derimot samme forbrukstak for fjernvarme og strøm. Dette begrunnes i at man ønsker å balansere hensynet til å unngå at forbruket flyttes over på strøm i månedene med høyest forbruk, og hensynet til å unngå overforbruk.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til Innst. 387 S (2024–2025), jf. Representantforslag 164 S (2024–2025) Om økt fjernvarmesatsing for bedre energisikkerhet og frigjøring av kraft. Fjernvarmebransjen peker selv på muligheten for å kunne avlaste nettet med inntil 15 TWh, men sier at det er flere barrierer som i dag hindrer en videreutvikling. SINTEF la fram en rapport våren 2023 der de pekte på et potensial på 17 TWh spart elektrisk kraft ved utstrakt bruk av fjernvarme. Bruk av fjernvarme reduserer effektbehovet fra strøm, spesielt i de kritiske kaldeste timene, og muliggjør dermed reduserte nettinvesteringer fremover. Disse medlemmer mener at fjernvarme er en sentral del av kraftforbruket i Norge, men at det bør utnyttes i større grad enn i dag. Disse medlemmer mener at det da bør tilrettelegges for fjernvarme som energikilde, og at fjernvarmebransjen bør gå inn under strøms tønneordningen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å inkludere fjernvarmeselskapene i tilsvarende ordning som strøms tønne, med en støtte på 100 pst. over 50 øre/kWh inkl. mva. for husholdninger og fritidsboliger med et totalt tak på 5 000 kWh i måneden.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til at dette medlem støttet de tre flertallsforslagene, og fire mindretallsforslag, om fjernvarme i Innst. 387 (2024–2025). Dette medlem er positiv til at fjernvarme blir innlemmet i Norgespris og strømstøtte på en bedre måte enn før, men savner at regjeringen følger opp høringen av NVEs forslag til ny prisregulering for fjernvarme. Prisreguleringen har i stor grad ligget fast siden 1986.

Næringslivet

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti mener det er en utfordring at regjeringen fortsatt ikke har tatt tak i kraftsituasjonen for næringslivet, da de ikke omfattes av Norgespris-ordningen. Disse medlemmer mener at rikelig tilgang på ren og rimelig kraft har vært og må forbli et konkurransefortrinn for Norge. Det er mange selskaper som har bygget opp sin forretningsmodell basert på dette fortrinnet. Med økende kraftpriser i Europa har man sett utflagging, nedleggelse og nedskalering av flere kraftkrevende industrier. Disse medlemmer mener at næringslivet og industrien i Norge fortsatt må sikres tilgang på rikelig med ren og rimelig kraft. Dette innebærer blant annet å redusere eksponeringen overfor europeiske kraftmarkeder og redusere prissmitten.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om hvordan næringslivet bør kompenseres for de høye strømprisene.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til at Fremskrittspartiet, siden behandlingen av Innst. 122 S (2021–2022), har foreslått en makspris i form av maksimal strømstøtte, til både husholdninger og industri, flere ganger. Dette medlem registrerer at partiet nå har gått bort fra dette og fremmer forslag om at regjeringen, som har nektet å innføre kraftfulle tiltak for å redusere bedriftenes strømregninger, skal utrede «hvordan næringslivet bør kompenseres». Dette medlem understreker at vanlige bedrifter, som lokale frisørsalonger og pizzarestauranter, nå betaler en strømregning som gjerne er dobbelt så høy som før strømpriskrisen. Langsiktede kraftkontrakter til industrien koster 75–100 pst. mer. Dette har skjedd uten at kraftsituasjonen i Norge har blitt forverret, tvert imot har Norges kraftoverskudd økt. Dette medlem mener det er på tide å innføre en makspris på strøm for alt forbruk i Norge, kombinert med et progressivt flerprissystem, slik dette medlem fremmer forslag om. Det er ingen grunn til å vente på flere utredninger fra regjeringen om nye kompensasjonsordninger.

Forholdet til andre bestemmelser

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, konstaterer at departementet har vurdert forslaget om Norgespris opp mot EØS-avtalen og konkludert med at ordningen ikke er i strid med avalen. Dette begrunnes i at Norgespris og strømstøtnadsordningen er statlige støtnadsordninger til husholdningene og ikke er avtaler i sluttbrukermarkedet og dermed ikke griper direkte inn i eller gir vesentlige virkninger for andre aktører i engrosmarkedet. Ordningene utgjør heller ikke ulovlig indirekte statsstøtte til kraftprodusentene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen ikke har forelagt forslaget om Norgespris for ESA. Det er sannsynlig at ordningen, dersom den blir vedtatt og implementert, vil klages inn for ESA, og det er etter disse medlemmers syn ikke tilstrekkelig utredet om en subsidiert fastpris er i tråd med EØS-avtalens bestemmelser. Hertil kommer at sentrale aktører i det nordiske kraftmarkedet har uttalt seg kritisk til ordningen og de konsekvenser den kan få for kraftmarkedet i andre land som vi er tilknyttet i Norden. Toneangivende jurister innen EØS-rett slik som Clemens Kerle hos CMS Kluge stiller seg tvilende til om ordningen vil bli godkjent av ESA.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at grunnen til at denne tvilen har oppstått, er at EØS-reglene bare åpner for å skjerme sårbare forbrukere. Norgespris, og for så vidt makspris og enhver strømstøtte som gis ut fra forbruk, vil være best for folk med høy inntekt, fordi det gjennomgående er slik at inntekt korrelerer med strømforbruk. Disse medlemmer mener derfor at en flat strømstøtte som utbetales uavhengig av forbruk, vil være en langt bedre løsning enn både Norgespris, makspris og dagens strømstøtte.

Disse medlemmer har merket seg at Thema Consulting kom til samme konklusjon i notatet «Alternativer til Norgespris» publisert 27. mai 2025. Her framheves en løsning med en flat strømstøtte til alle, som er bedre både for forbrukere og kraftsystemet enn både Norgespris, dagens strømstøtte og en kombinasjon av å videreføre dagens strømstøtte med andre virkemidler.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet peker på at Norgespris-ordningen, i likhet med strømstøtnadsordningen, er innrettet slik at fordelene tilfaller husholdningskunder. Ordningen forvaltes av nettselskapene, som ikke gis noen økonomisk fordel for å administrere ordningen.

Disse medlemmer understreker at Norgespris er avgrenset mot næringsdrivende, og ingen foretak vil

motta støtte fra staten i strid med EØS-avtalens bestemmelse. Forslaget griper ikke inn i organiseringen av kraftmarkedet og regulerer heller ikke prisene i sluttbrukermarkedet. Som strømsøstøndsordningen er Norgespris en statlig støttsordning for husholdningene og ikke en fastprisavtale i sluttbrukermarkedet. Ordningen med Norgespris griper dermed ikke direkte inn i eller gir vesentlige virkninger for andre aktører i engrosmarkedet. Disse medlemmer deler departementets vurdering av at verken strømsøstøndsordningen eller Norgespris-ordningen er i strid med statsstøttereguleringen. Disse medlemmer deler også departementets oppfatning av at ordningen heller ikke vil være i strid med Europaparlaments- og rådsdirektiv nr. 2009/72/EF (elmarkedsdirektivet), fordi Norgespris ikke er et statlig inngrep i fastsettelsen av strømpriser, verken i sluttbrukermarkedet eller i engrosmarkedet. Ordningen vil derfor ikke være en hindring for et konkurransebasert kraftmarked som omfattes av direktivet.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at regjeringens foreslåtte Norgespris og den eksisterende strømsøstønden er tiltak i sluttbrukermarkedet og ikke engrosmarkedet. Dette medlem vil likevel understreke at tiltak i engrosmarkedet ikke trenger å være ulovlig ut fra gjeldende EØS-regler. Artikkel 3 nr. 2 i tredje elmarkedsdirektiv fra juli 2009 fastslår at medlemsstatene kan pålegge selskaper i elektrisitetssektoren offentlige tjenesteforpliktelser knyttet til forsyningssikkerhet, regularitet, kvalitet og pris. Artikkel 3 nr. 3 fastslår at medlemsstatene skal sikre at husholdninger og små bedrifter har rett til elektrisitetsforsyning til rimelige priser.

Dette medlem understreker at det i det nye, omarbeidede elmarkedsdirektivet fra 2016, som er en del av EUs fjerde energimarkedspakke, vil bli forbudt med prisreguleringer. Dette medlem mener at dette understreker at en eventuell innføring av EUs fjerde energimarkedspakke vil bety at Norge får mindre kontroll i energipolitikken.

Dokument 8:82 S (2024–2025), Dokument 8:136 S (2024–2025) og Dokument 8:166 S (2024–2025)

Komiteen viser til at det i Dokument 8:82 S (2024–2025) om norgespris til næringsliv og organisasjonsliv henvises til at næringsliv og organisasjoner ikke er omfattet av regjeringens forslag om Norgespris. Det foreslås at Stortinget ber regjeringen sørge for at også næringslivet og organisasjonslivet får tilbud om Norgespris, ikke bare husholdninger.

Komiteen viser til at det i Dokument 8:136 S (2024–2025) om rettferdig strømsøstøtte som stimulerer til strømsparing foreslås en alternativ ordning som erstatter strømsøstønad og Norgespris, der strømsøstøtten bør være

en flat utbetaling til alle husstander i prisområdene NO1, NO2 og NO5 (Sør-Norge) i perioden november–april og når strømprisen overstiger regjeringens innslagspunkt for støtte. Det foreslås også å be regjeringen legge fram en plan for hvordan det kan bli enklere for husholdninger å velge fastpriskontrakter på markedsmessige vilkår, og videre å utrede og foreslå tiltak for å redusere pristoppene i prisområde NO2.

Komiteen viser til at det i Dokument 8:166 S (2024–2025) om makspris på strøm, avgiftskutt og mer rettferdig nettleie foreslås innført en makspris på strøm, redusert elavgift, maksimalpriser for nettleie inkludert et progressivt flerprissystem, redusert moms på strøm og nettleie og å be regjeringen vedta forskriftsendringer som sørger for at unntaket i forskrift til skatteloven for langsiktige kontrakter for kraft til standard fastprisavtaler i sluttbrukermarkedet også skal gjelde kontrakter med variabelt volum.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, merker seg at representantforslagene det her vises til, innebærer utvidelser av dagens strømsøstøndsordning og av forslaget til Norgespris eller andre tiltak for å redusere eller kompensere for strømutgiftene.

Komiteens medlem fra Rødt understreker at forslaget om makspris i Dokument 8:166 S (2024–2025) ikke er en ny strømsøstøtteordning, men et forslag om prisregulering som innebærer et tak på hva kraftselskapene kan ta betalt for strømmen i Norge.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Venstre, registrerer at regjeringen i revidert nasjonalbudsjett foreslår å senke elavgiften med 4,4 øre ekskl. mva. per kWh fra 1. juli 2025, og at regjeringen varsler at den tar sikte på å fjerne Enova-avgiften fra 1. januar 2026. Flertallet viser til at disse avgiftsreduksjonene vil være landsomfattende og vil bety reduserte strømutgifter til næringsliv og organisasjoner i tillegg til husholdninger.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet ønsker en ordning med Norgespris for næringsliv, organisasjonsliv og godshus. Disse medlemmer viser til at Norge, og da spesielt strømområdet NO2, de siste årene har hatt høye og ustabile kraftpriser. Det er derfor behov for at det legges opp til en prisordning for aktører som av ulike grunner ikke har mulighet til å tegne gunstige fastprisavtaler i strømmarkedet. Disse medlemmer mener en slik ordning er nødvendig for å sikre stabile rammevilkår for næringslivet og frivilligheten.

Komiteens medlem fra Rødt mener at om det ikke innføres en nasjonal makspris, bør Norgespris utvides til kommuner, frivillighet, bedrifter og industri.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at også næringslivet og organisasjonslivet får tilbud om Norgespris, ikke bare husholdninger.»

Komiteens medlem fra Rødt mener at strøm ikke bør behandles som en vanlig forbruksvare. Strøm er en nødvendighet. I Norge har strøm historisk vært et fellesgode og en del av samfunnets felles infrastruktur. Når lokalsamfunn har ofret verdifull natur og folk og næringsliv har finansiert utbyggingen over strømmegningen, har det vært en del av samfunnskontrakten at fellesskapet skal ha tilgang på kraft til en rimelig pris. Strøm i Norge, fra fornybar vannkraft, er heller ikke dyr å produsere. Landet er bygd på dette. De siste fire årene med høye strømpriser har vist at denne samfunnskontrakten er brutt. Det har skjedd gjennom en rekke politiske avgjørelser om liberalisering av energiloven, nye utenlandskabler og tilknytning til EUs energiunion.

Dette medlem mener at det trengs demokratisk styring over fellesskapets kraftressurser. Ressursene er stort sett eid av fellesskapet, og Norge har et stort kraftoverskudd. Det er et samfunnsspørsmål hva en skal bruke kraft på, om Norge skal sende strøm ut av landet, og hva den skal koste for folk og næringsliv her til lands. Derfor må dette styres demokratisk.

Vi er i ferd med å miste et av Norges viktigste konkurransefortrinn. Like rundt hjørnet truer flere energidirektiver fra EU, som vil integrere Norge for fullt i EUs energiunion og pålegge full markedsstyring av energisektoren. Men det er enda mulig å snu. Det er mulig å flytte makt og ta tilbake kontrollen fra direktører i statsforetak og kraftselskaper som styrer etter avkastning og høye strømpriser, den europeiske strømbørsen og EU. Det må heller tas demokratiske beslutninger etter nasjonale hensyn som tjener folk og næringsliv.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at det er vesentlig for Norges klima- og energipolitikk at hele «Ren energi-pakken» fra 2018/2019, inkludert de reviderte versjonene av rettsaktene, innlemmes i EØS-avtalen og implementeres så raskt som mulig.

Disse medlemmer viser til at en fortsatt trening av implementeringen vil medføre at Norge går glipp av viktige støtteordninger, forutsigbare rammevilkår for næringslivet og styrkede forbrukerrettigheter. Disse medlemmer viser til at pakken blant annet består av styringsforordningen, som samordner energi- og klimapolitikken, både nasjonalt og i sammenheng med EUs mål og Parisavtalen. Forordningen stiller krav om utarbeidelse av nasjonale energi- og klimaplaner (NECPs), som oppdateres regelmessig og legger grunnlaget for helhetlig planlegging og oppfølging. Disse

medlemmer viser i denne sammenheng til Riksrevisjonens nylige kritikk av Energidepartementets manglende samordnede og helhetlige planlegging av strømmettet i Dokument 3:7 (2024–2025) Riksrevisjonens undersøkelse av kapasiteten i strømmettet. Riksrevisjonen har kritisert at «manglende nettkapasitet hindrer næringsutvikling, bremser omstillingen til lavutslippssamfunnet og har bidratt til nasjonale prisforskjeller», og mener departementet ikke har gjennomført nødvendige endringer i virkemidler eller tiltak for å sikre tilstrekkelig kapasitet.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne påpeker at Klimastatus og -plan ikke gir svar på hvordan man skal sikre tilstrekkelig kraft for å gjennomføre utslippskuttene som er nødvendige for å nå klimamålene. Regjeringen påpeker selv i planen at Norge ligger langt etter for å nå målene for ikke-kvotepliktig sektor, og Miljødirektoratet har i «Klimatiltak i Norge: Kunnskapsgrunnlag 2025» understreket at kraft er en viktig forutsetning for utslippsreduksjoner. Disse medlemmer mener at innlemmelse av styringsforordningen vil kunne bidra til å adressere disse utfordringene, ved at energi- og klimapolitikken sees i en helhetlig sammenheng og planlegges mer systematisk. Disse medlemmer viser videre til at de resterende rettsaktene også er viktige for norsk energi- og klimapolitikk. Blant annet vil risikoberedskapsforordningen styrke forsynings sikkerheten gjennom sterkere beredskapssamarbeid med EU om forebygging og håndtering av kriser i kraftmarkedet. Elmarkedsdirektivet og -forordningen inneholder på sin side styrkede forbrukerrettigheter og bedre ressursutnyttelse av kraftmarkedet, mens ACER-forordningen sikrer en enhetlig og transparent regulering av kraftmarkedet. Disse medlemmer er av den klare oppfatning at det både i et miljøpolitisk, energipolitisk og sikkerhetspolitisk perspektiv vil være en fordel for Norge å knytte seg tettere til det europeiske energisystemet.

En nasjonal makspris

Komiteens medlem fra Rødt mener at kraft til folk og næringsliv må tas av strømbørsen, og at en må stanse prissmitten og sette et tak for hva strømmen kan koste. Rødts forslag er en makspris for hva kraftselskapene kan ta for strømmen, basert på kostnadene for norsk kraftproduksjon. For 2025 foreslår forslagsstillerne 35 øre/kWt før avgifter. Med dette må det følge noen reformer av kraftpolitikken som sørger for forsynings sikkerheten, først og fremst med leverings- og forsyningsplikt for kraftselskapene og eksportkontroll.

I tiden det tar å få dette på plass, støtter dette medlem tiltak som reduserer prisen i sluttbrukermarkedet til et rimeligere nivå.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om en nasjonal makspris for hva kraftselskapene kan selge strømmen for innenlands. Nivået bør være på 35 øre/kWt i 2025. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med detaljene om hvordan dette kan se ut, i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.»

Et forutsigbart flerprissystem og mer rettferdig nettleie

Komiteens medlem fra Rødt understreker at god tilgang på strøm til en rimelig pris er avgjørende for både velferd og verdiskaping. Selv om Norge enda har et stort kraftoverskudd, bør vi forvalte ressursene våre fornuftig. Rødt er mot at strømsparing skal skje gjennom at folk utsettes for prissjokk fra strømbørsen.

Dette medlem vil endre innretningen på nettleien og elavgiften, så den premierer strømsparing og energieffektivisering og gjør luksusforbruk dyrere.

Det bør settes en nasjonal makspris på nettleien for gjennomsnittlig forbruk og faste nasjonale maksimumstakster for over- og underforbruk. Veksten i nettleien de neste årene bør politisk begrenses til 10 pst. Øvrige investeringer må vurderes tatt over statsbudsjettet. Til sammenligning anslår NVE en vekst på 25 pst. i nettleien de neste årene. Senker en forbruket litt, skal en få en ekstra stor effekt på strømgregninga, samtidig som prisen er forutsigbar og rimelig for alle med et normalt forbruk.

Elavgiften på vanlig forbruk bør settes vesentlig lavere enn i dag, særlig om vinteren, mens det settes en «luksustakst» for dem som bruker mer enn dobbelt så mye som gjennomsnittlig forbruk for sin bolig- eller næringstype. For boliger skal det tas høyde for bygningens alder, størrelse, lokalt klima og tid på året.

Dette medlem mener at disse tiltakene er enkle å gjennomføre for myndighetene, og enklere å forstå for folk og bedrifter enn dagens system med kryssende prissignaler fra både strømpris og nettleie. Slik kan en endelig få fart på energieffektiviseringen i Norge uten å gjøre det unødvendig dyrt for folk flest.

Dette må komme i tillegg til en rekke aktive grep for å prioritere kraftforbruket og stanse strømslusing.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om redusert elavgift for alle, med en særlig stor reduksjon om vinteren. Regjeringen bes også innarbeide en luksustakst på elavgiften som gjør elavgiften større for ekstra høyt forbruk, det vil si over det dobbelte av gjennomsnittet for boligtypen.»

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til en ny nettleiemodell med statlige maksimaltakster for nettleie for husholdninger, fritidsboliger og vanlige bedrifter med strømforbruk under 100 000 kWt/0,1 GWt årlig forbruk og med et progressivt flerprissystem som

gjør nettleien lavere for dem med lavt forbruk og høyere for dem med høyt forbruk sammenlignet med snittet for boligtypen. Regjeringen bes også utrede hvordan en slik modell kan innføres for store forbrukskunder.»

Redusert moms

Komiteens medlem fra Rødt viser til at regjeringen i vinter lovde å kutte momsen på nettleien fra 25 pst. til 15 pst., men at de i revidert nasjonalbudsjett ikke følger opp dette. Regjeringen foreslår å redusere elavgiften, og etter hvert fjerne Enova-avgiften, men ikke redusere moms på nettleien. Rødt mener begge deler bør kuttes. Noen varer har lavere moms fordi de er så nødvendige for befolkningen. Rødt mener dette også bør gjelde noe så viktig som strøm.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om redusert moms på både strøm og nettleie med en reduksjon fra 25 pst. til 15 pst.»

Ta kraft av børs

Komiteens medlem fra Rødt viser til at det meste av strømmen i Norge i dag selges til spotpris over strømbørsen Nord Pool. Men dette er i utgangspunktet frivillig for kraftselskapene, som også kan selge strømmen utenfor kraftbørsen med fastprisavtaler. Det er ingen regler som pålegger kraftselskapene å selge strømmen på kraftbørsen framfor direkte til sluttbruker. Med regjeringens endring av skatteloven med kontraktsunntak i grunnrenteskatten for standard fastprisavtaler skal kraftselskapene nå også skatte av strømprisen i fastprisavtalen, ikke spotprisen fra kraftbørsen. Det gjør det enklere for kraftselskapene å inngå gode avtaler. Nå er det opp til eierne av kraftselskapene hva de gjør. Rødt vil gjøre det lettere for kommunene som eier kraftselskaper, å bruke dem som verktøy for å ta kraft av børs.

En svakhet i ordningen til regjeringen, som gjør at ordningen er lite aktuell for mye av næringslivet og husholdningene, særlig de som har et temperaturavhengig strømforbruk, er at en på forhånd må kjøpe en gitt mengde kraft for en gitt tidsperiode.

I en pressemelding publisert på regjeringen.no 15. februar 2023 lovet regjeringen å endre fastprisavtalene slik at kundene kunne inngå avtaler om fastpris med et varierende forbruk. Etter lang tid avviste regjeringen og daværende finansminister Trygve Slagsvold Vedum dette løftet i en pressemelding publisert 7. oktober 2024. I svar på skriftlig spørsmål fra dette medlem til finansministeren, besvart 27. april 2023, jf. Dokument nr. 15:1993 (2022–2023), bekreftet den daværende finansministeren at det var lobbyorganisasjonen Energi i Norge (nå Fornyr Norge) sine innspill som var bakgrunnen for dette. Argumentet har vært at prisen ville bli for høy,

men dette tar ikke hensyn til at prisen settes av selskapene selv – og kan være et spørsmål som er opp til den politiske styringen av selskapene.

Rødt foreslår derfor å pålegge regjeringen å også åpne for fastprisavtaler med variabelt volum, og dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen så snart som mulig gjennomføre nødvendige forskriftsendringer som sørger for at unntaket i forskrift til skatteloven for langsiktige kontrakter for kraft til standard fastprisavtaler i sluttbrukermarkedet også skal gjelde kontrakter med variabelt volum. Om nødvendig bes regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag for å sørge for dette.»

Alle skal ha tilgang på strøm hjemme

Komiteens medlem fra Rødt understreker at det er viktige med rimelige og forutsigbare strømpriser, men at det er like viktig at alle skal ha tilgang på strøm hjemme, selv om de av ulike grunner kan ha betalingsproblemer.

Høsten 2024 omtalte Namdalsavisa og VG at en eldre person frøs i hjel etter at nettselskapet hadde skrudd av strømmen. Det er grunn til å tro at dette ikke er en enkelthendelse.

Adgangen til å skru av strøm er regulert i en egen paragraf i forbrukerkjøpsloven, § 48 a. Stenging på grunn av forbrukerens kontraktsbrudd ved avtaler om overføring av elektrisk energi.

Det er bare nettselskaper som har adgang til å stenge strømmen. Loven sier:

«Nettselskapet kan avbryte (stenge) overføringen av elektrisk energi dersom det foreligger vesentlig kontraktsbrudd fra forbrukerens side i en avtale som nevnt i § 2 første ledd bokstav d. Stenging kan likevel ikke skje hvis

- a. det er fare for liv, helse eller betydelig tingskade, eller
- b. forbrukeren har innsigelser mot grunnlaget for stengingen, som ikke er åpenbart grunnløse.»

Loven sier videre at før stenging kan skje, må forbrukeren få et skriftlig varsel med fire ukers svarfrist. Loven angir videre en rekke krav til dette skriftlige varselet.

Om forbrukeren ikke svarer på det skriftlige varselet, opphører i realiteten kundens rettigheter. Kostnadene for varselet og for gjenåpning av forbrukerens anlegg skal også betales av kunden.

Dette medlem mener at stenging av strøm er en svært inngripende handling og ikke bør være noe nettselskapene har rett til. Om en kunde er uenig i grunnlaget for stenging, men ikke oppdager det i tide, kan det allerede være for sent. Og da krever det enda et gebyr for bare å få strømmen tilbake igjen. Forbrukerrådet har flere ganger uttrykt at adgangen til å stenge strømmen bør begrenses eller avvikles.

Dette medlem understreker hvor livsnødvendig tilgang på strøm er for varme, mat og medisiner. Dette medlem mener at tilgang på strøm til grunnleggende formål må være en grunnleggende rettighet for husholdninger i Norge. For andre grunnleggende tjenester i velferdsstaten mister man ikke tilgangen om man ikke betaler. Legeregninger kan gå til inkasso, men man mister ikke retten til hjelp fra kommune- eller spesialhelsetjenesten. Slik bør det være med strøm også.

Det er nettselskapene som håndhever tilgangen på strøm. Dette er offentlig eide monopolselskaper, uten kommersielle interesser, som forvalter en viktig ressurs, som dette medlem altså mener må regnes som en grunnleggende rettighet. Dette medlem mener at dette må løses raskt. Et første steg er å endre forbrukerkjøpsloven og frata nettselskapene tilgangen til å stenge strømmen. Videre bør regjeringen utrede hvilke løsninger som kan innføres. Dette medlem foreslår blant annet at ubetalte regninger fra nettselskap kan vurderes overdratt til det offentlige, som får rett til å drive dem inn gjennom lønnstrekk eller lignende, uten at strømmen stenges.

Dette medlem mener også at strømkundene burde ha rett til å oppføre en pårørendekontakt som kan være et mellomledd i saker mellom kunden og nettselskapet, slik det finnes i helsetjenestene. Slik kan misforståelser, ubetalte regninger og lignende enklere følges opp.

Dette medlem fremmer følgende forslag til endring i lov om forbrukerkjøp (forbrukerkjøpsloven):

«I lov om forbrukerkjøp (forbrukerkjøpsloven) gjøres følgende endring:

§ 48 a skal lyde:

§ 48 a *Stenging på grunn av forbrukerens kontraktsbrudd ved avtaler om overføring av elektrisk energi*

Nettselskapet kan ikke avbryte (stenge) overføringen av elektrisk energi.»

Dette medlem fremmer også følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at nettselskapene ikke har rett til å stenge strømmen til kunder etter forbrukerkjøpsloven, eller til husholdningskunder etter noe annet lovverk, og komme tilbake til Stortinget med nødvendige forslag.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til nye regler om forbrukerkjøp av strøm, hvor det understrekes at nettselskapene ikke har lov til å stenge strømmen hos husholdninger. Det bes om at Stortinget får en sak om dette senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.»

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan ubetalte regninger fra nettselskaper til husholdninger kan drives inn uten at stenging av strøm er en tilgjengelig sanksjon, og komme tilbake til Stortinget med en sak om dette senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.»

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan kunder hos nettselskaper kan få rett til å oppføre en pårørende-kontakt som kan hjelpe kunden i dialogen med nettselskapet, og komme tilbake til Stortinget med en sak om dette senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener at det bør innføres en ny og mer rettferdig strømstøtteordning som erstatter dagens strømstøtte og regjeringens foreslåtte Norgespris. Hovedprinsippet i strømstøtten bør være en flat utbetaling til alle husstander i prisområdene NO1, NO2 og NO5 (Sør-Norge). Ordningen bør gjelde i perioden november–april, når strømprisen er høyest og overstiger regjeringens innslagspunkt for støtte. I perioden mai–oktober har strømprisen de siste årene ligget godt under innslagspunktet for regjeringens strømstøtte.

Dette medlem viser til at en slik modell, der strømstøtten utbetales uavhengig av forbruk, blant annet har følgende fordeler sammenlignet med både Norgespris og dagens strømstøtte:

- Den er økonomisk omfordelende. Husholdninger med lavt strømforbruk har ofte lav inntekt, mens husholdninger med høyt strømforbruk ofte har høy inntekt. Dermed vil lavinntektshusholdninger komme vesentlig bedre ut enn i dag.
- Den fjerner ikke lønnsomheten ved å spare strøm. Siden utbetalingen er fast og uavhengig av strømforbruk, beholder husholdningene hele gevinsten dersom de reduserer strømforbruket. Dette oppmuntrer til energieffektivisering samtidig som det gir trygghet.
- Den er enkel og ubyråkratisk. En fast utbetaling per husstand er forutsigbart både for husholdningene og staten.

Dette medlem viser til at prinsippet om strømstøtte som utbetales uavhengig av forbruk, har bred faglig støtte. Lignende ordninger som den dette medlem fremmer her, har blant annet vært foreslått av Ola Kvaløy (Dagens Næringsliv 16. desember 2021), Erling Moxnes (Bergens Tidende 19. august 2022), Klaus Mohn (Stavanger Aftenblad 20. august 2022), Anders Skonhoft (Klassekampen 22. august 2022), Katinka Holtsmark og Åsmund Sunde Valseth (Dagens Næringsliv 1. september 2022) samt Diderik Lund og Knut Einar Rosendahl (Norsk klimastiftelse, 21. februar 2025). Blant organisasjoner har Naturvernforbundet (Klassekampen 22. november 2024), Fornybar Norge/Energi Norge (energinorge.no, 12. mai 2022) og Huseierne, Norske Boligbyggelags Landsforbund (NBBL), Norsk Varmepumpeforening, NHO Elektro og So-

lenergiklyngen (huseierne.no, 8. august 2024) foreslått lignende ordninger.

Dette medlem erkjenner at formålet med regjeringens strømstøtteordning og Norgespris er å gi forbrukerne trygghet, men påpeker at ordningene undergraver andre viktige politiske mål som omfordeling og energisparing. I gjennomsnitt gir regjeringens strømstøtte langt mer til høyinnteksgrupper enn til dem med lav inntekt. Strømstøttemodellen som skisseres her, vil etter forslagsstillernes mening være en vesentlig bedre ordning enn dagens strømstøtte, mens en enklere tilgang til fastpriskontrakter på markedsmessige vilkår etter forslagsstillernes syn vil være en bedre løsning for samfunnet samlet enn Norgespris.

Dette medlem registrerer at strømprisen i enkelttimer er svært høy, spesielt på Sørlandet, og at dette skaper problemer for både folk og bedrifter. En del av årsaken til prissvingningene er at NO2 har flere mellomlandsforbindelser enn andre prisområder. Selv om dette medlem mener kraftutveksling med Europa er viktig og riktig, både i et energipolitisk, klimapolitisk og sikkerhetspolitisk perspektiv, er det et faktum at prisene på Sørlandet i enkelttimer er uforholdsmessig høye. Forslagsstillerne mener derfor at regjeringen bør utrede tiltak for å redusere pristoppene i NO2, for eksempel prisutjevning mellom prisområder.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en strømstøtteordning utformet som en flat utbetaling til alle husstander i prisområdene NO1, NO2 og NO5 som erstatning for dagens strømstøtte. Strømstøtten skal utbetales over nettleien som i dag.»

«Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for hvordan det kan bli enklere for husholdninger å velge fastpriskontrakter på markedsmessige vilkår, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og foreslå tiltak for å redusere pristoppene i prisområde NO2, for eksempel prisutjevning mellom prisområder i de dyreste timene, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Komiteens medlem fra Rødt mener det er flere problematiske sider ved flate utbetalinger som medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne her foreslår, og som medlemmene fra Høyre og Venstre har lignende forslag om. Forslaget har tidligere fått støtte fra Fornybar Norge. Dette medlem viser til utfordringer med å drive inn penger fra kraftselskapene når prisene er ekstra høye, og at Miljøpartiet De Grønne selv har vært mot en slik form for skattlegging. Modellen medfører også at en person som bor i et gammelt hus hun ikke har hatt råd til å pusse opp, skal måtte betale en spotpris som kan gå helt opp til 13 kroner. Men hun skal få like

lite tilbake som en som bor i et nytt, oppusset hus som er veldig energieffektivt. Dette medlem mener dette ikke er en god løsning. Statistisk sentralbyrå har også vist at sammenhengen mellom høy inntekt og høyt strømforbruk er svakere enn det gis inntrykk av. Det er en enorm variasjon i strømforbruket hos de som tjener mye, og hos de som tjener lite.

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om hvordan næringslivet bør kompenseres for de høye strømprisene.

Forslag fra Høyre og Venstre:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om en ordning kalt folkeutbytte, hvor statlige merinntekter fra høye strømpriser benyttes til å gi utbetaling til privatkunder basert på kriterier som er uavhengige av løpende strømforbruk.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om en ordning kalt tryggpris, som gjør det lettere å tilby gode fastprisavtaler på strøm til privatkunder og mindre bedrifter, herunder ved å la kraftprodusenter skatte basert på markedsmessig fastpris og gjøre nødvendige endringer i annen regulering.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om en ordning kalt kabelkompensasjon, der mer av flaskehalsinntektene benyttes til å redusere nettleien i områder med høy strømpris.

Forslag fra Senterpartiet og Rødt:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen sørge for at også næringslivet og organisasjonslivet får tilbud om Norgespris, ikke bare husholdninger.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 6

Prop. 148 L (2024–2025) sendes tilbake til regjeringen for grundigere bearbeidelse.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen sørge for tilstrekkelig saksbehandlingstid av regjeringens proposisjoner og slik sikre forsvarlig saksbehandling på Stortinget.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre en strømstøtte på 100 pst. over 50 øre/kWh inkl. mva. for husholdninger og fritidsboliger med en begrensning på 5 000 kWh i måneden totalt.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å inkludere fjernvarmeselskapene i tilsvarende ordning som strømstøtten, med en støtte på 100 pst. over 50 øre/kWh inkl. mva. for husholdninger og fritidsboliger med et totalt tak på 5 000 kWh i måneden.

Forslag fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en strømstøtteordning som skjermer forbrukerne fra de verste pristoppene, og som samtidig stimulerer til å investere i viktige energisparingstiltak i egen bolig.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen opprette et statlig foretak for kjøp og salg av strøm.

Forslag fra Rødt:

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen sikre gjennom forskrift at strømkunder kan bestille Norgespris hele året fram til referanseprisen løper ut.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen sikre gjennom forskrift at leietakere har lik rett som andre til å bestille Norgespris uten å måtte avtale med eller være erstatningspliktige overfor utleier.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om en nasjonal makspris for hva kraftselskapene kan selge strømmen for innenlands. Nivået bør være på 35 øre/kWh i 2025. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med detaljene om hvordan dette kan se ut, i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om redusert elavgift for alle, med en særlig stor reduksjon om vinteren. Regjeringen bes også innarbeide en luksustakst på elavgiften som gjør elavgiften større for ekstera høyt forbruk, det vil si over det dobbelte av gjennomsnittet for boligtypen.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til en ny nettleiemodell med statlige maksimaltakster for nettleie for husholdninger, fritidsboliger og vanlige bedrifter med strømforbruk under 100 000 kWh/0,1 GWt årlig forbruk og med et progressivt flerprissystem som gjør nettleien lavere for dem med lavt forbruk og høyere for dem med høyt forbruk sammenlignet med snittet for boligtypen. Regjeringen bes også utrede hvordan en slik modell kan innføres for store forbrukskunder.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om redusert moms på både strøm og nettleie med en reduksjon fra 25 pst. til 15 pst.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen så snart som mulig gjennomføre nødvendige forskriftsendringer som sørger for at unntaket i forskrift til skatteloven for langsiktige kontrakter for kraft til standard fastprisavtaler i sluttbrukermarkedet også skal gjelde kontrakter med variabelt volum. Om nødvendig bes regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag for å sørge for dette.

Forslag 19

I lov om forbrukerkjøp (forbrukerkjøpsloven) gjøres følgende endring:

§ 48 a skal lyde:

§ 48 a *Stenging på grunn av forbrukerens kontraktsbrudd ved avtaler om overføring av elektrisk energi*

Nettselskapet kan ikke avbryte (stenge) overføringen av elektrisk energi.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen sikre at nettselskapene ikke har rett til å stenge strømmen til kunder etter forbrukerkjøpsloven, eller til husholdningskunder etter noe annet lovverk, og komme tilbake til Stortinget med nødvendige forslag.

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til nye regler om forbrukerkjøp av strøm, hvor det understrekes at nettselskapene ikke har

lov til å stenge strømmen hos husholdninger. Det bes om at Stortinget får en sak om dette senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan ubetalte regninger fra nettselskaper til husholdninger kan drives inn uten at stenging av strøm er en tilgjengelig sanksjon, og komme tilbake til Stortinget med en sak om dette senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan kunder hos nettselskaper kan få rett til å oppføre en pårørende-kontakt som kan hjelpe kunden i dialogen med nettselskapet, og komme tilbake til Stortinget med en sak om dette senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 24*

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om årlig å bevilge minimum like mye midler til energitiltak som fremmer energieffektivisering og lokal energiproduksjon i husholdninger, som de samlede midlene som avsettes til Norgespris og strømstøtte.

Forslag 25

Stortinget ber regjeringen sette forbrukstaket i Norgespris til 1 300 kWh per måned.

Forslag 26

Stortinget ber regjeringen legge til grunn at fritidsboliger ikke skal omfattes av Norgespris.

Forslag 27

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en strømstøtteordning utformet som en flat utbetaling til alle husstander i prisområdene NO1, NO2 og NO5, som erstatning for dagens strømstøtte. Strømstøtten skal utbetales over nettleien som i dag.

Forslag 28

Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for hvordan det kan bli enklere for husholdninger å velge fastpriskontrakter på markedsmessige vilkår, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Forslag 29

Stortinget ber regjeringen utrede og foreslå tiltak for å redusere pristoppene i prisområde NO2, for eksempel prisutjevning mellom prisområder i de dyreste timene, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Forslag fra Kristelig Folkeparti:*Forslag 30*

Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag om en nasjonal strømstøtteordning der husholdninger og fritidsboliger kompenseres fullt ut for strømpriser over 50 øre per kWt.

5. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet og Rødt.

Komiteen viser til proposisjonen og representantforslagene og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om Norgespris og strømstønad til husholdninger

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

§ 1 Lovens formål

Formålet med loven er å etablere ordninger for økonomisk stønad og forutsigbare strøm- og fjernvarmepriiser til husholdnings- og fritidsboligforbruk. Loven viderefører strømstønad for husholdningskunder og etablerer strømstønad for husholdningskunder som bruker fjernvarme, samt ordning for sikring av strøm- og fjernvarmepriis for husholdnings- og fritidsboligkunder.

§ 2 Virkeområde

Loven gjelder på norsk landterritorium.

§ 3 Forvaltning av ordningene – strøm

Reguleringsmyndigheten for energi skal beregne og offentliggjøre stønadssatser, forestå overføring av stønad og prissikringsbeløp til og fra nettselskapene og føre tilsyn med ordningene for strøm.

Nettselskapene skal beregne stønadsbeløp for nettkunder med rett til stønad etter at stønadssatsene er fastsatt av Reguleringsmyndigheten for energi, og betale ut stønaden.

Nettselskapene skal beregne prissikringsbeløp for nettkunder som deltar i ordning for sikring av strømpris, og kreve inn eller betale ut netto prissikringsbeløp. Med prissikringsbeløp menes differansen mellom spotprisen per time i budområdet og referanseprisen, multiplisert med nettkundens avregnede forbruk.

Kraftleverandører som utfører gjennomfakturering av nettkunder, skal sikre at stønadsbeløp og netto prissikringsbeløp som er fastsatt av nettselskapet, tilfaller nettkunden ved fakturering.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om forvaltning av ordningene for strøm, herunder om behandling av personopplysninger.

§ 4 Forvaltning av ordningene – fjernvarme

Norges vassdrags- og energidirektorat skal beregne og offentliggjøre stønadssatser og føre tilsyn med ordningene for fjernvarme.

Departementet kan utpeke en aktør som skal forestå overføring av stønad og prissikringsbeløp til og fra fjernvarmeselskapet.

Fjernvarmeselskapet skal beregne stønadsbeløp og betale ut stønad til fjernvarmekunder med rett til stønad etter at stønadssatsene er fastsatt av Norges vassdrags- og energidirektorat.

Fjernvarmeselskapet skal beregne prissikringsbeløp for fjernvarmekunder som deltar i ordning for sikring av fjernvarmepriis, og kreve inn eller betale ut prissikringsbeløp. Med prissikringsbeløp for fjernvarme menes differansen mellom månedlig gjennomsnitts elspotpris i budområdet og referanseprisen, multiplisert med fjernvarmekundens avregnede forbruk.

Fjernvarmeselskapet skal sikre at stønadsbeløp eller prissikringsbeløp tilfaller fjernvarmekunden ved fakturering.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om forvaltning av ordningene for fjernvarme, herunder om behandling av personopplysninger.

Kapittel 2 Strømstønad

§ 5 Rett til strømstønad

Nettkunder som har husholdningsforbruk, har rett til strømstønad etter ordningen.

Departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om hvem som har rett til strømstønad, og om utvidelse av ordningen til nettkunder som driver landbruksvirksomhet.

Ved uenighet mellom nettselskap og nettkunde om rett til å bli omfattet av ordningen kan nettkunden bringe saken inn for avgjørelse hos Reguleringsmyndigheten for energi. Reguleringsmyndigheten for energi avgjør saken ved enkeltvedtak. Departementet kan gi forskrift om klage til Energiklagenemnda.

§ 6 Beregning av strømstønad

Reguleringsmyndigheten for energi skal beregne og offentliggjøre stønadssatser.

Nettselskapene skal beregne stønadssatser for hver enkelt nettkunde fortløpende og automatisk. Stønadssatsene beregnes time for time etter elspotpris i budområdet hvor nettkunden er tilknyttet, fratrukket terskelverdi, som deretter skal multipliseres med stønadsgraden. Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift.

Nettselskapet skal i forbindelse med fakturering beregne stønad for hver enkelt nettkunde med rett til stønad på grunnlag av stønadssatser og timesforbruk.

Departementet fastsetter stønadsgrad og terskelverdi i forskrift.

Departementet kan gi nærmere forskrift om beregning av stønad, herunder om fastsettelse og anvendelse av forbrukstak og om beregning av stønad for nettkunder uten timesmåling. Departementet kan i forskrift fastsette en nedre grense for når det utbetales strømstønad.

§ 7 Utbetaling av strømstønad

Stønaden skal komme til fradrag i fakturert nettleie fra nettselskapet. Dersom nettleien faktureres separat og stønaden overstiger nettleien, skal det overskytende beløpet utbetales til nettkunden senest ved fakturaforfall.

Ved gjennomfakturering skal kraftleverandøren sørge for at utbetaling til nettkunden skjer gjennom fradrag på faktura. Dersom stønadsbeløpet overstiger nettleien, skal nettselskapet overføre det overskytende beløpet til kraftleverandøren.

Informasjon om forbruk og stønadsbeløp skal fremgå av fakturaen fra kraftleverandøren som utfører gjennomfakturering, eller nettselskapet. Det skal gis informasjon til nettkunden om at stønadssette timer for time offentliggjøres av Reguleringsmyndigheten for energi.

For nettselskap med leveringsplikt etter energiloven § 3-3 gjelder første og tredje ledd tilsvarende.

Kapittel 3 Ordning for sikring av strømpris (Norgespris)

§ 8 Ordning for sikring av strømpris

På forespørsel fra nettkunden skal nettselskapet tilby deltagelse i ordning for sikring av strømpris. Nettkunder som har husholdnings- eller fritidsboligforbruk, kan delta i ordningen. Nettkundens målepunkt bindes ut prisperioden hvis nettkunden velger å inngå avtale om sikring av strømpris. Nettkunden taper rett til strømstønad i samme tidsrom som nettkunden deltar i ordning for sikring av strømpris.

Nettselskapet skal beregne prissikringsbeløp per time for nettkunde nevnt i første ledd, basert på målt strømforbruk og referansepris, på følgende måte:

- a. I forbrukstimer med elspotpris over referansepris skal kunden få et tilskudd tilsvarende elspotpris fratrukket referansepris. Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift.
- b. I forbrukstimer med elspotpris under referansepris skal kunden betale et beløp tilsvarende referansepris fratrukket elspotpris. Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift.

Elspotpris skal være timespris i budområdet kunden tilhører. Nettselskapet skal kreve inn eller betale ut netto prissikringsbeløp per måned. Beregningen skal gjøres etterskuddsvis for hver måned eller dersom nettkunden sier opp nettavtalen.

Departementet fastsetter referansepris i forskrift. Fastsettelsen av referansepris i det enkelte år skal ta utgangspunkt i prisbildet for strøm fremover. Prisfastsettelsen skal samtidig ivareta at formålet med ordningen er å sikre forutsigbare og stabile strømpriser med utgangspunkt i den reelle historiske kraftprisutviklingen. Fastsatt referansepris i ordningen har 12 måneders varighet med mindre annet fremgår av forskrift.

Ved uenighet mellom nettselskap og nettkunde om rett til å bli omfattet av ordningen kan nettkunden bringe saken inn for avgjørelse hos Reguleringsmyndigheten for energi. Reguleringsmyndigheten for energi avgjør saken ved enkeltvedtak. Departementet kan gi forskrift om klage til Energiklagenemnda.

Departementet kan gi forskrift om ordningen, herunder om hvem som er omfattet, fakturering, bindings- tid, avbestilling, utbetaling og forbrukstak samt administrering av ordningen.

§ 9 Gjennomføring av ordning for sikring av strømpris

Nettkunden må samtykke i deltakelse i ordningen for sikring av strømpris etter § 8.

Nettselskapene skal beregne prissikringsbeløp for nettkunder som deltar i ordning for sikring av strømpris, og kreve inn eller betale ut netto prissikringsbeløp etter § 8. Netto utbetalt prissikringsbeløp fra nettselskapet til nettkundene skal refunderes fra Reguleringsmyndigheten for energi. Netto skyldig prissikringsbeløp fra nettkundene til nettselskapet skal overføres til Reguleringsmyndigheten for energi. Ved mislighold av skyldig prissikringsbeløp kan nettselskapet forfølge kravet overfor nettkunden.

Ved oppstart av nye nettanlegg eller ved anleggs- overtagelse kan beregningen etter § 8 gjøres for kortere tidsrom enn én måned.

For nettselskap med leveringsplikt etter energiloven § 3-3 gjelder første og andre ledd tilsvarende.

Departementet kan gi forskrift om nettselskapenes administrasjon av ordningen.

§ 10 Valg av teknisk løsning ved gjennomføring av ordning for sikring av strømpris

Reguleringsmyndigheten for energi kan bestemme hvilken teknisk løsning som nettselskapene og avregningsansvarlig skal benytte for gjennomføring av ordning for sikring av strømpris.

§ 11 Forholdet til annet regelverk

Avtale om sikring av strømpris er ikke et forbruker- kjøp etter forbrukerkjøpsloven.

Kapittel 4 Ordning for sikring av fjernvarmepris (Norgespris) og strømstønad for fjernvarme

§ 12 Rett til strømstønad for fjernvarmekunder

Fjernvarmekunder som har husholdningsforbruk og er kunder av fjernvarmeanlegg med konsesjon etter energiloven § 5-1, har rett til strømstønad etter ordningen.

Departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om hvem som har rett til stønad.

Ved uenighet mellom fjernvarmeselskapet og fjernvarmekunden om rett til å bli omfattet av ordningen kan fjernvarmekunden bringe saken inn for avgjørelse hos Norges vassdrags- og energidirektorat. Norges vassdrags- og energidirektorat avgjør saken ved enkeltvedtak. Vedtaket kan påklages til departementet.

§ 13 Beregning av strømstønad for fjernvarmekunder

Norges vassdrags- og energidirektorat skal beregne og offentliggjøre gjennomsnittlig månedlig elspotpris for hvert budområde (stønadsgrunnlag). Prisen skal beregnes som et aritmetisk gjennomsnitt av alle timepriser.

Norges vassdrags- og energidirektorat skal beregne og offentliggjøre stønadssatser hver måned. Stønadssatsene beregnes månedlig som stønadsgrunnlag fratrullet terskelverdi, multiplisert med stønadsgraden.

Fjernvarmeselskapet skal i forbindelse med fakturering beregne stønad for hver enkelt fjernvarmekunde med rett til stønad på grunnlag av stønadssatser og målt månedlig fjernvarmeforbruk. Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift.

Departementet kan gi nærmere forskrift om beregning av stønad, herunder om fastsettelse og anvendelse av forbrukstak og krav til måling. Departementet kan i forskrift fastsette en nedre grense for når det utbetales strømstønad.

§ 14 Utbetaling av strømstønad

Strømstønad skal utbetales månedlig. Stønaden skal komme til fradrag i faktura fra fjernvarmeselskapet.

Informasjon om forbruk og stønadsbeløp skal fremgå av fakturaen fra fjernvarmeselskapet. Det skal gis informasjon til fjernvarmekunden om at stønadssatser offentliggjøres av Norges vassdrags- og energidirektorat.

§ 15 Ordning for sikring av fjernvarmepris

På forespørsel fra fjernvarmekunden skal fjernvarmeselskapet tilby kunder av fjernvarmeanlegg med konsesjon etter energiloven § 5-1 og som har husholdnings- eller fritidsboligforbruk, deltagelse i ordning for sikring av fjernvarmepris. Energimåleren til fjernvarmekunden bindes ut prisperioden hvis fjernvarmekunden velger å inngå avtale om sikring av fjernvarmepris. Med

energimåler menes måler som står i punktet der fjernvarmeselskapet beregner kundens fjernvarmeforbruk som danner grunnlag for fakturering. Fjernvarmekunden taper rett til strømstønad for fjernvarme i samme tidsrom som fjernvarmekunden deltar i ordning for sikring av fjernvarmepris.

Fjernvarmeselskapet skal beregne prissikringsbeløp per måned for fjernvarmekunde nevnt i første ledd, basert på målt fjernvarmeforbruk og referansepris, på følgende måte:

- I forbruksmåned med elspotpris over referansepris skal kunden få et tilskudd tilsvarende elspotpris fratrullet referansepris. Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift.
- I forbruksmåned med elspotpris under referansepris skal kunden betale et beløp tilsvarende referansepris fratrullet elspotpris. Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift.

Elspotpris skal være gjennomsnittlig månedspris i budområdet kunden tilhører.

Fjernvarmeselskapet skal kreve inn eller betale ut prissikringsbeløp per måned. Beregningen skal gjøres etterskuddsvis for hver måned eller dersom fjernvarmekunden sier opp fjernvarmeavtalen.

Ved uenighet mellom fjernvarmekunde og fjernvarmeselskap om rett til å bli omfattet av ordningen kan fjernvarmekunden bringe saken inn for avgjørelse hos Norges vassdrags- og energidirektorat. Norges vassdrags- og energidirektorat avgjør saken ved enkeltvedtak. Vedtaket kan påklages til departementet.

Departementet kan gi forskrift om ordningen, herunder om hvem som er omfattet, fakturering, måling, bindingstid, utbetaling og forbrukstak samt administrering av ordningen.

§ 16 Gjennomføring av ordning for sikring av fjernvarmepris

Fjernvarmekunden må samtykke for å delta i ordningen for sikring av fjernvarmepris etter § 15.

Fjernvarmeselskapet skal beregne prissikringsbeløp for fjernvarmekunder som deltar i ordning for sikring av fjernvarmepris, og kreve inn eller betale ut prissikringsbeløp etter § 15. Prissikringsbeløpet skal komme som tillegg eller fradrag i faktura fra fjernvarmeselskapet. Utbetalt prissikringsbeløp fra fjernvarmeselskap til fjernvarmekunde skal refunderes fra den aktøren departementet utpeker. Skyldig prissikringsbeløp fra fjernvarmekunde til fjernvarmeselskap skal overføres til den aktøren departementet utpeker.

Fjernvarmeselskapet skal rapportere kundeinformasjon, månedlig forbruk og prissikringsbeløp til den aktøren departementet utpeker.

Departementet kan gi forskrift om fjernvarmeselskapenes administrasjon av ordningen.

§ 17 Valg av teknisk løsning ved gjennomføring av ordning for sikring av fjernvarmepris

Den aktøren departementet utpeker, kan bestemme hvilken teknisk løsning som fjernvarmeselskapene skal benytte for gjennomføring av ordning for sikring av fjernvarmepris.

§ 18 Krav til måling og fakturering

Fjernvarmeselskapet skal måle og fakturere fjernvarmekundene på månedlig basis.

§ 19 Husholdningskunder av fjernvarmeanlegg uten konsesjon (nærvarme)

Departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om utforming av rettigheter og plikter for fjernvarmeanlegg uten konsesjon og kunder av slike anlegg som har husholdningsforbruk.

§ 20 Forholdet til annet regelverk

Avtale om sikring av fjernvarmepris er ikke et forbrukerkjøp etter forbrukerkjøpsloven.

§ 21 Krav til regnskapsmessig skille

Fjernvarmeselskapene plikter å føre egne prosjektrekskap og separate kontoer for administrasjonen av ordning for sikring av fjernvarmepris og strømsønadsordningen. Fjernvarmeselskapene skal årlig fremlegge bekreftelse fra revisor på at det er ført separate prosjektrekskap, og at det er benyttet separate kontoer.

Kapittel 5 Øvrige bestemmelser

§ 22 Hensyn til kraftsituasjonen

Departementet kan gi forskrift om opphør og justering av ordningene av hensyn til kraftsituasjonen.

§ 23 Rapportering, kontroll og tilsyn

Nettselskapene skal hver måned, uten ugrunnet opphold, oversende til Reguleringsmyndigheten for energi en oversikt over utbetalinger av stønad for begge ordningene og innbetalinger fra nettkundene etter § 9. Fjernvarmeselskapene skal hver måned, uten ugrunnet opphold, oversende til den aktøren departementet utpeker, en oversikt over utbetalinger av stønad for begge ordningene og innbetalinger fra fjernvarmekundene etter § 15.

Reguleringsmyndigheten for energi kan gi de pålegg som er nødvendige for gjennomføringen av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven i tilknytning til strøm. Tilsvarende kan Norges vassdrags- og energidirektorat gi pålegg som er nødvendige for gjennomføringen av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven i tilknytning til fjernvarme.

Reguleringsmyndigheten for energi fører tilsyn med begge ordningene for strøm. Norges vassdrags- og energidirektorat fører tilsyn med begge ordningene for fjernvarme.

§ 24 Innhenting av opplysninger

Reguleringsmyndigheten for energi kan pålegge nettselskaper, kraftleverandører og Elhub AS, uten hinder av taushetsplikt, å gi opplysninger som er nødvendige for fastsetting av stønad eller prissikringsbeløp etter denne loven og kontrollen av denne.

Norges vassdrags- og energidirektorat kan pålegge fjernvarmeselskaper, uten hinder av taushetsplikt, å gi opplysninger som er nødvendige for fastsetting av stønad eller prissikringsbeløp etter denne loven eller kontrollen av denne. På samme vilkår som i første punktum kan den aktøren departementet utpeker, pålegge fjernvarmeselskaper å gi opplysninger for kontroll av stønad eller prissikringsbeløp. Uten hinder av taushetsplikt skal den aktøren departementet utpeker, på forespørsel dele innhentende opplysninger med Norges vassdrags- og energidirektorat.

Boligselskaper er pliktig til å gi den informasjonen som er nødvendig for gjennomføring av ordningene. Departementet kan fastsette boligselskapers informasjonsplikt i forskrift.

§ 25 Tilbakebetaling av uriktig utbetalt stønad eller prissikringsbeløp

Dersom det i tilknytning til strøm er utbetalt uriktig stønad eller beregnet uriktig prissikringsbeløp til en nettkunde, kan Reguleringsmyndigheten for energi fatte vedtak med krav om tilbakebetaling av det uriktige beløpet. Departementet kan gi forskrift om klage til Energiklagenemnda.

Norges vassdrags- og energidirektorat kan på samme vilkår som i første ledd fatte vedtak med krav om tilbakebetaling av det uriktig utbetalte beløpet for fjernvarme. Vedtaket kan påklages til departementet.

Krav om tilbakebetaling kan frafalles helt eller delvis av Reguleringsmyndigheten for energi og Norges vassdrags- og energidirektorat innenfor deres ansvarsområder.

Krav om tilbakebetaling etter første og andre ledd forfaller til betaling tre uker etter at kravet er sendt til skyldneren.

Departementet kan gi forskrift om tilbakebetaling av uriktig utbetalt stønad eller prissikringsbeløp, herunder om tilbakebetaling til nettselskapet eller fjernvarmeselskapet uten at det er fattet vedtak etter første ledd.

§ 26 Tvangsmulkt

Ved overtredelse av denne loven eller bestemmelser eller pålegg gitt i medhold av loven kan Regulerings-

myndigheten for energi fastsette en tvangsmulkt etter reglene i forvaltningsloven § 51 for overtredelser av bestemmelser som omhandler sikring av strømpris og strømstønad.

Ved overtredelse av denne loven eller bestemmelser eller pålegg gitt i medhold av loven kan Norges vassdrags- og energidirektorat fastsette tvangsmulkt etter reglene i forvaltningsloven § 51 for overtredelser av bestemmelser som omhandler sikring av fjernvarmepris og strømstønad for fjernvarme.

Tvangsmulkt kan fastsettes når overtredelse av loven eller vedtak i medhold av loven er oppdaget. Tvangsmulkten begynner å løpe dersom den ansvarlige oversitter fristen som er fastsatt for retting av forholdet.

Tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 27 Forskrifter

Departementet kan gi forskrift til utfylling av denne loven.

§ 28 Varighet

Regler gitt i eller i medhold av loven har varighet til 31. desember 2029.

§ 29 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Fra samme tid oppheves midlertidig lov 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutgifter. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 11. juni 2025

Ingvild Kjerkol

leder og ordfører

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
24/2475-

Dato
24. februar 2025

Svar på anmodning om statsrådets vurdering - Dokument 8:82 S (2024-2025) - Om Norgespris til næringsliv og organisasjonsliv

Jeg viser til brev av 14. februar 2025 fra energi- og miljøkomiteen der det bes om vurdering av representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Pollestad, Trygve Slagsvold Vedum og Gro-Anita Mykjåland om norgespris til næringsliv og organisasjonsliv. Representantene fremmer følgende forslag:

Stortinget ber regjeringen sørge for at også næringslivet og organisasjonslivet får tilbud om norgespris, ikke bare husholdninger.

Regjeringen har som mål å sikre rikelig og rimelig tilgang på kraft for norske bedrifter og husholdninger. Regjeringen har derfor tatt en rekke grep for å sørge for mer kraft i årene framover: Vi fortsetter havvindsatsingen og utbyggingen av Sørlege Nordsjø II vil styrke kraftbalansen med 6-7 TWh, vi har gjenopptatt konsesjonsbehandlingen av vindkraftsaker etter at Solberg-regjeringen satte all konsesjonsbehandling av vindkraft på vent, kommunene er gitt større innflytelse og sitter igjen med mer av verdiskapingen fra vindkraft, vi har styrket energimyndighetene, det er lagt fram en handlingsplan for raskere nettutbygging og bedre utnyttelse av nettet, og vi har forskriftsfestet krav om tilstrekkelig modenhet før prosjekter får reservere kapasitet i strømmettet eller settes i kapasitetskø.

Statistikk fra NVE viser at det er økt aktivitet i kraftbransjen og et økende tilfang av søknader om utbygging av fornybar energi. Fra utgangen av 2021 til utgangen av 2024 har antall vann- og vindkraftsaker økt fra 86 i 2021 til 213 ved utgangen av 2024. For sol var det 73 konsesjonssaker til behandling ved utløpet av 2024, tilsvarende 3,6 TWh produksjon.

Ved årsskiftet 2021/2022 fikk regjeringen raskt på plass en god strømstøttsordning som gir husholdningene mer forutsigbarhet og trygghet for egen økonomi. Ordningen er forbedret og forlenget i flere omganger. Nå har vi også varslet Norgespris og redusert merverdiavgift på nettleien for husholdninger fra 25 til 15 prosent fra 1. juli 2025.

Vi har også innført en ordning der vi bruker flaskehalsinntekter for å holde nettleia nede i områder med høy strømpris. Så langt er det utbetalt om lag 9,7 mrd. kroner som har kommet nettkundene til gode gjennom lavere nettleie. Ordningen er knyttet til prisnivået i de ulike prisområdene, så det er en treffsikker og god ordning.

Vi har gjort det enklere for industri og næringsliv å etablere gode fastprisavtaler, blant annet gjennom kontraktsunntak i grunnrenteskatten som vi har gjort permanent. For å trygge energisikkerheten vår enda bedre i framtida har vi utarbeidet en ny styringsmekanisme som setter nye regler for magasindisponering, og gir vannkraftprodusenter et lovfestet ansvar til å ivareta forsyningssikkerheten.

Tiltakene bygger på faglige tilrådinger, blant annet strømprisutvalgets vurderinger, som peker på at det markedsbaserte, desentraliserte engrosmarkedet for kraft bør bestå, og at tiltak i engrosmarkedet kan ha negative konsekvenser for både kraftsystemet og forsyningssikkerheten. Strømprisutvalget peker på at omfordelingstiltak helst gjøres i sluttbrukermarkedet.

Jeg kan derfor ikke slutte meg til bildet som forslagsstillerne tilsynelatende forsøker å tegne i bakgrunnen for forslaget. Norge har et godt utbygd kraftsystem. Samtidig opplever vi utfordringer når kraftforbruket øker og flere samfunnssektorer elektrifiseres, og det er uro i energisystemene i landene rundt oss.

Strømprisene er nå på lavere nivåer enn i begynnelsen av vår regjeringsperiode, selv om vi hadde enkelttimer med svært høy pris også i 2024. Strømprisene har falt jevnt siden energikrisen. I 2024 var snittprisen for strøm 58 øre/kWh i Sør-Norge (NO2) og 27 øre/kWh i Nord-Norge (NO4). I 2023 var gjennomsnittsprisen i NO2 til sammenlikning 90 øre/kWh. SSB melder at strømprisen for husholdninger falt med 6,6 prosent fra 2023 til 2024, og at vi må tilbake til 2020 for å finne en lavere strømpris.

Selv om bedrifter har prissikringsmuligheter i form av fastprisavtaler i dag og prisen har falt siden energikrisen, forstår jeg godt at det kan være krevende å navigere i strømmarkedet. Næringsministeren og jeg vil derfor ta initiativ overfor de største næringsorganisasjonene til en dialog om hvordan vi sammen kan hjelpe små og mellomstore bedrifter med å gjøre gode strømvalg – både valg av strømvavtaler og mulige energitiltak. Bransjeorganisasjonene kan spille en rolle her, i tillegg til myndighetsapparatet.

En eventuell strømstøtt i form av Norgespris til næringslivet og organisasjonslivet som representantene foreslår vil ha flere utfordringer ved seg. Blant annet vil det kunne gi statsstøtterettslige utfordringer, spesielt dersom ordningen skal kunne differensieres mellom

små og store næringskunder. En Norgespris for alt strømforbruk vil ha store budsjett-kostnader. Samtidig har næringslivet i langt større grad enn husholdninger mulighet til å tilpasse seg i situasjoner hvor priser på råvarer og andre innsatsfaktorer, som strøm, går opp og ned.

Jeg vil fortsette arbeidet for å legge til rette for rimelige og stabile priser for alle norske strømkunder, men holder fast ved at forslag om Norgespris kun skal være et tilbud for å trygge husholdningene. Jeg anbefaler derfor at Stortinget ikke vedtar dette forslaget.

Med hilsen

Terje Aasland

husholdningenes gjennomsnittlige energiforbruk og energiintensiteten i samfunnet gikk ned i perioden før 2021, da strømprisene som regel lå på eller under det foreslåtte nivået på Norgespris.

En evt. flat støtnad er også krevende med tanke på hvordan stønaden skal differensieres på tvers av husholdningstype, oppvarmingsbehov, geografi mv. Dersom stønaden gis per målepunkt, vil dette eksempelvis begunstige enpersonhusholdninger i større grad enn flerpersonhusholdninger. Samtidig vil en ordning som hensyntar karakteristikker ved kunden bak hvert målepunkt innebære en vesentlig mer komplisert ordning enn dagens strømstøtnadsordning, ettersom nettselskapene ikke har informasjon om husholdningen bak måleren. En ordning som forutsetter at det innhentes informasjon om egenskaper ved den enkelte husholdning og jevnlig oppdaterer dette, vil være svært administrativt krevende.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

2. «Stortinget ber regjeringen skrinlegge planene om Norgespris.»

For å gi husholdningene økt trygghet og forutsigbarhet i en tid med volatile og tidvis svært høye priser, foreslår regjeringen å innføre Norgespris på strøm som et valgfritt alternativ til dagens strømstøtnadsordning. Sammenliknet med dagens strømstøtnadsordning vil Norgespris gi større sikkerhet om den faktiske strømprisen som husholdningene skal betale over timer, uker og sesonger. Forslag til ny lov om Norgespris og strømstøtnad til husholdninger er nå på høring. Det tas sikte på stortingsbehandling før sommeren. Stortinget vil på vanlig måte ta stilling til forslaget når det kommer til Stortinget for behandling.

Jeg vil også minne om at Norge skiller seg fra de fleste andre land ved at en stor andel av husholdningene avregnes mot timesvise kraftpriser i engrosmarkedet, og med lav andel fastpriskontrakter. Samtidig bruker norske husholdninger i stor grad elektrisitet til sitt nødvendighetsforbruk, som oppvarming og varmtvann, der andre land for eksempel bruker gass. Svingende kraftpriser og den løpende utviklingen i kraftmarkedet fra dag til dag, har derfor stor påvirkning på strømutfgiftene til husholdninger i Norge sammenliknet med mange andre europeiske land.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

3. «Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for hvordan det kan bli enklere for husholdninger å velge fastpriskontrakter på markedsmessige vilkår, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Strømvavtaler mellom sluttbrukere og kraftleverandører er privatrettslige avtaler inngått på kommersielle vilkår. Husholdningene velger selv hvilken avtale de ønsker med en kraftleverandør i sluttbrukermarkedet. Tilbudet av fastprisavtaler er i dag dårlig, blant annet

fordi fastprisavtaler på markedsmessige vilkår ikke er konkurransedyktige sammenliknet med spotprisavtaler i kombinasjon med strømsønadsordningen. Markedet klarer i dag ikke å tilby fastprisavtaler som gir trygghet for forbrukerne. Derfor legger regjeringen fram forslag om Norgespris. Norgespris vil på samme måte som en fastprisavtale gi husholdningene forutsigbarhet for strømkostnadene, ettersom ordningen innebærer at kunden avregnes mot en fast pris per kWh.

Regjeringen har de siste årene tatt flere grep for å gjøre det enklere for forbrukere å inngå gode strømvavtaler, inkludert fastprisavtaler. Høsten 2022 ble det fastsatt nye og strengere regler for markedsføring av strømvavtaler, samt nye krav til opplysninger som forbrukerne får ved inngåelse av strømvavtaler. I juli 2024 ble det innført nye regler for å gjøre det enklere for forbrukere å orientere seg i strømmarkedet, finne gode avtaler og komme seg ut av mindre gode avtaler. Blant annet ble det innført strengere krav til informasjon til forbrukerne om bruddgebyr i avtaler med bindingstid, både ved avtaleinngåelse og underveis i perioden.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

4. «Stortinget ber regjeringen utrede og foreslå tiltak for å redusere pristoppene i prisområde NO2, for eksempel prisutjevning mellom prisområder i de dyreste timene, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Regjeringen er opptatt av å sørge for tilgang på ren og rimelig energi over hele landet. For å sikre dette har regjeringen kommet med en rekke tiltak. Blant annet er Norgespris et svar på høye og varierende strømpriser i Sør-Norge.

Regjeringen har fått på plass en midlertidig ordning hvor flaskehalsinntektene til Statnett blir utbetalt til nettselskaper i områder med høy kraftpris. Regjeringen vedtok før jul å utvide ordningen til å gjelde ut 2025. Siden ordningen kom på plass høsten 2022 er det utbetalt om lag 9,7 milliarder kroner gjennom ordningen.

Regjeringen har siden desember 2021 hatt en strømsønadsordning som skal hjelpe husholdninger med å håndtere ekstraordinært høye strømpriser. Ordningen gir forutsigbarhet og bidrar til å holde strømutgiftene til husholdningene nede. Det er siden 2021 gjort flere endringer i strømsønadsordningen for å gjøre ordningen mer forutsigbar og treffsikker, samt inkludere flere grupper. En familie i Sørvest-Norge (NO2) med en vanlig enebolig på 180 kvm har spart rundt 42 000 kroner gjennom strømsønadsordningen siden denne ble innført.

For å gi husholdningene økt trygghet og forutsigbarhet i en tid med varierende og tidvis svært høye priser, foreslår departementet å innføre Norgespris på strøm som et valgfritt alternativ til dagens strømsønadsordning. Sammenliknet med dagens strømsønadsordning vil Norgespris gi større sikkerhet om den faktiske strømprisen som husholdningene skal

betale over timer, uker og sesonger. Både Norgespris og en forlenging av strømstøttsordningen er nå på høring.

For bedriftene etablerte regjeringen i 2023 et rammeverk som gir næringslivet bedre muligheter til å tegne gode fastprisavtaler gjennom et kontraktsunntak i grunnrenteskatten for standard fastprisavtaler.

Det viktigste vi kan gjøre for å trygge behovet for tilstrekkelig og rimelig kraft framover, er å få på plass mer kraft, mer nett og mer energieffektivisering. Dette arbeidet er regjeringen godt i gang med.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

Med hilsen

Terje Aasland

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
24/2475-

Dato
12 . mai 2025

Svar på anmodning om statsrådets vurdering – Dokument 8:166 S (2024-2025) - Om makspris på strøm, avgiftskutt og mer rettferdig nettleie

Jeg viser til brev av 11. april 2025 fra energi- og miljøkomiteen der det bes om vurdering av representantforslag fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug, Seher Aydar, Mímir Kristjánsson og Tobias Drevland Lund om makspris på strøm, avgiftskutt og mer rettferdig nettleie. Representantene fremmer følgende forslag:

1. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om en nasjonal makspris for hva kraftselskapene kan selge strømmen for innenlands. Nivået bør være på 35 øre/kWh i 2025. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med detaljene om hvordan dette kan se ut, i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.

Regjeringen er opptatt av husholdningenes trygghet og forutsigbarhet i møtet med strømreregningen i en tid med store svingninger i strømprisene. Derfor etablerte vi raskt strømtønsadsordningen, og vi har varslet at vi ønsker å innføre Norgespris på både strøm og fjernvarme. Norgespris foreslås innrettet som en statlig finansiert ordning som innebærer at den enkelte kunde avregnes mot en fast pris per kWh (referansepris). I perioden 1. oktober 2025 – 31. desember 2026 vil regjeringen foreslå en referansepris på 40 øre/kWh eksl. mva.

Strømprisutvalget (Balansekunst, oktober 2023) utredet makspris i både engrosmarkedet og sluttbrukermarkedet. Strømprisutvalget kom fram til at omfordeling håndteres bedre i sluttbrukermarkedet enn i engrosmarkedet. En prisregulering slik representantene foreslår er et svært inngripende tiltak som kan ha store konsekvenser på flere områder. En makspris i engrosmarkedet, innrettet som en fastsatt makspris på kraftprodusentenes bud, ville påvirke

vannkraftprodusentenes insentiver til å spare på vannet over timer, uker, sesonger og år. Dette ville være spesielt uheldig i perioder med knapphet, men vanndisponeringen er også av stor betydning i perioder med store vanntilsig og med fare for flom. En velfungerende prismekanisme i engrosmarkedet er også viktig for å opprettholde riktige insentiver til investeringer i fornybar kraft fremover. En makspris i engrosmarkedet vil i praksis utelukke nye investeringer i ny kraftproduksjon, og vil også kunne ha tilsvarende negative effekter for investeringer i drift, vedlikehold, oppgradering, utvidelse eller forlengelse av anlegg. For eksempel viser NVEs oversikt over kostnader for ny kraftproduksjon (LCOE) at både stor og liten vannkraft, vindkraft og solkraft har høyere energikostnad over levetiden enn den foreslåtte maksprisen i markedet representantene foreslår

Representanten ber regjeringen legge frem forslag om en makspris for hva kraftselskapene kan selge strømmen for innenlands. Stortinget har allerede behandlet et tilsvarende forslag (se for eksempel Dokument 8:66 S (2021-2022), Innst. 122 S (2021-2022)). Forslaget falt.

Jeg minner om at det er en åpenbar forskjell på husholdninger og næringsliv, hvor næringsvirksomhet driver for egen regning og risiko. Det betyr at den næringsdrivende selv er ansvarlig for å betale alle utgifter knyttet til virksomheten, herunder strøm. Det er også den næringsdrivende selv som får fortjenesten. Næringsdrivende har også større tilgang til fastprisavtaler og andre sikringsordninger for sitt strømforbruk enn det husholdningene har. Næringslivet har fått ytterligere styrket sin mulighet til prissikring, blant annet gjennom fastprisavtalene for næringslivet som regjeringen etablerte i 2023. Til sammenligning har det vært et begrenset tilbud av fastprisavtaler for husholdninger. Derfor er det naturlig at myndighetene bruker politiske grep for å sikre folk mot høye strømpriser, og samtidig jobber for å senke strømprisene i markedet.

Formålet med regjeringens forslag om Norgespris er å gi folk mulighet til å ha full forutsigbarhet om den faktiske strømprisen de skal betale, uten de ovennevnte negative konsekvensene i engrosmarkedet. En makspris i engrosmarkedet som hindrer nødvendige investeringer, vil skape stor usikkerhet og medføre høy risiko. Det vil også kunne være ugunstig for næringslivet og industrien, som peker på at de trenger mer nett, mer kraft og lavere og mer stabile priser.

Jeg mener på dette grunnlag det ikke er behov for å fremme en sak for Stortinget slik representanten ber om.

2. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om redusert el-avgift for alle, med en særlig stor reduksjon om vinteren. Regjeringen bes også innarbeide en luksustakst på el-avgiften som gjør el-avgiften større for ekstra høyt forbruk, det vil si over det dobbelte av gjennomsnittet for boligtypen.

Forslaget er forelagt finansministeren, som gir følgende svar:

«Elavgiften er en avgift på all elektrisk kraft som leveres i Norge, enten den er produsert innenlands eller innført. Avgiften er primært fiskal og ment å skaffe staten inntekter, men kan i tillegg bidra til energieffektivisering. Regjeringen innførte fra og med budsjettåret 2022 en todeling av elavgiften, slik at satsen i vintermånedene januar til og med mars er lavere enn i den resterende delen av året. I 2025 er satsen i januar til og med mars 9,79 øre/kWh og i april til og med desember 16,93 øre/kWh.

Strømkunder betaler elavgift som en del av nettleien, og det er nettselskapene som er ansvarlige for å betale inn avgiften til staten. Innbetalingene til staten skjer etterskuddsvis, og avgiften har fire betalingsterminer. En særskilt sats i elavgiften for de med forbruk over det dobbelte av gjennomsnittet for boligtypen vil dermed medføre administrative utfordringer for nettselskapene, som må føre oversikt over den enkelte kundes strømforbruk og etterberegne avgiftsbelastningen ut fra gjennomsnittlig strømforbruk for boligtypen. Det er heller ikke klart om boligtype er en tilstrekkelig avgrensing for at dette skal bli en praktikabel og rettferdig ordning. Boliger i strøk med kaldere klima vil sannsynligvis bruke mer strøm på oppvarming enn boliger i mildere strøk, uten at det er forbundet med noen form for luksusforbruk. Tilsvarende kan gjelde for eldre boliger sammenlignet med nyere, mer isolerte boliger. I tillegg er det ikke gitt at gjennomsnittsforbruk er en rimelig indikator på et «normalt» forbruk av strøm. Både veldig høye forbruk, men også veldig lave, vil trekke gjennomsnittet over eller under det forbruket som flest boliger har.

Eventuelle endringer i elavgiften må utredes og vurderes i de årlige budsjett rundene. En luksustakst i elavgiften er en lite praktikabel ordning, som jeg mener vi ikke bør gå videre med.»

3. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til en ny nettleiemodell, med statlige maksimaltakster for nettleie for husholdninger, fritidsboliger og vanlige bedrifter med strømforbruk under 100 000 kWh / 0,1 GWh årlig forbruk, med et progressivt flerprissystem som gjør nettleien lavere for dem med lavt forbruk og høyere for dem med høyt forbruk sammenlignet med snittet for boligtypen. Regjeringen bes også utrede hvordan en slik modell kan innføres for store forbrukskunder.

Nettselskapenes inntekter er strengt regulert, og Reguleringsmyndigheten for energi (RME) fastsetter årlig en tillatt inntekt for hvert enkelt nettselskap. Inntektsreguleringen skal ivareta de økonomiske rammebetingelsene til nettselskapene, samtidig som den skal ivareta nettkundene gjennom å sørge for at størrelsen på nettleien ikke blir høyere enn nødvendig. Det er nettselskapene selv som fastsetter tariffene innenfor tillatt inntekt og de overordnede prinsippene for tariffing bestemt av myndighetene. Den samlede tariffingen til nettselskapet er gitt av inntektsrammen.

4. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om redusert moms på både strøm og nettleie, med reduksjon fra 25 prosent til 15 prosent.

Forslaget er forelagt finansministeren, som gir følgende svar:

«Formålet med merverdiavgiften er å skaffe inntekter til staten. Det gjøres mest effektivt når avgiften legges på et bredt grunnlag med få unntak og lave satser. Reduserte satser og fritak fra merverdiavgift reduserer inntektene til staten og skaper vridninger. Omfanget av særordninger som fritak og reduserte satser bør derfor begrenses. Flere ekspertutredninger har anbefalt å avvikle alle fritak og reduserte satser, og dermed rendyrke avgiften som en skatt som skal skaffe staten inntekter, se NOU 2019: 11 *Enklere merverdiavgift med én sats* og NOU 2022: 20 *Et helhetlig skattesystem*.

Regjeringen har allerede innført kraftfulle tiltak for å redusere strømregningen til husholdningene. Det er innført strømstøtte til husholdningene som i 2025 dekker 90 pst. av strømprisen over 75 øre per kWh. Videre har vi varslet nye tiltak for lavere strømregning gjennom Norgespris og lavere avgifter på nettleie.

På denne bakgrunn ser jeg ikke behov for å gå videre med dette forslaget nå.»

5. Stortinget ber regjeringen så snart som mulig gjennomføre nødvendige forskriftsendringer som sørger for at unntaket i forskrift til skatteloven for langsiktige kontrakter for kraft til standard fastprisavtaler i sluttbrukermarkedet også skal gjelde kontrakter med variabelt volum. Om nødvendig bes regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag for å sørge for dette.

Forslaget er forelagt finansministeren, som gir følgende svar:

«Kontraktsunntaket i grunnrenteskattene for vannkraft og landbasert vindkraft har lagt til rette for fastprisavtaler og økt forutsigbarhet for næringslivet i en periode med ekstraordinært høye strømpriser i deler av Norge.

I forbindelse med statsbudsjettet for 2025 vedtok Stortinget å fjerne tidsbegrensningen for unntaket, som i utgangspunktet var begrenset til fastprisavtaler inngått i 2022, 2023 og 2024. Regjeringen varslet samtidig at en ikke ville foreslå å utvide unntaket til også å omfatte variabelt volum. Dette ble begrunnet med at innspill fra næringen indikerer at prisene på fastprisavtaler med variabelt volum ville ligget på et nivå som ikke gjør dem kommersielt attraktive. Av den grunn er det også lite trolig at strømleverandørene vil tilby slike avtaler, selv om man åpnet for fastpriskontrakter med variabelt volum.

Selv om kontraktsunntaket forutsetter at fastprisavtalene inngås for et fast avtalt volum er det ikke et krav at det avtales levering av samme volum hver time gjennom hele avtaleperioden. Strømleverandørene har også utviklet mer fleksible fastprisavtaler, blant annet med såkalte

sesongprofiler, som tar hensyn til høyere forbruk i vintermånedene. Avtalene kan også tilpasses den enkelte bedrifts forbruksmønster helt ned på timenivå gjennom hele året, for eksempel slik at man avtaler høyere volum på dagtid og virkedager. Det har gitt vesentlig større fleksibilitet for bedriftene, og betydelig redusert behovet for fastprisavtaler med variabelt volum.

På denne bakgrunn mener jeg at man ikke bør gå videre med et forslag om å utvide kontraktsunntaket for fastpriskontrakter til også å omfatte variabelt volum.»

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre disse forslagene.

Med hilsen

Terje Aasland

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/1515-

Dato
30. mai 2025

Svar på spørsmål 1-20 til Prop 148 L (2024-2025) - Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger

Det vises til brev fra Stortinget 27. mai 2025 vedlagt 20 spørsmål i forbindelse med behandlingen av Prop. 148 L (2024-2025) om Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger i energi- og miljøkomiteen.

1. *Skal nettselskapenes administrative kostnader for Norgespris dekkes inn ved at nettleien økes for alle kunder, eller kun for kundene som tegner avtale om Norgespris?*

Nettselskapenes inntekter er underlagt omfattende økonomisk regulering og Reguleringsmyndigheten for energi (RME) er uavhengig reguleringsmyndighet. Det vil derfor være RME som nærmere fastsetter hvordan de administrative kostnadene dekkes inn.

2. *Hva vil «Norgesprisen» være ut til forbruker medregnet et normalt påslag til strømselskapet, nettleie og alle avgifter om vinteren og resten av året? Ber om anslag per fylke og for NVEs eksempel husholdninger i nettleiestatistikken.*

Norgespris er ikke en fastprisavtale i sluttbrukermarkedet, men en statlig finansiert ordning slik dagens strømstønadsordning også er. Husholdninger må fremdeles ha en strømvtale med en kraftleverandør, og de totale strømkostnadene vil fortsatt omfatte nettleie, avgifter og påslag fra kraftleverandøren.

Departementet har ikke gjort detaljerte beregninger av hva sluttbrukerprisen inkl. mva. og avgifter vil være for forbrukere som har inngått avtale om Norgespris. Sluttbrukerprisen til

den enkelte kunde vil variere med blant annet forbruk og hvilket nettselskap kunden har. Nivået på husholdningenes nettleie sammenfaller ikke med fylkesgrensene.

For en eksempelhusholdning i Sør-Norge som har inngått avtale om Norgespris, vil sluttbrukerprisen inkludert avgifter og nettleie kunne tilsvare et sted mellom 1,1 til 1,2 kroner/kWh. Beregningen er basert på avgiftsatser og nettleie for 2024, med mva. på 25 pst. Elavgiften er et vektet snitt av satsene for 2024 for husholdningene.

3. Hva er fordelingsvirkningen av Norgespris? Ber om fordeling per desil for inntekt og formue.

Netto prissikringsbeløp i Norgesprisordningen avhenger av strømforbruket til den enkelte husholdning. De husholdningene som bruker mest strøm, innenfor forbrukstaket, vil dermed få prissikret størst volum. Størrelsen på prissikringsbeløpet vil videre avhenge av differansen mellom spotprisen i husholdningens budområde (prisområde) og nivået på Norgespris (referanseprisen) time for time. Fordelingsvirkningene av Norgespris vil dermed avhenge av den enkelte husholdnings forbruk og prissikringsbeløp time for time.

SSBs rapport [Økonomiske konsekvenser av høye kraftpriser og strømstønad](#) fra 2022, viser til at det i gjennomsnitt er en positiv sammenheng mellom inntektsnivå og strømforbruk. Samtidig påpeker SSB at det er stor variasjon i strømforbruket på alle inntektsnivåer. I rapporten fremstilles sammenhengen mellom inntekt og strømforbruk, samt gjennomsnittlig strømforbruk per husholdning etter inntektsdesiler, i figur 5.7 og 5.8. Departementet har ikke kjennskap til sammenhengen mellom strømforbruk og formue.

4. Hva er gjennomsnittlig inntekt og formue for husholdninger som hhv. eier og ikke eier fritidsbolig?

Departementet har ikke tilgang på statistikken som etterspørres.

5. Hva er den samfunnsøkonomiske kostnaden av Norgespris, medregnet skattefinansieringskostnaden?

Kraftproduksjon kan gi høye inntekter som følge av eksklusiv tilgang til knappe og svært verdifulle naturressurser. Vi har en lang historie med ordninger som gir fellesskapet en andel av overskuddet fra bruken av naturressursene våre. Kraftforetakene skattlegges etter flere ulike ordninger, som kan føre til **betydelige inntekter**. Som følge av høye strømpriser har det offentlige også utgifter gjennom strømstøttetiltak for ulike grupper, der strømstønadsordningen og Norgespris er de største.

Foruten økningen i statlige utgifter er innføringen av Norgespris forventet å ha beskjedne virkninger. Ordningen er et tiltak i sluttbrukermarkedet, ikke engrosmarkedet, for kraft. Departementet vurderer at Norgespris ikke vil medføre nye store samfunnsøkonomiske kostnader.

Innføring av Norgespris på 40 øre/kWh i perioden 1. oktober 2025 til 31. desember 2026 må samlet sett antas å innebære økte utgifter for staten. Statens netto utgifter til Norgespris for strøm og fjernvarme anslås per i dag til om lag 1 265 mill. kroner i 2025 og om lag 6 970 mill. kroner i 2026. Det understrekes at det er stor usikkerhet knyttet til anslagene. Statens faktiske utgifter vil avhenge av fremtidige kraftpriser, valutakurs, husholdningenes strøm- og fjernvarmeforbruk, hvor stor andel som vil velge Norgespris, og hvilket prisområde de tilhører.

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) vil få i oppgave å forberede, gjennomføre og følge opp ordningen med Norgespris for strøm. Dette vil medføre merkostnader til blant annet utvikling av tekniske løsninger for inngåelse av avtale om Norgespris, utvikling av IT-løsninger for inn- og utbetalinger, informasjonsarbeid, samt tilsyn og kontroll. Videre vil RME behandle klager og forespørsler som følge av innføringen av Norgespris. Det er foreslått å øke bevilgningen til RME med 7 mill. kroner i revidert budsjett 2025.

Regjeringen foreslår at enkeltvedtak fattet av RME som gjelder strømstønad eller Norgespris, kan påklages til Energiklagenemnda. Energiklagenemnda vil på denne bakgrunn potensielt få økt saksmengde og økte utgifter til å behandle flere klagesaker. Det er foreslått å øke bevilgningen til Klagenemndssekretariatet med 1 mill. kroner i revidert budsjett 2025 for å bistå Energiklagenemnda.

Innføring av Norgespris og strømstønad for fjernvarme vil medføre behov for å forberede, gjennomføre og følge opp ordningene. Dette vil medføre merkostnader til blant annet utvikling av IT-løsninger for inn- og utbetalinger, informasjonsarbeid, samt tilsyn og kontroll. Videre vil det være behov for økte ressurser til behandling av klagesaker. Det er foreslått å øke bevilgningen til NVE med 6 mill. kroner i revidert budsjett 2025. Det arbeides med å avklare hvilke aktør som skal forvalte inn- og utbetalinger under ordningene for fjernvarme, herunder hvilke tekniske løsninger det vil være behov for. Utvikling av teknisk løsning innebærer merkostnader for den aktøren som blir utpekt. Departementet vil komme tilbake til eventuelle merkostnader utover forslaget i revidert budsjett ifm. budsjettprosessen for 2025 og 2026.

Skattefinansieringskostnaden er fastsatt til 20 øre per krone, jf. [Rundskriv R-109/2021](#) fra Finansdepartementet.

6. Departementet bes legge frem regnemetoden for hvordan Norgespris på 40 øre før avgifter mv. er beregnet. Dersom prisen er politisk bestemt, bes dette opplyst.

Norgespris er foreslått av Arbeiderpartiregjeringen for å gi folk trygghet i møte med ustabile strømpriser. Fra 1. oktober 2025 til 31. desember 2026 er det foreslått en referansepris på 40 øre/kWh ekskl. mva. Norgespris på 40 øre/kWh ble fastsatt på bakgrunn av gjennomsnittlige historiske realpriser på kraft og prisutsiktene framover i de norske prisområdene. Samtidig vil prisbildet på kraft variere over tid, noe som kan reflektere ulike situasjoner i kraftmarkedet eller endrede forventninger til utviklingen i det nordiske og

europiske kraftmarkedet framover. Prisfastsettelsen for Norgespris må ivareta at markedsutviklingen vil kunne endre seg vesentlig over tid.

Det er foreslått at prisjusteringen i det enkelte år skal ta utgangspunkt i prisbildet på strøm fremover. Prisfastsettelsen skal samtidig ivareta formålet med ordningen som er å sikre forutsigbare og stabile strømpriser med utgangspunkt i den reelle historiske kraftprisutviklingen.

7. Er forslaget om Norgespris utredet i tråd med utredningsinstruksen? Vi ber om uttalelse fra Finansdepartementet, som er ansvarlig for utredningsinstruksen.

Det er en samlet regjering som har foreslått Norgespris på strøm og fjernvarme for husholdninger og fritidsboliger. I arbeidet med utforming av detaljene i ordningen har det, som i alle andre saker, vært god dialog mellom Energidepartementet og andre relevante departementer. Lovforslaget om Norgespris og strømstønad til husholdninger har vært gjenstand for en bred høring. Energidepartementet har vurdert alle innkomne høringsinnspill, og har på vanlig måte fremmet forslag til ny lov om Norgespris og strømstønad for Stortinget, slik at Stortinget kan ta stilling til saken. Det er Energidepartementet som har ansvar for utredningsarbeidet, og som derfor skal påse at bestemmelsene i instruksen blir fulgt. Finansdepartementet er gjort kjent med spørsmålet, og Energidepartementets svar.

8. Vil kundene ha rett på erstatning dersom departementet opphever Norgespris på grunn av kraftsituasjonen, jf. forslag til § 22?

Departementet vurderer sannsynligheten for at det skal oppstå en alvorlig knapphets-situasjon i det norske kraftsystemet som lav. Departementet har likevel vurdert det som hensiktsmessig å ha hjemmel til å oppheve Norgespris og strømstønad for husholdninger begrunnet i kraftsituasjonen, slik at dette inngår som en del av de tilgjengelige virkemidlene som energimyndighetene kan vurdere når det er utsikter til en anstrengt kraftsituasjon. En svært anstrengt kraftsituasjon har ikke inntruffet i Norge siden etablering av kraftmarkedet tidlig på 1990-tallet, og terskelen for at dette skal inntreffe er høy gitt den store fleksibiliteten i det norske og nordiske kraftsystemet og tilknytningen til det øvrige Europa. Kunden vil ikke ha rett til erstatning dersom Norgespris opphører på grunn av kraftsituasjonen.

9. Hvor mye strøm i timer med høy belastning er det tidligere anslått at norske husholdninger kan flytte til timer med mindre belastning ved å ta i bruk smart teknologi?

Husholdningenes forbruk varierer i stor grad med oppvarmingsbehovet, og husholdningene har tradisjonelt hatt begrensede muligheter til å være fleksible i strømbruken, spesielt over timer og døgn. Økende innslag av hjemmelading av elbiler og muligheter for automatisert strømstyring legger imidlertid til rette for at husholdninger i dag har større muligheter til å flytte forbruk for å redusere strømregningen dersom de ønsker det. I NVEs rapport om norsk og nordisk effektbalanse til 2035 (rapport 20/2024) gjøres det vurderinger av tilgjengelig fleksibilitet på forbrukssiden. Siden det maksimale effektforbruket for norske husholdninger oppstår på kalde vinterdager, hvor det er stort behov for energi til romoppvarming, antas det å være begrenset hvor mye husholdningene og tjenesteytende næringer kan redusere

forbruket på kort sikt. Noe kan det likevel være å hente, ved at temperaturen senkes i rom som ikke blir brukt og ved å bruke andre energivarer enn strøm.

Ut fra historikk, anslår NVE at den nasjonale forbrukerfleksibiliteten i det norske kraftsystemet er i størrelsesorden 1000 MW, og at denne i hovedsak er fra større industribedrifter. I NVEs fremskrivninger av maksimalt effektbehov er det lagt til grunn at den mest fleksible hydrogenproduksjonen er koblet ut som følge av høye priser, da disse enhetene har som formål å utnytte lave kraftpriser (*Norsk og nordisk effektbalanse mot 2035, 2024*). Det er usikkert hvor stor andel av forbrukerfleksibiliteten som kan tilskrives flytting av forbruk i husholdninger, og andelen av dette igjen som kan tilskrives bruk av smart teknologi.

10. Hvor mye vil bedre spredning av strømforbruket kunne redusere behovet for nettinvesteringer og naturinngrep?

Behovet for nettinvesteringer er sammensatt, og vil vurderes ut fra langt flere faktorer enn fordelingen av husholdningsforbruket, som etablering av ny kraftkrevende næringsvirksomhet og et aldrende strømnnett med behov for reinvestering. Det er ikke gjort konkrete vurderinger av hvordan en annen fordeling av strømforbruket enn i dag over døgn eller dager vil påvirke behovet for nettinvesteringer i ulike deler av landet, og med dette eventuelle naturinngrep. I NVEs rapport 20/2024 om effektbalansen i Norden fram mot 2035 er det gitt en drøfting av betydningen av fleksibilitet på forbrukssiden for kraftsystemet generelt.

Det forventes ikke at behovet for nettinvesteringer vil endre seg som en direkte følge av at en andel av husholdningene i Sør- Norge går over fra strømstønadsordningen til Norgespris.

11. Hvor mye mer strøm vil bilparken kreve, gitt at hele personbilparken blir elektrisk og teknologien er om lag som i dag?

I 2024 var det 788 750 elektriske personbiler i Norge, ifølge SSBs statistikk. Normal kjørelengde er anslått til 15 000 kilometer i året og gjennomsnittlig forbruk er ca. 0,2 kWh per kilometer. Dette førte til et samlet strømforbruk til elektriske personbiler i Norge på rundt 2,4 TWh i 2024, tilsvarende om lag 2 prosent av samlet strømforbruk i Norge dette året.

Totalt var det 2 880 879 personbiler i Norge i 2024, ifølge SSB. Dersom alle hadde vært elektriske, ville samlet strømforbruk vært på rundt 8,6 TWh gitt de samme forutsetningene om kjørelengde og strømforbruk per kilometer.

I 2024 var 90 prosent av nye personbiler i Norge elektriske. Siden personbilene har en levetid på 15 til 20 år, tar det likevel en del år før hele bilparken er elektrifisert.

12. Hvilke konsekvenser vil innføring av «Norgespris» kunne få for tilgangen og prisen på andre fastpriskontrakter til industri og næringslivet i NO1, NO2, NO4 og NO5?

Ordningen med Norgespris griper ikke direkte inn i engrosmarkedet for kraft, men er en statlig finansiert ordning som inngår i sluttbrukermarkedet slik som dagens strømstønadsordning. Departementet forventer ikke at Norgespris i seg selv vil gi en stor økning i husholdningenes strømforbruk. Tall fra SSB viser at kraftforbruket i husholdningene de siste 30 årene har holdt seg rimelig stabilt, med en variasjon på mellom 35-40 TWh.

Forbruket har i stor grad sammenfalt med værvariasjoner, selv med mange ulike nivå på kraftprisen. Endringene i det samlede strømforbruket er beskjedent sett opp mot at vi i samme tidsrom har fått over 600 000 flere husholdninger i Norge, samtidig som det har vært en betydelig velferdsøkning i det norske samfunnet. Det er også en betydelig fleksibilitet i det norske og nordiske kraftmarkedet, samtidig som vi er tilknyttet et stort kraftsystem gjennom overføringsforbindelsene til Europa.

Prisutviklingen i engrosmarkedet avhenger av en rekke faktorer innad i Norge og i landene rundt oss som fyllingsgrad i norske vannmagasiner, kraftbalansen i Norden og et økende innslag sol- og vindkraft i Europa. Virkningene på engrosprisene ved innføringen av Norgespris antas derfor å være beskjedne, og uansett ikke så ulik dagens situasjon med strømstønsordningen. Departementet forventer derfor ikke at innføring av Norgespris vil føre til betydelige virkninger for tilgangen til og prisen på fastpriskontrakter til industri og næringslivet.

13. Hvordan vil innføring av «Norgespris» påvirke vanddisponering og forsyningssikkerhet under kraftmangel og ved høye priser? Statnett mener at Norgespris ikke vil skape driftsmessige utfordringer i normale situasjoner, men at ordningen har ulemper i perioder med knapphet på energi eller effekt.

Flere høringsinstanser peker på at innføringen av Norgespris i seg selv trolig vil ha beskjedne virkninger i kraftmarkedet, og at det ikke vil øke risikoen for svært anstrengte kraftsituasjoner og rasjonering.

Departementet forventer ikke at Norgespris vil bidra til økt sannsynlighet for energiknapphet eller kraftrasjonering, slik også flere høringsinstanser peker på. En svært anstrengt kraftsituasjon har ikke inntruffet i Norge etter etablering av kraftmarkedet tidlig på 1990-tallet, og terskelen for at dette skal inntreffe er høy gitt den store fleksibiliteten i det norske og nordiske kraftsystemet og tilknytningen til det øvrige Europa.

14. Norgespris gir en fast pris til forbrukerne, noe som påvirker strømleverandørenes kjøp av strøm fra kraftprodusentene. På hvilken måte påvirker dette engrosmarkedet?

Som strømstønsordningen er Norgespris en statlig stønsordning til husholdningene. Ordningen med Norgespris griper ikke direkte inn i eller gir vesentlige virkninger for aktører i engrosmarkedet.

15. Regjeringen skriver at «Utvikling og integrasjon av systemer er tidkrevende, og det er en risiko for at systemene ikke er klare innen 1. oktober 2025. I så fall bør det tas sikte på at ordningen trer i kraft så raskt som mulig». Betyr dette at regjeringen ikke kan love at husholdningene kan få en fast strømpris på 50 øre/kWh fra 1. oktober?

Innføring av Norgespris forutsetter vedtak i Stortinget både av lov og budsjettbevilgning. I lovforslaget om Norgespris er det naturlig å redegjøre for risikoer som kan påvirke innføringen. Regjeringen har fremmet forslaget slik at Norgespris kan innføres fra 1. oktober, før det blir kaldt og strømforbruket øker forutsatt at Stortingets vedtar lovforslaget.

16. Vil det innføres begrensninger på hvilke avtaler en kunde som har avtale om Norgespris med sitt nettselskap, har med sin strømleverandør? F.eks. fastprisavtaler, variabel pris-avtaler etc.

Som strømstøttsordningen er Norgespris en statlig støttsordning til husholdningene, og ikke en avtale i sluttbrukermarkedet. Som med dagens strømstøttsordning må husholdningene fremdeles ha en strømvtale med en kraftleverandør som de selv står ansvarlig for. Husholdningene står fritt til å velge både kraftleverandør og type strømvtale.

17. Departementet vil jobbe fram mot høsten 2026 og fremleggelse av statsbudsjettet for 2027 med å fastsette metode for prisjustering. Er det regjeringens intensjon å fortsette å vektlegge historiske priser i Norge for referanseprisen, og vil regjeringen også vektlegge produksjonskostnaden for strøm?

Det er foreslått at prisjusteringen i det enkelte år skal ta utgangspunkt i prisbildet på strøm fremover. Ved å se hen til prisen på terminkontraktene, vil man fange opp markedets forventninger til prisutviklingen. Terminprisene på kraft speiler ulike faktorer av betydning for tilbud og etterspørsel i markedet fremover, for eksempel antatt produksjonskostnad for kraft.

Prisfastsettelsen skal samtidig ivareta formålet med ordningen, som er å sikre forutsigbare og stabile strømpriser med utgangspunkt i den reelle historiske kraftprisutviklingen.

18. Har departementet vurdert hvilke positive konsekvenser det kunne hatt for kraftsystemet og flytting av forbruk å gjøre om fastprisen til en makspris?

Formålet med regjeringens forslag om Norgespris er å gi husholdninger som ønsker eller trenger det mulighet til å ha full forutsigbarhet om den faktiske strømprisen de skal betale. Norgespris innebærer at husholdningene avregnes mot en fast pris per kWh time for time, med utgangspunkt i spotprisen for strøm. For de som ikke velger Norgespris vil strømstøttsordningen fortsatt gjelde.

Sammenlignet med Norgespris vil en makspris i sluttbrukermarkedet, gitt samme nivå per kWh, ha en høyere budsjettkostnad. I motsetning til maksprisordning, hvor forbrukeren betaler markedspris opp til et gitt pristak, vil man med Norgespris alltid betale 40 øre per kWh. For eksempel, dersom spotprisen er 20 øre per kWh halvparten av tiden og 70 øre per kWh den andre halvparten, vil en husholdning med en makspris på 40 øre per kWh oppnå en gjennomsnittspris på 30 øre per kWh. Dette gir mindre insentiv til å redusere det totale strømforbruket, sammenlignet med Norgespris.

Husholdningene som eksponeres mot prisvariasjon vil ha økonomiske insentiver til å være fleksible og flytte forbruk. Samtidig varierer husholdningenes forbruk i stor grad med oppvarmingsbehovet, og husholdningene har tradisjonelt hatt begrensede muligheter til å være fleksible i strømbruken, spesielt over timer og døgn. Økende innslag av hjemmelading av elbiler og muligheter for automatisert strømstyring legger imidlertid til rette for at

husholdninger i dag har større muligheter til å flytte forbruk for å redusere strømrregningen dersom de ønsker det.

19. Kan statsråden legge fram tallgrunnlaget for regjeringens vurderinger om husholdningenes prisfølsomhet når det gjelder strøm?

Priselastisiteten til husholdningene avhenger av mange faktorer, blant annet tid på året og egenskaper ved de ulike husholdningene, som størrelse, inntekt, boligsituasjon og substitusjonsmuligheter. Hva slags priselastisitet husholdningene til enhver tid har kan også være situasjonsbestemt. Derfor finnes det ulike anslag på og vurderinger av hva den kortsiktige og langsiktige elastisiteten er, avhengig av hvilke perioder som er undersøkt og hvilken periode det sammenliknes med. Hvilken elastisitet man legger til grunn vil i stor grad påvirke vurderingen av eventuelle virkninger på strømbruket av Norgespris sammenliknet med dagens strømtønadsordning.

Departementet benytter ikke en fast elastisitet i sine vurderinger. Det understrekes at man bør være varsom med å overføre anslagene på priselastisitet fra en konkret periode eller situasjon i kraftmarkedet til en annen. Det samme gjelder internasjonale anslag på priselastisiteten, som hentes fra land som i større grad benytter andre energibærere enn elektrisitet til sitt nødvendighetsforbruk. Ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB) utgjorde strøm i 2021 hele 84 pst. av den totale energibruken i norske husholdninger. Til sammenligning utgjorde strøm i gjennomsnitt bare 25 pst. av energibruken i boliger i EU i 2020. Av energien som går til oppvarming i EU, utgjorde strøm kun omtrent 5 pst. i gjennomsnitt. I Norge står strøm derimot for nesten tre fjerdedeler av energibruken til oppvarming og for rundt 95 pst. av energi til vannvarming. Norske husholdninger har dermed en langt større andel av samlet energibruk eksponert mot volatile strømpriser enn husholdninger i resten av Europa.

20. Regjeringen omtaler de økonomiske konsekvensene for fjernvarmeselskapene ganske kort i proposisjonen. Kan statsråden redegjøre i større detalj om de økonomiske konsekvensene for fjernvarmeselskapenes inntekter og utgifter av lovendringene om strømtønad og Norgespris?

Lovforslaget om strømtønad og Norgespris vil ha både direkte og indirekte økonomiske konsekvenser for fjernvarmeselskapene.

Fjernvarmeselskapene er underlagt en prisregulering som setter en øvre grense for hvilken pris de kan ta av sine kunder (maksprisregulering), men fjernvarmeselskapene står fritt til å ta en lavere pris. Gjeldende rett innebærer at fjernvarmeselskapene ikke kan ta en høyere pris for fjernvarme til husholdningene enn prisen på elektrisk oppvarming i hvert prisområde, hensyntatt strømtønad.

Staten vil etter lovforslaget betale strømtønad til fjernvarmekundene i husholdningene, og etter lovforslaget kan fjernvarmeselskapene prise fjernvarme til husholdningskundene uten å hensynta strømtønad. Dette vil kunne føre til økte inntekter for fjernvarmeselskapene sammenliknet med dagens situasjon, hvis månedlig gjennomsnittlig strømpris blir over

terskelverdien på 75 øre/kWh. Fjernvarmeselskapet skal sørge for at strømstønad, eller prissikringsbeløp dersom kunden velger Norgespris, videreformidles til eller fra kundene.

Det anslås at det ikke blir utbetalt strømstønad til fjernvarme i 2025 ettersom den gjennomsnittlige spotprisen per måned i oktober og november antas å ikke overstige terskelverdien på 75 øre/kWh. Dette er imidlertid usikkert. Dersom alle husholdningene med fjernvarme tildeles strømstønad til fjernvarme i 2026 viser beregninger fra Norges vassdrags- og energidirektorat at bevilgningsbehovet vil være om lag 70 mill. kroner. Anslaget illustrerer hvilken potensiell inntektsreduksjon fjernvarmeselskapene kunne opplevd i 2026 dersom lovforslaget ikke gjennomføres. Anslaget er usikkert og avhenger blant annet av framtidige kraftpriser og hva husholdningene forbruk faktisk blir.

Lovforslaget innebærer økte administrative kostnader for fjernvarmeselskapene som omtalt i proposisjonen. Disse kostnadene er knyttet til administrasjon, kundeservice, og rapportering til myndighetene. Det kan også påløpe kostnader knyttet til installasjon av målere for selskap som i dag ikke har målere som muliggjør avlesning hver måned.

Det bemerkes at fjernvarmeselskapene har ulik størrelse og kundesammensetning. Lovforslaget handler om husholdningskunder, og fjernvarmeselskap med få eller ingen husholdningskunder antas å i mindre grad påvirkes økonomisk av lovforslaget.

Med hilsen

Terje Aasland

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref
th/ah

Vår ref
25/1559-

Dato
2. juni 2025

Svar på spørsmål 21-25 til Prop. 148 L (2024-2025) Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger

Det vises til brev fra Stortinget 29. mai 2025 vedlagt fem spørsmål i forbindelse med behandlingen av Prop. 148 L (2024-2025) om Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger i energi- og miljøkomiteen.

21. *Dersom man ønsker å bruke midlertidig forskrift om bruk av flaskehalsinntekter til større omfordeling mellom strømsone, hvordan kan den innrettes slik at*
- a. alle inntektene tilfaller den prissonen de kommer fra*
 - b. alle inntektene tilfaller NO2*

Det bes om lovteknisk bistand.

Flaskehalsinntekter oppstår når kraft overføres mellom områder med forskjellig kraftpris. Dette er uavhengig av hvilken retning kraften flyter. Det er derfor ikke mulig å si at flaskehalsinntektene kommer fra ett enkelt budområde. Alle Statnetts flaskehalsinntekter, både fra innenlandsk nett og kablene til utlandet, blir tilbakeført til kundene gjennom reduksjon i nettleien. EØS-regelverket åpner for bruk av flaskehalsinntekter til å redusere tariffene, så lenge tariffene er kostnadsreflektive og nettmessig begrunnet. Det er ikke anledning til å bruke tariffene til å subsidiere kunder i enkelte deler av landet. Ordningen er knyttet til høye nettapskostnader og kommer kunder i de områdene med de høyeste kraftprisene til gode uten at det røkkes ved disse forutsetningene for nettleien. En fordeling der alle inntektene tilfaller NO2 vil kunne vri konkurransen til fordel for bedrifter i dette området. Denne støtten vil derfor etter all sannsynlighet også være i strid med statsstøtteregelverket.

I 2022 innførte Regjeringen en midlertidig ordning for å redusere nettleie i områder med høye kraftpriser. Ordningen omfatter flaskehalsinntektene fra innenlandsk nett og forbindelsen til Storbritannia. Den ble innført nettopp for å sikre at disse inntektene raskt kan komme nettkundene til gode, og særlig i de områdene som opplever de høyeste kraftprisene. Samtidig bidrar ordningen til å dempe behovet for brå endringer i nettleien og til å sikre forutsigbarhet for både selskaper og kunder.

Denne ordningen er et viktig og målrettet tiltak i situasjoner med høye kraftpriser. Regjeringen mener derfor at ordningen fungerer etter hensikten, og at det er riktig å holde fast ved det regelverket som nå gir støtte til kunder i NO2 når behovet faktisk er til stede.

Det er ikke mulig å gi en lovteknisk bistand basert på informasjonen som foreligger på nåværende tidspunkt uten nærmere utredning, og innenfor fristen for svar på spørsmålet.

22. *Dersom kunden har en avtale med strømselskapet med f.eks et påslag på 5 øre pr/kWh, vil kunden måtte betale dette påslaget eller vil staten dekke påslaget slik at kunden faktisk bare betaler Norgespris på 40 øre/kWh + mva? Eller vil avtalen om Norgespris som kunden velger være uten påslag og evt månedspris?*

Norgespris er en statlig finansieringsordning som innebærer at kunden betaler 40 øre per kWh, eksklusive merverdiavgift. Nettleie og avgifter, samt påslag og faste månedlige gebyrer i avtalen med kraftleverandøren, kommer i tillegg og betales av kunden. Påslag og faste månedlige gebyrer vil variere på tvers av strømvavtaler. Husholdningene står fritt til å velge både kraftleverandør og type strømvavtale.

23. *Hva mener statsråden konsekvensen av å slå sammen NO1, NO2 og NO5 til en strømsone vil være?*

Statnett fastsetter budområder i regional- og transmisjonsnettet basert på hvor det er strukturelle flaskehalser i overføringsnettet. Inndelingen i budområder betyr ikke at det automatisk oppstår ulike priser i de forskjellige områdene. Ulik pris mellom områder oppstår dersom markedet ønsker å overføre mer kraft mellom områdene enn det er kapasitet til i strømnettet.

Budområdene bidrar til at kraften flyter dit hvor behovet er størst. Kraften flyter fra områder med lav pris til områder med høy pris. Områdeprisene gir også signaler til aktørene om hvor det er mest verdt å øke eller redusere produksjon og forbruk. I områder med knapphet på kraft lønner det seg å øke produksjonen og redusere forbruket, noe som bedrer krafttilgangen og forsyningssikkerheten. I tillegg bidrar områdepriser til å synliggjøre behovet for mer langsiktige tiltak i kraftsystemet.

Inndelingen i budområder er et effektivt verktøy for å håndtere overføringsbegrensninger i strømnettet og sørge for balanse mellom forbruk og

produksjon. Å fjerne eller slå sammen budområder vil medføre at disse utfordringene må løses på andre måter som ikke nødvendigvis er like effektive. Å håndtere overføringsbegrensninger ved hjelp av mothandel eller lignende vil føre til økte systemdriftskostnader for Statnett som må belastes av kundene gjennom nettleien.

I sin rapport «Balansekunst» vurderte Strømprisutvalget ulike modeller som kan bidra til mer stabile, forutsigbare og konkurransedyktige priser til husholdninger, industri og næringsliv. Utvalgets klare anbefaling var at tiltak for å oppnå dette bør skje i sluttbrukermarkedet, ikke engrosmarkedet. Norgespris og strømstøttsordningen er begge tiltak i sluttbrukermarkedet.

24. Hva er provenyeffekten av å innføre 100 % kompensasjon over 50 øre eks mva ut i fra dagens strømstøttsordning, men inkludert fritidsboligers forbruk opp til 1000 og 1500 kWh?

Det forutsettes at det etterspørres beregninger av en makspris for strøm på 50 øre/kWh ekskl. mva til husholdninger og fritidsboliger, og at Norgespris ikke eksisterer. I perioden desember 2024 til februar 2025 er det lagt til grunn faktiske tall for forbruk og priser. For mars 2025 til november 2025 er det lagt til grunn forbruksprofil og timevis prisvariasjon fra 2024, og månedlige terminpriser fra mars 2025. Dette er samme pris- og forbruksforventning som i anslaget for strømstøttsordningen for husholdninger i RNB 2025.

Med et tak på 5 000 kWh for husholdningene og 1500 kWh for fritidsboligene anslås utgiftene til 7 926 mill. kroner for budsjettåret 2025. For 2026 anslås utgiftene til 9 324 mill. kroner.

Med et tak på 5 000 kWh for husholdningene og 1000 kWh for fritidsboligene anslås utgiftene til om lag 7 877 mill. kroner for budsjettåret 2025. For 2026 anslås utgiftene til 9 255 mill. kroner.

Det understrekes at det er stor usikkerhet knyttet til anslagene. Statens faktiske utgifter vil avhenge av fremtidige kraftpriser og husholdningenes strømforbruk hver enkelt time. Når det gjelder anslagene for 2026 vil regjeringen komme tilbake med bevilgningsforslag, og oppdaterte anslag, i statsbudsjettet for 2026

25. Hvilke vurderinger har regjeringen gjort når man foreslår en fastpris som innebærer at forbruker må gjøre aktive grep for å gjøre seg nytte av ordningen, heller enn en forbedret strømstøtteordning som vil gjelde alle?

Forslaget om Norgespris innebærer at husholdningene står fritt til å velge den ordningen som passer best for dem. Sammenliknet med dagens strømstøttsordning, vil Norgespris gi større forutsigbarhet om strømprisen som husholdningene skal betale over timer, uker og sesonger, uavhengig av hvor man bor i landet. For noen vil en slik forutsigbarhet være viktig, selv om dette også betyr at de

ikke får de laveste strømprisene. Strømtønadsordningen skjermer mot de aller høyeste prisene, men uten at man går glipp av perioder med svært lave kraftpriser. For noen husholdninger vil dette være et riktigere valg. Departementet vurderer at en ren justering av strømtønadsordningen ikke fullt ut vil kunne oppnå samme formål.

Med hilsen

Terje Aasland

Statsråden

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref
th/ah

Vår ref
25/1561-

Dato
3. juni 2025

Svar på spørsmål 26-34 til Prop. 148 L (2024-2025) Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger

Det vises til brev fra Stortinget 30. mai 2025 vedlagt ni spørsmål i forbindelse med behandlingen av Prop. 148 L (2024-2025) om Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger i energi- og miljøkomiteen.

26. Det er foreslått at bindingstiden skal være knyttet til målepunkt, ikke kunde. Dette kan bety at en leietaker kan få mulighet til å binde utleier, og omvendt. Har regjeringen vurdert de privatrettslige konsekvensene for begge parter i slike saker, f.eks. om partene kan ende opp med å bli erstatningspliktige mot hverandre?

Det er nettkunde som er registrert på målepunktet som kan bestille Norgespris. Dersom leietaker er registrert på målepunktet vil leietaker kunne inngå avtale om Norgespris og binde målepunktet ut prisperioden. Prisperioden vil være inntil 12 måneder fra og med 2027, og inntil 15 måneder for avtaler som inngås i den første prisperioden som er foreslått fra 1. oktober 2025 – 31. desember 2026. Eventuell bindingstid på utleiers målepunkt vil dermed være begrenset. Det vil uansett være naturlig å regulere leietakers adgang til å inngå avtale om Norgespris i husleiekontrakten mellom utleier og leietaker.

27. Kan statsråden offentliggjøre de beregninger han viser til i Dagsnytt 18 27. mai 2025, som viser at Norgespris kan ha marginale effekter på strømbruk og strømpris, og hva de "marginale effektene" helt konkret innebærer?

Ordningen med Norgespris griper ikke direkte inn i engrosmarkedet, men er en ordning som inngår i sluttbrukermarkedet. Virkningene på kraftmarkedet forventes derfor å bli vesentlig mindre enn ved tiltak som griper inn i engrosmarkedet, jf. også

Strømprisutvalgets utredning (Balansekunst 2023). Flere høringsinstanser peker på at innføringen av Norgespris i seg selv trolig vil ha beskjedne virkninger i kraftmarkedet.

Departementet mener det ikke er grunnlag for å anta at Norgespris vil gi en stor økning i husholdningers strømforbruk sammenlignet med dagens strømstøttsordning. Selv om Norgespris gir en stabil og forutsigbar strømpris, vil folk fortsatt ha incentiver til å redusere strømregningen gjennom strømsparing. Det samme gjelder om man er omfattet av dagens strømstøttsordning. Husholdningsforbruket varierer først og fremst med utetemperaturer. Endringene i det samlede strømforbruket har holdt seg relativt stabilt de siste 30 årene, samtidig som vi i samme tidsrom har fått over 600 000 flere husstander i Norge. Strømprisene i Sør-Norge har i denne perioden i snitt vært på et lavere nivå enn Norgesprisen regjeringen nå foreslår.

Virkningene på prisene i spotmarkedet av at en andel av husholdningene velger Norgespris framfor strømstøtt, antas også å være begrenset, ettersom det er betydelig fleksibilitet i det norske kraftmarkedet og kraftprisutviklingen avhenger av en rekke faktorer innad i Norge og i landene rundt oss.

28. Kan det gis innsyn i den juridiske vurderingen av Norgespris og EØS-regelverket?

En viktig del av departementets utredning om Norgespris har vært å vurdere ordningen opp mot de rettslige rammene i EØS-regelverket. Norgesprisordningen er utformet slik at den ikke vil fungere som en ny fastprisavtale eller en avtale om strømleveranse, men er en finansieringsordning til norske husholdninger på lik linje med dagens strømstøtte. Ved å lage en ordning som ikke griper inn i kraftleverandørenes prissetting i sluttbrukermarkedet, og som heller ikke regulerer prisdannelsen i engrosmarkedet, mener departementet at Norgespris ikke vil være i strid med Norges forpliktelser overfor EU.

Etter høringen av forslaget om Norgespris og strømstøtt til husholdningene, kom det innspill fra enkelte aktører som stilte spørsmål ved om Norgespris vil være i tråd med EØS-retten.

NHO Byggenæringen, NHO Elektro, Norsk Varmepumpeforening og Institutt for Elektrisk Energi ved NTNU hadde merknader til hvorvidt forslaget er tilstrekkelig vurdert opp mot Norges EØS-rettslige forpliktelser. I forbindelse med utredning av ordningen har departementet vurdert Norgespris opp mot de relevante bestemmelsene i EØS-avtalen. Departementet har blant annet vurdert hvorvidt Norgespris kan være i strid med EØS-avtalen artikkel 8 (fritt varebytte), jf. artikkel 12 som forbyr kvantitative eksportrestriksjoner og alle tiltak med tilsvarende virkning mellom avtalepartene. Et tiltak som retter seg mot reduksjon av eksport til utlandet, vil i utgangspunktet være en eksportrestriksjon. Selv om Norgespris vil kunne ha betydning for krafteksporten som følge av at ordningen kan stimulere til høyere forbruk innenlands, vurderer departementet at virkningene vil være for indirekte og avledet til at det vil utgjøre noen restriksjon.

klarkraft uttrykte bekymring for at Norgespris kan være i strid med statsstøtteregelverket i EØS-avtalen artikkel 61. Departementet har innrettet Norgesprisordningen, i likhet med strømstønsordningen, slik at fordelene tilfaller husholdningskunder. Ordningen forvaltes av nettselskapene, som ikke gis noen økonomisk fordel for å administrere ordningen. Norgespris er heller ikke utformet på en måte som innebærer at støtten kanaliseres til bestemte foretak eller grupper av foretak, eller har som formål å øke etterspørselen etter en bestemt vare. Etter departementets vurdering er det derfor ingen aktører som mottar støtte i strid med EØS-avtalens artikkel 61. Departementet har også vurdert hvorvidt noen foretak vil kunne motta indirekte støtte som følge av Norgespris, men konkludert med at den eventuelle fordelene som Norgespris kan gi, vil være alt for avledet til å utgjøre statsstøtte i strid med EØS-regelverket.

Distriktsenergi trakk frem at Norgespris kan være i strid med EUs tredje energimarkedspakke, herunder eldirektivet. Departementet viser til at eldirektivet regulerer statlig inngrep i fastsettelsen av strømpriser og hindringer for et konkurransebasert marked. Norgespris griper ikke inn i kraftleverandørens prissetting i sluttbrukermarkedet, og den regulerer heller ikke prisdannelsen i engrosmarkedet. Den gjør heller ingen endring i nettselskaperens utøvelse av monopolfunksjoner som tilrettelegger for et fritt kraftmarked. Departementet mener derfor at slik Norgesprisordningen er utformet, omfattes den i utgangspunktet ikke av direktivets virkeområde.

Selv om Norgespris ikke er et statlig inngrep i fastsettelsen av kraftpriser, har departementet også vurdert hvorvidt ordningen kan få indirekte virkninger for prisdannelsen i kraftmarkedene, som kan være i strid med eldirektivet. Det forutsetter imidlertid at Norgespris får betydelige virkninger på kraftmarkedet. Departementet mener det ikke er grunnlag for å anta at Norgespris vil gi en stor økning i husholdningenes strømforbruk sammenlignet med dagens strømstønsordning. Det er stor fleksibilitet i det norske kraftmarkedet og prisen avhenger av en rekke faktorer innad i Norge og i landene rundt oss. Departementet vurderer derfor at heller ikke de indirekte virkningene fører til at Norgespris vil være i strid med eldirektivet.

Departementet påpeker til slutt at flere EU-land har innført ulike nasjonale tiltak for å beskytte forbrukere mot økning av kraftpriser uten at dette har vært ansett å være i strid med EU-retten.

29. *Ifølge en nylig rapport fra Thema kan strømprisen øke så mye som 12 øre og nettleien øke med mellom 500-1000 kroner. Dette har en betydelig konsekvens for de fleste husholdninger mht. nettleie og særlig for de 40 pst. av husholdningene og næringslivet som får høyere strømpris. Kan regjeringen legge frem en konkret beregning av hvor mye strømpris og nettleie årlig vil øke for de som ikke tegner Norgespris, inkludert næringslivet?*

Analysene som Thema har gjennomført på oppdrag av fem ulike organisasjoner bygger på en forutsetning om at husholdningsforbruket vil øke betydelig som følge av

innføringen av Norgespris. Departementet er ikke enig i denne forutsetningen, og mener det ikke er grunnlag for å anta Norgespris vil ha vesentlige konsekvenser for strømpriser og nettleie. Isolert sett antas virkningene på engrosprisene å være begrenset, gitt at det er stor fleksibilitet i det øvrige kraftmarkedet og at prisen avhenger av en rekke faktorer innad i Norge og i landene rundt oss.

Det er ikke noe enkelt eller entydig svar på hva som er norske husholdningers priselastisitet for kraft. Tradisjonelt er antakelsen at husholdningene er blant de minst elastiske forbrukerne, fordi mesteparten av strømb Bruken er knyttet til nødvendighetsbehov. Dette observerer vi klart gjennom historiske tall som viser svingninger i forbruket med varierende temperaturer.

Det er betydelige forskjeller i estimatene for husholdningens priselastisiteter, både nasjonalt og internasjonalt, avhengig av hva som sammenliknes og når det sammenliknes, hvilken tidsoppløsning og tidsperiode som benyttes (kortsiktig elastisitet eller langsiktig elastisitet), så vel som de omkringliggende forhold på det tidspunktet (hvem som faktisk har hvilke priser, hvor lenge prisendringen varer, nivået på kraftprisen, kraftsituasjon/årsaken til prisøkninger, økonomisk situasjon for husholdningene, oppmerksomhet i media, værforhold).

De siste 30 årene har det samlede kraftforbruket i husholdningene holdt seg rimelig stabilt, med en variasjon på mellom 35-40 TWh, i stor grad sammenfalt med værvariasjoner, men gjennom mange ulike nivåer på kraftprisen. Dette til tross for at antall husholdningene har økt med 600 000 og at det har vært en stor velferdsvekst i samme periode.

I de fleste kraftmarkedsanalyser ser vi en antatt reduksjon i husholdningenes forbruk mot 2030 og 2035 som følge av ulike faktorer (mildere vær vinterstid klimaendringer), bedre bygningsstandard og mer energieffektive elektriske apparater), til tross for at prisen antas å gå ned sammenliknet med de siste årene.

Behovet for nettinvesteringer er sammensatt, og vil vurderes ut fra langt flere faktorer enn husholdningsforbruket, som etablering av ny kraftkrevende næringsvirksomhet og et aldrende strømnnett med behov for reinvesteringer. Strømforbruket til husholdninger er sammen med blant annet samfunnskritiske funksjoner definert som «vanlig forbruk» i NEM-forskriften. Dette innebærer at nettselskapene plikter å sette av kapasitet i nettet til husholdningsforbruk og ta høyde for at forbruket kan variere for eksempel i forbindelse med midlertidige variasjoner som utetemperatur. Forbruket for husholdningssektoren ligger spredt i Norge. Dette skiller seg fra for eksempel ny, kraftkrevende næringsvirksomhet med behov for ett enkeltstående uttak fra strømnettet, som i noen tilfeller utløser behov for nye nettanlegg. Det forventes ikke at behovet for nettinvesteringer vil endre seg som en direkte følge av at en andel av husholdningen i Sør-Norge går over fra strømstønadssystemet til Norgespris.

30. Hvordan vil Norgespris implementeres på Svalbard, hva vil det bety for strømpriser for befolkning og næringsliv i Svalbard, og for kraftsystemet der?

Det er ikke foreslått at lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger skal gjøres gjeldende for Svalbard. Etter lovforslagets § 2 skal loven gjelde på norsk landterritorium. Selv om Svalbard er en del av norsk landterritorium er det kun norsk privatrett, strafferett og lovgivningen om rettspleien for Svalbard som automatisk får anvendelse på Svalbard. For annet regelverk må det fremgå uttrykkelig at Svalbard skal omfattes. Ordningen for Norgespris er ikke egnet for et lite energisystem som på Svalbard, all den tid det vil være unødig administrativt og lite tilpasset Svalbards varme- og strømforsyning. I Revidert nasjonalbudsjett foreslo regjeringen å øke bevilgningen til Longyearbyen lokalstyre for å legge til rette for at strømprisen for husholdninger på Svalbard kan settes tilsvarende Norgespris på fastlandet, inkludert mva. og nettleie.

31. Hva er utfordringene knyttet til rolleblanding mellom nettselskaper og strømsalgsselskaper både juridisk og administrativt knyttet til Norgespris?

Tilsvarende som i dagens strømstønadsordning, skal nettselskapene administrere Norgespris. Dette innebærer at nettselskapet er nettkundens avtalemotpart og ansvarlig for å sikre at alle nettkunder som ønsker det får mulighet til å delta i ordningen. Nettselskapet skal videre stå for avregning av sine kunder, og for ut- og innbetalinger slik at sluttprisen kunden betaler for strøm tilsvarer referanseprisen. Dersom kundens kraftleverandør gjennomfakturerer, vil nettselskapet fremdeles være avtalepart, men kraftleverandøren vil stå for ut- og innbetalinger gjennom fakturering av kunden. Nettselskapet står for kundefølgning ettersom de skal foreta inn- og utbetalinger og være avtalepart. Det innebærer å veilede kunder om hvordan de kan inngå avtale om Norgespris og bistå ikke-digitale kunder som ønsker å inngå avtale om Norgespris.

Norgespris er et valgfritt alternativ til strømstønadsordningen, hvor kunden kan få en mer forutsigbar strømpris. Det er fortsatt kraftleverandør som skal selge strømvakter til kunden, og deltakelse i ordningen påvirker ikke nettkundens strømvakt med kraftleverandør. Nettselskapenes rolle vil i stor grad likne rollen de har under dagens strømstønadsordning.

Kundene vil ha et stort informasjonsbehov ved innføringen av Norgespris. RME vil utvikle kommunikasjonsmateriale for å bidra til god og entydig informasjon om ordningen, som nettselskapene og kundene kan støtte seg på. Nettselskapene har allerede mye kundefølgning, og skal blant annet svare for nettleie, strømstønadsordningen, tilknytninger, modenhet, strømbrydd mv. Kraftleverandørene kan veilede sine kunder om hvordan de kan delta i Norgespris, for eksempel gjennom å lenke til avtaleportal for ordningen.

32. Dersom Themas anslag om inntil 12 øre økning i strømprisen skulle slå til, kan regjeringen vise til konkrete beregninger om hvordan dette slår inn på prosessindustriens muligheter for gunstige langsiktige kraftkontrakter og dermed konkurransekraft?

Analysene som Thema har gjennomført på oppdrag av fem ulike organisasjoner bygger på en forutsetning om at husholdningsforbruket vil øke betydelig som følge av innføringen av Norgespris. Departementet er ikke enig i denne forutsetningen, og mener det ikke er grunnlag for å anta Norgespris vil ha vesentlige konsekvenser for de norske strømprisene.

Ordningen med Norgespris griper ikke inn i engrosmarkedet, men er en ordning som inngår i sluttbrukermarkedet slik som dagens strømstønsordning. Departementet mener at det ikke er grunnlag for å anta at Norgespris vil gi en stor økning i husholdningenes strømforbruk sammenlignet med dagens situasjon hvor husholdningene mottar strømstønad. Virkningene på engrosprisene antas å være begrenset, gitt at det er stor fleksibilitet i det øvrige kraftmarkedet og at prisen avhenger av en rekke faktorer innad i Norge og i landene rundt oss. Departementet forventer derfor ikke at tilgangen til og prisen på de langsiktige kraftkontraktene til industrien vil endre seg som en direkte følge av innføring av Norgespris.

For øvrig er prosessindustriens langsiktige kraftkontrakter bilaterale avtaler mellom industriaktøren og kraftprodusent. Det er ikke mulig for departementet å ettergå grunnlaget for langsiktige kraftkontrakter som framforhandles mellom aktørene, herunder hvilket utfallsrom aktørene legger til grunn for framtidig forventet kraftpris. Departementet har derfor ikke mulig å gjøre beregningene som etterspørres.

33. Hva er regjeringens antatte konsekvenser av lavere insentiver ved Norgespriser for smartsyring av billading på nettet og strømpriser?

Behovet for nettinvesteringer er sammensatt, og vil vurderes ut fra langt flere faktorer enn fordelingen av husholdningsforbruket, som etablering av ny kraftkrevende næringsvirksomhet og et aldrende strømnett med behov for reinvestering. Det er ikke gjort konkrete vurderinger av hvordan en annen fordeling av strømforbruket enn i dag over døgn eller dager vil påvirke behovet for nettinvesteringer i ulike deler av landet. I NVEs rapport 20/2024 om effektbalansen i Norden fram mot 2035 er betydningen av fleksibilitet på forbrukssiden for kraftsystemet drøftet generelt. Det forventes ikke at behovet for nettinvesteringer vil endre seg som en direkte følge av at en andel av husholdningene i Sør- Norge går over fra strømstønsordningen til Norgespris. Norgespris griper ikke direkte inn i engrosmarkedet. Virkningene på kraftprisen forventes å bli vesentlig mindre enn ved tiltak som griper inn i engrosmarkedet. Flere høringsinstanser peker på at innføringen av Norgespris i seg selv trolig vil ha beskjedne virkninger i kraftmarkedet.

34. Eviny og Thema har beregnet at Norgespris kan gi økt energiforbruk tilsvarende 1-2,7 TWh. Gitt kraftproduksjonen i et gjennomsnittlig vindkraftverk i Norge, hvor mange nye vindkraftverk må etableres for å dekke opp 2,7 TWh og beholde den samme kraftbalansen som i dag?

Analysene som Thema har gjennomført på oppdrag av Eviny bygger på en forutsetning om norske husholdninger har en høy kortsiktig og langsiktig priselastisitet. I rapporten peker Thema videre på at det er svært usikkert hvor mye husholdningsforbruket vil respondere på en prisendring og at den langsiktige priselastisiteten er svært usikker, med sprikende estimer, jf. Prop. 148 L (2024-2025) forventer ikke departementet at Norgespris i seg selv vil gi en stor økning i husholdningenes strømforbruk eller forbruk av fjernvarme. Basert på historiske forbrukstall over husholdningsforbruket de siste 30 årene mener departementet at det ikke kan legges til grunn at en fast pris på strøm vil føre til store samlede forbruksøkninger. Historiske forbrukstall viser at husholdningsforbruket først og fremst varierer med utetemperaturer, og at endringene i det samlede strømforbruket er beskjedent sett opp mot at vi de siste 30 årene har fått over 600 000 flere husholdninger.

Departementet vil videre minne om at det ikke er en direkte sammenheng mellom eventuelle endringer i forbruk og behovet for ny produksjon i kraftmarkedet, og at brukstiden til vindkraftverk vil variere i ulike værår og i ulike deler av landet. Med en gjennomsnittlig brukstid på 3 500 anslår departementet at et kraftvolum på 2,7 TWh tilsvarer en installert vindkraftkapasitet på lag 770 MW.

Med hilsen

Terje Aasland

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref
th/ah

Vår ref
25/1591-

Dato
6. juni 2025

Svar på spørsmål 35-41 til Prop. 148 L (2024-2025) Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger

Det vises til brev fra Stortinget 3. juni 2025 vedlagt 7 spørsmål i forbindelse med behandlingen av Prop. 148 L (2024-2025) om lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger i energi- og miljøkomiteen.

35. Hvilke nettførsterkningsbehov forventer man at Norgespris vil resultere i?

Behovet for nettinvesteringer er sammensatt, og vil vurderes ut fra langt flere faktorer enn husholdningsforbruket, som etablering av ny kraftkrevende næringsvirksomhet og et aldrende strømnnett med behov for reinvestering. Det er ikke gjort konkrete vurderinger av hvordan endringer i strømforbruket som følge av innføring av Norgespris vil kunne påvirke nettinvesteringer. Departementet mener imidlertid det ikke er grunnlag for å anta at strømforbruket vil øke som følge av Norgespris. Husholdningsforbruket varierer først og fremst med utetemperatur. Tall fra SSB viser at kraftforbruket i husholdningene de siste 30 årene har holdt seg rimelig stabilt, med en variasjon på mellom 35-40 TWh. Forbruket har i stor grad sammenfalt med værvariasjoner, selv med mange ulike nivåer på kraftprisen. Endringene i det samlede strømforbruket er beskjedent sett opp mot at vi i samme tidsrom har fått over 600 000 flere husholdninger i Norge, samtidig som det har vært en betydelig velferdsøkning i det norske samfunnet.

På denne bakgrunn forventer departementet ikke at behovet for nettinvesteringer vil endre seg som en direkte følge av at en andel av husholdningene i Sør- Norge går over fra strømstønadsordningen til Norgespris.

36. Hvilken økning i effekttopper forventer man med Norgespris?

Departementet mener det ikke er grunnlag for å anta at Norgespris i seg selv vil gi en stor økning i husholdningenes strømforbruk sammenlignet med dagens strømstøttsordning. Det forventes heller ikke en generell økning i effekttopper som en direkte følge av at en andel av husholdningene i Sør- Norge går over fra strømstøttsordningen til Norgespris.

I NVEs rapport om norsk og nordisk effektbalanse til 2035 (rapport 20/2024) er det gjort vurderinger av utviklingen i etterspørselen etter effekt framover og mulig tilgjengelig fleksibilitet på forbrukssiden. Siden det maksimale effektforbruket for norske husholdninger oppstår på kalde vinterdager, hvor det er stort behov for energi til romoppvarming, antas det å være begrenset hvor mye husholdningene og tjenesteytende næringer kan redusere forbruket på kort sikt. Noe kan det likevel være å hente, ved at temperaturen senkes i rom som ikke blir brukt og ved å bruke andre energivarer enn strøm.

37. Hvilke betingelser og forutsetninger skal være tilstede før Norgespris suspenderes?

En svært anstrengt kraftsituasjon har ikke inntruffet i Norge siden etableringen av kraftmarkedet i begynnelsen av 1990-tallet. Selv om sannsynligheten for at det skal oppstå en alvorlig knapphetssituasjon er lav, har departementet vurdert at det er hensiktsmessig at det inntas en hjemmel i loven som hensyntar en anstrengt kraftsituasjon. Departementet kan i forskrift justere eller oppheve ordningene av hensyn til kraftsituasjonen. Dette vil inngå som en del av de tilgjengelige virkemidlene som kan vurderes når det er utsikter til en anstrengt kraftsituasjon.

Departementet forventer ikke at Norgespris vil bidra til økt sannsynlighet for energiknapphet eller kraftrasjonering, eller at Norgespris i seg selv vil gi en stor økning i husholdningenes strømforbruk. Også flere høringsinstanser peker på at innføringen av Norgespris trolig vil ha beskjedne virkninger i kraftmarkedet, og at det ikke vil øke sannsynligheten for svært anstrengte kraftsituasjoner og rasjonering.

38. Hvordan forventer man Norgespris vil påvirke spotpris?

Ordningen med Norgespris griper ikke direkte inn i engrosmarkedet, men er en ordning som inngår i sluttbrukermarkedet. Virkningene på kraftmarkedet forventes derfor å bli vesentlig mindre enn ved tiltak som griper inn i engrosmarkedet, jf. også strømprisutvalgets utredning (Balansekunst 2023).

Departementet mener det ikke er grunnlag for å anta at Norgespris i seg selv vil gi en stor økning i husholdningenes strømforbruk, og at Norgespris vil føre til økte priser for andre aktører. Husholdningsforbruket varierer først og fremst med utetemperatur. Tall fra SSB viser at kraftforbruket i husholdningene de siste 30 årene har holdt seg rimelig stabilt, med en variasjon på mellom 35-40 TWh. Forbruket har i stor grad sammenfalt med værvariasjoner, selv med mange ulike nivåer på kraftprisen. Endringene i det samlede strømforbruket er

beskjedent sett opp mot at vi i samme tidsrom har fått over 600 000 flere husholdninger i Norge, samtidig som det har vært en betydelig velferdsøkning i det norske samfunnet.

Prisutviklingen i engrosmarkedet avhenger av en rekke faktorer innad i Norge og i landene rundt oss, for eksempel fyllingsgraden i norske vannmagasiner, kraftbalansen i Norden og det økende innslaget av sol- og vindkraft i Europa.

Virkningene på engrosprisene ved innføringen av Norgespris antas derfor å være beskjedne, og uansett ikke så ulik dagens situasjon med strømstønsordningen.

39. Hva vil prisforskjellen være for en forbruker som velger Norgespris og for en forbruker som velger makspris på 50 øre/kWh inklusiv mva i løpet av et normalår i de ulike regionene?

Det er ikke mulig å gi et konkret anslag som er representativt for ulike husholdninger i hver av de enorske prisområdene i et normalår. En makspris på strøm sammenliknet med Norgespris vil gi ulike utslag avhengig av faktisk prisnivå og prisprofil time for time over året i området husholdningen er plassert. Dersom man for eksempel antar at spotprisen er 20 øre per kWh halvparten av tiden og 70 øre per kWh den andre halvparten, vil en husholdning med en makspris på 50 øre per kWh ekskl. mva. oppnå en gjennomsnittspris på 35 øre per kWh ekskl. mva. Andre eksempler kan gi høyere eller lavere pris. En husholdning med Norgespris vil uansett oppnå en pris på 40 øre per kWh ekskl. mva. etter avregning.

Norgespris er ikke en fastprisavtale i sluttbrukermarkedet, men en statlig finansiert ordning. Husholdninger må fremdeles ha en strømvatle med en kraftleverandør, og de totale strømkostnadene vil fortsatt omfatte nettleie, avgifter og påslag fra kraftleverandøren.

40. Kan Norgespris føre til større tap i nettet?

Nettap øker i takt med økt kraftforbruk. Høyere strømforbruk i perioder med høy belastning på nettet fører til større nettap.

Departementet mener det ikke er grunnlag for å anta at Norgespris i seg selv vil gi en stor økning i husholdningenes strømforbruk sammenliknet med dagens strømstønsordning. Selv om Norgespris gir en stabil og forutsigbar strømpris, vil folk fortsatt ha insentiver til å redusere strømregningen gjennom strømsparing. Det samme gjelder om man er omfattet av dagens strømstønsordning.

Det vises for øvrig til vurderinger i svar på spørsmål 38 om prisvirkninger av Norgespris og svar på spørsmål 36 om at det heller ikke forventes en økning i effekttopper som en direkte følge av at en andel av husholdningene i Sør- Norge går over fra strømstønsordningen til Norgespris. På bakgrunn av dette er det ikke forventet at Norgespris vil føre til større tap i nettet.

41. *Hvilke faktorer og antagelser er tatt i betraktning, og hvilket tallgrunnlag er brukt for beregningene som resulterte i den faste prisen på 40 øre/kWh?*

Norgespris er foreslått av Arbeiderpartiregjeringen for å gi folk trygghet i møte med ustabile strømpriser. Fra 1. oktober 2025 til 31. desember 2026 er det foreslått en referansepris på 40 øre/kWh ekskl. mva. I januar, når Norgespris ble varslet, ble prisen på 40 øre/kWh fastsatt på bakgrunn av gjennomsnittlige historiske realpriser på kraft før energikrisen (fra 2010 til midt 2021) og prisutsiktene framover i de norske prisområdene.

Med hilsen

Terje Aasland

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref
25/1610-

Dato
4. juni 2025

Svar på oppfølgingsspørsmål til Prop. 148 (2024-2025) Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger

Det vises til oppfølgingsspørsmål til Prop. 148 L (2024-2025) Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger fra energi- og miljøkomiteen av 4. juni 2025.

På vegne av komiteens medlemmer fra Høyre ønsker komiteen svar på følgende spørsmål:

Komiteens medlemmer fra Høyre ber i spørsmål 28 i komiteens brev av 30. mai 2025 om innsyn i de juridiske vurderingene som er gjort av Norgespris opp mot EØS-regelverket. Det er oppsiktsvekkende at statsråden da nekter å gi innsyn i den referansen som regjeringen selv har lagt til grunn i sin argumentasjon i offentligheten. Det vises til en NRK-sak datert 27. Mai, der statssekretær Elisabeth Sæther viser til at departementet har fått en juridisk utgreiing fra Wiersholm.

Det bes om innsyn i denne utredningen (noe som var underforstått i spørsmålet vi stilte), alternativt en begrunnelse for hvorfor den ikke kan utleveres.

I brev av 3. juni redegjør jeg for den juridiske vurderingen som er gjort av Norgespris opp mot EØS-regelverket, i tråd med spørsmål 28 fra komiteens medlemmer fra Høyre som ber om dette. Vurderinger av EØS-rettslige spørsmål er for øvrig omtalt på side 29 og 30 i høringsnotat om Norgespris på strøm av 10. mars 2025, og i Prop. 148 L (2024-2025) på side 33 og 34. Departementets vurderinger knyttet til lovforslag om Norgespris og strømstønad for husholdninger står på egne ben. Departementets vurderinger er lagt frem for offentligheten og hørt på ordinær måte. Den EØS-rettslige vurderingen fremkommer i det endelige lovforslaget og svar på en rekke spørsmål til Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Høyre presiserer nå at de også ønsker innsyn i Advokatfirmaet Wiersholms vurderinger av EØS-rettslige spørsmål i saken, eller en begrunnelse dersom dette ikke kan gis.

I departementets arbeid med ulike saker er det vanlig praksis å innhente innspill og utredninger både fra underliggende etater og andre relevante departementer. I enkelte saker hentes det også inn konkrete innspill fra eksterne miljø, f.eks. om juridiske spørsmål, både av hensyn til ønsket om en bred faglig vurdering, tilgang på ressurser og av tidshensyn. Dette gjelder også flere ulike spørsmål i saken om Norgespris. Departementet gir ikke innsyn i den interne saksbehandlingen eller vurderinger som er innhentet om enkeltspørsmål som en del av denne prosessen. Innsynsforespørsler som har kommet til departementet knyttet til dette er derfor avslått.

Dersom komiteen skulle ha ytterligere gjenstående konkrete spørsmål til ulike EØS-rettslige problemstillinger i saken, vil departementet bistå så langt som mulig.

Med hilsen

Terje Aasland

